

Reprehensio virginis consortiū matris sue deuicantis	lxii
Rephensio & instructio virginis lapsę	lxiii
De custodia vidualis castitatis	lxm
Iterum de eodem	lxv
De bono vsu diuitiaz exemplo nebridiij	lxvi
De institutōne vidue	lxvii
Iterum de eodem	lxviii
De morte amici & institutōne monachi	lxix
De laude sanctę marcelle vidue	lxx
De solatōne fidelii sup morte amicoꝝ	lxxi
Iterum de eodem	lxxii
De vita neopaciani militis	lxxiii
De laude viginis i spatōe nuptiaz	lxxiiii
De fugienda amoꝝ mulierum & peruersitate iouiniani	lxxv
De abstinentiā carnis libido frenāda sit	lxxvi
Assertio pperue viginis beate marie	lxxvii
Subannatio vigilantij	lxxviii
De bonis pauperibꝫ sustentandis & tumultibꝫ fugiendis	lxxix
Inuectio hieronimi contra emulos & detractores suos	lxxx
Iterum de eodem	lxxxii
Adhuc de eodem	lxxxiii
De studio sanctaz scripturaz	lxxxiiii
De impfecta huiꝫ vice impfectōe	lxxxv
De impfecta penitentiā	lxxxvi
De laude sanctaz muliez blefille & aselle	lxxxvii
De amoꝝ scripture & fuga seculi	lxxxviii
De significatōe muneꝝ eustochij et macelle	lxxxix
De sancto firmino ambianensi epō	lxxxix
De sanctis eiusdem vrbis episcopis honorato & saluo	xc
De inuentōne & translātōne cozpozis sancti firmini	xcii
De qbusdā gestis pape damasi & hieronimi	xciii
De actibꝫ monachi captiui	xciiii
De obitu sancti basilij & fide aphilogij	xcv
De psecutōne iustine imperatricis arziane in ambrosium	xcvi
De sinodo constant in opolitana & pꝛecilliano heriarcha	xcvii
De quibusdā miraculis sancti ambrosij	xcviii

De cōtemporalitate .i. x. regnoꝝ & primo de regno romanoꝝ. Actor.

Anno primo gratiani qui fuit ab incarnatione dñi .ccc. lxxxi. incipit sigibertus regnoꝝ ptemporalitate describere. in prima linea ponens regnuz romanoꝝ. in scda pſarū in tertia francoꝝ. in q̄ta angloꝝ. in quinta wanda: loꝝ. in sexta lōgobardoꝝ. in septima wisigothoꝝ in octaua ostrogothoꝝ. in nona hunoꝝ. Primo quoqꝫ eoz oim origiē describit. & nos etiā eoz origiē hic breuē exequemur. Singuloꝝ quoqꝫ lineas a principio vsqꝫ ad finē. sigillatim & succincte pstringentes. excepto tantū regno romanoꝝ cuiꝫ origiē & lineam iā superius integre posuimus. de quo regno hoc solū hic tangit sigibertus qđ iuxta danielis interpretatōne. de quarto regno sicut ferzū p̄m̄it & domat & cōterit oīa. sic ab origiē sui tutuderit domuerit & p̄truerit pene omnia mūdi regna. Nouissimo vero tpe & regnū

illud qđ in tibijs suis ferreis diutissime & firmissime sine aliqua lassitudine steterat. tandem ferro sue fortitudinis p̄mixto cū testa humane imbecillitatis ex alto dñationis sue gradu cū fragore terribili labare cepit. hoc regnuz p̄m̄i p̄se impulerūt. qui semp cū romano pene ex equo se habuerunt. modo vero vacillante reipublice statu. eos vltro impetere nō timuerūt. & insup eos suis finibus mutulare potuerūt. quādo iuliano apostata ceso. & exercitu miserabiliter subiugato. nimis fortunati sūt facti ex eoz infortunio. Ita regnum illud qđ tanto tpe omnes pene mūdi gentes. p̄de & dñationi habuit. modo dei omnipotētia miscēte ei duplū in poculo quo ceteris miscuit. cūctis pene gentibꝫ p̄de & ludibꝫ patuit. & qui olim cū alijs gentibꝫ p̄ sola gloria certabāt. modo salutis sue vix satis solere poterāt. nā quecūqꝫ gētes aut minuēde domo multitudinis causa. aut amoꝝ exercēde sue feritatis a patria sua exulabant. romanū imperiū laceſſabāt. & de eius latissimo cozpoꝝe velut p̄es quasdā sibi excidebāt & in eis sibi regnādi locum statuebāt. **C. II. De regno pſarum.** **I**tem sigibertus

Porro regni pſarum origiē altius repetēdo modo nō videt̄ vtile. qꝫ que huiꝫ regni fuerit antiquitas. quāta & q̄ potēs huiꝫ antiquitatis nobilitas. satis recolet lector p̄ antiquoꝝ histoꝝias. Hoc tantū notabo. qꝫ sepe victoria abusi de romanis. Nūc autē recē ceso iuliano. & exercitu romanoꝝ p̄fugato & finibus suis romano imperio mutilato. & sic p̄ suo libitu pacis federe in .xxix. ānos p̄posito felicitateꝝ suā nō temperanter ferebāt. & sapore rege eozuz insolentius agente christianis & romanis omnimodis infestierant. Hic sapor qui diu iam ante imperat ab anno p̄mo gratiani imperauit ānis. xxviii. post hūc sidigerdis xxxiii. Gaularanes filius eius xxxviii. Post hūc cluades ānis xli. Rabades xvij. Cosdꝫoe xxxvii. hozmifda xvii. Hunc filiꝫ eius cosdꝫoe occidit & reguit xxxviii. ānis hūc quoqꝫ filiꝫ eiꝫ siroif pemit & āno .i. regnauit. Post hūc hozmifda āno .i. Tūc saraceni qui actenꝫ fuerūt sub pſarꝫ regno eos bello victos versa uice sub suo redegerūt dō mīnio. scz āno heradij xx. scđm cronica ex tūc ergo p̄ regno pſarꝫ titulat̄ regnū saracenoꝝ. quoꝝ am miras scz muhāmad mortuo ebubeher p̄ncipatꝫ est ānis iiii. Post quē haumar xii. Quē pſa quidā se velle adorare simulās infixō in vētre eiꝫ gladio pemit eū. Cui substitutus hocmen p̄ncipatꝫ est ānis x. hoc quoqꝫ pempto muhāmas ex amireo amiras factus p̄ncipatꝫ ānis. xxv. Post quē gizich filius eiꝫ ānis iiii. Marhuan. i. abdala hadimelech xxii. Vlid vii. zuleunē iiii. haumar. ii. gizid iiii. huic iudeꝫ quidā maleficus p̄mittēs eū xl. ānis p̄ncipaturū suavit ut in toto regno suo dei sanctoꝝqꝫ ymagines deponi edicēt. Qui spe diu regnādi seductꝫ edictū qđez p̄ponit. ip̄e tamē mox obiit. Post quē eluelio p̄ncipatꝫ saracenis ānis xx. gizid. j. Murahā vj. Quo pempto muhāmad v. habdallas xix. madi ix. moyses ii. Aaron frat̄ eiꝫ xn. muhāmad v. Qui fratre suo habdalle ogressus & ab eo supatus eū sibi conregnare inuitus passus est. & hoc bello regnum saracenoꝝ per aliquot annos discissum est. ibiqꝫ deficit eiꝫ histoꝝa scz sub āno dñi dcccxxi. p̄ ānos de xvi. **C. III. De origiē regni frācoꝝ.**

Origiē autē regni francoꝝ hanc esse notāficem. ex relatu fidelis maiorꝫ. Post illō

famosū & cūctis seculis et gentib⁹ notū. troiane civitatis excidiū. victorib⁹ grecis cedentes relique troianoz. ps eoz cū enea ad fundandū romanum imperiū. ad ytalā p̄xerit ps vna scz. xij. milia duce antenore. in finitimas p̄anonie ptes. sec⁹ meo t̄as paludes puenit. ibiqz civitatē edificaverūt quā ob sui memorā sicambriā vocaverūt. in qua multis ānis habitaverūt. et in magnā gentē coaluerūt. & crebras incurtib⁹ romanū solū incessentes vsqz ad gallias ferocit̄ ad sue vestigia dilatauerūt hos adeo romanis infestos cōstans cesar fili⁹ magni constantini bello oppressit. & tandē romano imperio subiectos aliquatūlū a sua ferocitate mansuetiē coegit. Post aliquot annos rebellantibus alais p̄ra valentinianū imperatorē. cū eos nō posset imperator debellare penitus. eo qd eos intransibiles meotide paludes tutarent. p̄posuit valentinianus qd si qua gens has paludes intrare. & rebelles alanos posset p̄terere. x. ānis eos a tributis liberos redderet. hac pactōe troiani illecti. & fortitudine & prudentia confisi. duce p̄tamo meotide paludes romanis inuias ingressi. alanoz gentem exterminauerūt. & ita valentiniano satisfecerunt. valentinian⁹ eoz virtute delectat. eos qui p̄ius vocati erāt troiani. deinde athenozide. Post etiā sicabros francos accita lingua appellavit. qd in latina lingua interpretat̄ feroces. Alij dicūt francos denotatos a quodā eoz rege francone. S; vn⁹ decūqz denotati sunt quantūz alius colligere potuerūt historiographi. p̄tamus ille regnabat super eos tpe valentiniani. nō vtiqz p̄tamo ille magnus rex troye. sed ali⁹ qui ab heclore illi⁹ filio. p francōnē filiū heclore. in cronica frācoz legē descēdisse. De his autē plen⁹ require superius.

C. III. De cathologo regū in frācis.
Primo igit̄ anno gratiani & valentiniani imperator. qui fuit ab incarnatione dñi. ccc. lxxi. Prim⁹ regnavit sup frācos p̄tamus ānis. v. Scdus fili⁹ eius marcomirus annis xxiiij. Tercius pharamūdus. xi. Quart⁹ clodus fili⁹ eius rex crinitus. xviii. Quintus merouenus. x. Sextus hilderic⁹ ānis. xxvi. Septim⁹ clodone⁹ xxx. hic a sancto remigio baptizat⁹. Octau⁹ lotharius. l. Non⁹ chilpicius. xxiii. Decimus lotharius xliij. Vndecim⁹ dagobertus. xiiii. Duodecimus clodone⁹. xvii. Tredecim⁹ lothari⁹. iiii. Decim⁹ q̄rtus theodricus frater eius in regnū sublimatur sed a francis repudiatus tonsorat⁹. & parisiis in cenobio sancti dyonisi⁹ relegat⁹ & regnavit. Decimus sextus theodricus frater eius ānis. xii. Decimus septimus theodricus in regnū restitutus annis xiiii. Decimus septimus clodoneus. iiii. Decimus octau⁹ hildeberc⁹. xviii. Decimus non⁹ clodone⁹. iiii. Vicesimus lothari⁹. ii. Vicesimus primus chilpicius. v. Vicesimus secūdus theodricus. xv. Vicesimus terci⁹ hildericus. ix. hic in monachū tonsorat⁹ Pipin⁹ autē p̄nceps auctoritate apostolica & frācoz electōe in regē vngit̄. & p̄secrat⁹ a sancto bonifacio magūcie ep̄o. a stephano quoqz papa. ānis generatio p̄ filios suos karlomanū & karoluz in hereditatez regalis successione benedicē. & oīs alienigena ab eius inuasiōe apostolico anathemate interdiciē. hic ergo. xxiiii. regnavit ānis. xviii. Vicesimus quātus karolus fili⁹ ei⁹ qd dicit̄ magn⁹ ānis. xlii. quoz. xxxiiii. tātuz sup frācos optito regno cū karlomanō fratre suo. Deinde romani ab imperatore constantinopolitano desciscētes. karo

lo regi impatorias laudes acclamāt. eūqz p̄ manū leonis pape coronant. & augustuz appellant. & ex tūc impavit romanis simul & frācis ānis. xlii. Deinde ludovicus fili⁹ ei⁹. xxvii. Deinde lotharius fili⁹ ludovici vsurpat sibi in p̄rium. sed fratrib⁹ eius hoc gravē accipientib⁹. & cōtra eū in surgentib⁹. iiii. āno imperij ei⁹ p̄uenerūt. & pacificati sūt diuiso imperio. regnavitqz ludovicus in gmania. karol⁹ i frācia ānis. xliii. & is fuit. xxviii. Vicesimus non⁹ ludovicus balbus. ii. Tricesimus ludovicus & karlomanus frat. eoz. v. Tricesimus prim⁹ karolus imperator a francis in auxiliū sibi cōtra incurfū normannoꝝ inuitatus regnavit in frācia ānis. v. Tricesimus secūd⁹ odo fili⁹ roberti ducis. ix. Tricesimus terci⁹ karo⁹ filius ludovici babi. xvii. qui exul & martir⁹ mortu⁹ est. Tricesimus quātus Rodulph⁹ ānis. ii. Tricesimus quātus ludovicus. xxvii. Tricesimus sextus lothari⁹. xxxi. Tricesimus septim⁹ ludovicus fili⁹ ei⁹ āno. i. quo mortuo frācis regnū trāsferre volentib⁹. ad karolum ducē fratrem lothari⁹ regis. dū ille rē ad osiliū differt. regnū vsurpat hugo. qui dicit̄ est caper marescallus frācie. filius hugonis magni. ex havi de sorore p̄mi orthonis impatoris. sicqz descēdēt reges de stirpe karoli. āno dñi. dccc. lxxxvii. Regnavit ergo. xxxviii. hugo caper ānis. ix. Tricesimus non⁹ robertus fili⁹ ei⁹. xxxiiii. Post quē. xli. henricus fili⁹ eius. xxx. Post quē. xli. philippus fili⁹ eius. Post quē. xli. ludovicus grossus fili⁹ eius. xxxviii. Hui⁹ fili⁹ philippus nup̄ in regez in unctus adhuc puer. dū in civitate p̄isus equo vehebat iuxta ecclesiā sancti geruasij. p̄orez equi pedibus se forte submittēs. equū sup ip̄m p̄cipitem cecidit. & de ei⁹ subita ac miserāda morte. francis luctū induxit. Regnavitqz. xliii. ludovicus eius dem ludovici fili⁹ ānis. xl. Post hūc. xliii. fili⁹ ei⁹ philippus. xliii. Xlv. fili⁹ ei⁹ ludovicus. iiii. Xlvi. fili⁹ eius ludovicus qui adhuc regnat.

C. V. De bruto rege a quo britania dicta ē.
Marat antiquoz britannoꝝ historia. qd a canius enee troiani fili⁹. de filio suo silvio nepotē habuit noīe brutū. hic matrē suā nascendo. patrē uero in venando casu interfecit. Cui⁹ p̄icidij causa tam eū exosum parentibus suis reddidit. ut de ytalā pulsus in greciā fugēt ubi exul cū esset tāta cepit p̄bitate pollere. ne cōfluentib⁹ ad eū troianis. qui ibi captivi habebantur. ducatū eoz sortiret. Quoz fretus multitudine & animatus osilio. petijt a p̄dorsalo rege grecoz libertatē eūdi ad alias nationes. Rex autē iramotus bello eos p̄terere voluit. sed nequaqz potuit. Nam victoria bruto adeo p̄sp̄era puenit. ut plurimos de exercitu regis p̄mcret. ip̄mqz ex improviso caperet. Regi autē mortē iminatus. nisi rogatis ānueret. exegit autē ab eo filiā suam in diuigiū auri & argenti copiā multā. naues frumentū ceteraqz marino itineri necessaria. Quisitis igit̄ ex regis imperio pl usqz trecentis nauib⁹. & omni genere faris onerat̄. troianis auro & argento plurimo ditatis. brutus filiā regis accepit. et salutato rege equoz eū iter aggressus est. Trāsierunt autē affricam & mauritaniā. venerūtqz ad litora tirreni maris. ubi q̄ttuoz generatōnes gentis sue exules inuenerūt cū duce eoz corineo. Quib⁹ secum assūptis. direxerūt iter ad fines aquitanie. ibi eis exortū est cū gallis gravissimū p̄liū. quib⁹ eo tpe. x. reges p̄suebāt. in quo p̄gressu apparuit

miranda fortitudo corineus ducis. qui tam valde
 peussit ofulem vnu in sumo capite. ut eu dissecat
 ter in duas ptes toto corpore diuiso. Nepos aut
 brian turnus. & ipse fortissim? miles qui solo gla
 dio suo. de. viros ibi pemit. hostiu gladijs occis?
 est. deicitq; nomen turoni ciuitati. q; in loco illo
 sepultus fuit. Finito illo certamine. vbi ex utraq;
 pte multi sut interfecti brutus cu; suis ad naues
 redijt. ceptuq; iter aggressus. tandē ad insula de
 smarā puenit. Erat aut nomen ill? insule albion
 & a solis gigantib? inhabit. baē. cu quib? ceramē
 p sepe habuerūt. brut? vero de suo nomine insula
 appellauit britaniā. hoiesq; suos britones uel bzi
 tanos. Dux aut corineus terā q; sorti sue cesserat
 corineā vocauit. que modo cornubia. vel a cornu
 britaniē. vel p corruptionē p̄dicti nois appellat.

**C.VI. De successorib? bruti & qualie
 saxones angliam obtinuerūt.**

Porro ex actis. xxiij. anis ex quo insulam
 ingressi sunt. mortu? est brutus relictis
 trib? filijs regni sui hereditib?. Qui sepul
 to patre distribuerūt inter se regnū patris singu
 li ptem suā de noie pprio appellantes. Primus cui
 nomen erat lothimus. mediā ptem insule possedit.
 q; postmodū leogna est appellata. Scōs qui cāber
 dicebat. accepit ptem illā que cambria dicta est
 & modo gualia vocat. Terc? cui nomen albana.
 clus. possedit terā q; nūc scotia dicit. ei q; nomē
 indidit de noie suo albaniā. Regnauit aut lothim?
 x. anis & mortuus est. Et ita usq; ad iuliū cesarē
 britani libera dignitate regnauerūt. sub cui? ipe
 rio romanis tributarij facti sūt. Porro tpe marci
 anthonij veri instātia lucij britaniā regis. p lega
 tos eleuchetij pape. misteria xpianitatis suscepe
 rūt. in qua aliqui eoz ubiq; ad martij coronā p
 uecti sūt. Ota em psecutōe sub dyocleciano ce
 sare. licet fides in plurib? defecerit. in alijs tamē
 frangi nec morte potuit. Sed postq; maxim? tyrā
 nus insulā britaniē militū p̄sidio euacuauit. & ir
 ruerūt p̄cti. cetereq; barbare nationes cū eis. po
 pulūq; imbellem & terā totā. cede & p̄da vastā
 re ceperūt. Accessit huic malo & aliud. q; rex ver
 tigin? ad tutamen sui hostiūq; expugnationē. in
 uitauit gentē saxonū adhuc paganorū. Nā cū ali
 quā diu sēnue ac fortiter eos eucati fuissent. do
 minādi cupiditate illecti. dignitates ciuiū a rege
 petierūt. ut & nō iaz opē ferre ciuib? sed potius
 tyrānicem exercere in eos liberi? possent. Qd bzi
 tanij p̄cauentes expulerūt eos. sed illi repulsi ml
 tiplicius redierūt pacēq; simulātes pene vniuer
 sos principes eoz fraudulentē occiderūt. p̄ualētes
 igitē ad tpus. ciuitates & castella occupauerunt.
 donec surgeret rex aureli? ambrosi?. qui eoz du
 ces m̄fecit. ciuitates eis abstulit. & reliquias eoz
 effugauit. Post quē surxerit vterpendragon aure
 lij frater. qui genuit artuz regē inuictū atq; ma
 gnificū. Post hos sex reges de gente eoz regnaue
 rūt. & tūc p̄ualentib? anglis auxiliō africanorū
 aliazq; gentiū. britones monarchiā insule & dya
 dema regni amiserunt. & alij quidē in m̄morē bri
 taniā. vbi eoz & gen? & nomen pmanet. alij vō
 in gualia transfugerūt. denuo cū rediēnt regnū
 obtinuerūt. Sed nō multo post rzgente eos diu
 na vltione. p famem & mortalitatē. insulaz alieni
 genis gētib? inuadendā reliquerūt. & ab illo tpe
 saxones. i. angli anglā de nomine eoz nūcupatq;
 sub dominio suo tenuerūt.

C.VII. De cathologo regni britānie.

Rimo igitē ano gr.iani. & deinceps. re
 gnauit apud bziānos maximus annis.
 xxxii. Ex tunc bziānorū vires nimijs
 hostiū irruptionib? attenuati sūt. & q; a romaijs
 vndiq; bello laborantib? nichil subsidij habē po
 terant. subtrahūt se ab eoz dñatione. Inito autē
 p̄silio dixerūt londonensem archiep̄m ad regē
 m̄moris britaniē aduocauit ut eis succurrēt. Ac
 il le tradidit eis fratrem suū cōstantinū. cū armata
 militū manu. Sicq; cōstantin? erect? est in regē
 regnauitq; x. anis. habuit aut tres filios. cōstan
 tem q; monach? fact? est. aureliū ambrosiū. & vē
 pendragon. Itaq; post alios. xxiij. annos ponūt q;
 dam anglos venisse in britaniā. scz ano. dccc.
 xlvij. & ambrosiū aurelium hinc regnare cepisse.
 Sed veri? vidēt eos multo ante venisse q; regna
 ret. Deniq; post ānos. xlv. ab āno p̄notato ponūt
 inicitū regni angloz. Nā in hac re multū dissonant
 historie. Itaq; britani non valentes amp? ferre
 virtutē angloz. ut victi ocellere in ius & nomen
 eoz. & prim? de gente angloz cili & scōs celim
 alter alteri mortuo succedēdo regnauerūt apud
 eos p ānos. lxx. Post hos tercius regnauit edilber
 tus ānis. lv. Post hūc caldbalo? fili? eius. xxij.
 cui? fili? carulbert? āno dñi. dcl. regnauit ānis
 xxv. hic in anglia p̄m? ydola destruxit. & fide xp̄i
 dilatauit. post hūc fili? eius. egbertus ānis. viij.
 Post hūc frater ei? lother. xi. edrich. ij. Quo mor
 tuo externi gentiū reges regnū anglie discedūt
 ānis. m. Post wyerec fili? egberti anglos ab illoz
 opp̄sione liberat. & sup eos regnat ānis. xxxvi
 post hūc fili? ei? edilbertus ānis. vii. scz vsq; ad
 annū dñi. dcc. xxxv. Ab hinc aut regnū angloz
 ānotare sup̄sedeo. q; maioz historie q; sequar
 nō habeo.

C.VIII. De origine regni

Wandalū quoq; de sicia. Wandaloz.
 criūci. a gothis victi alienas terras in
 uadere ceperūt. q; suas r̄tinere nō potue
 rūt. hos circa danubiū omozates rursuz. post mul
 tū tpus giberich gothoz rex bello victos inde ex
 turbauit. & ad hoc perpulit ut quas quoquo mō
 habere vidēbant relictis sedib? romano imperio
 se subderēt. a p̄stantino magno locū habitādū sibi
 dari supplicite peterēt. Qd & impetrauerūt & p̄
 nonias ab eo sibi delegatas. p. lx. ānos pacifice in
 habitauerūt. Vnde anno archadij. xii. & honoriū
 euocati. instimctu stliconis rebellionē oera repu
 blicam meditantis. infuderūt se p gallias iūctis
 secū alanis. easq; aliq̄ diu miserime dilacerauerūt.
 Et inde eos expellebāt gothi nō quidē p̄spiciētes
 galliaruz quieti. sed vacue faciētes patriam sue ra
 pacitati. wādali hispanias aggressi. nūc hispanias
 nūc gallias multo tēpore depopulati sūt. Sz nec
 ita gothis tuti esse potuerunt. q; q; gothi ni
 mis ytalīā inquietabāt. Honori? deliberato cum
 suis p̄silio. hispanias & gallias quas sibi a wanda
 lis & alijs gentib? p̄ceptas dolebat. gothis rata
 p̄rmatione donauit. Cū ergo gothi a sinib? sibi
 deputatis wādalos aliosq; hostes effugare matu
 rareēt wādali vndiq; conclusi timore gothoz
 estuarent. populi peccatis facientib? inopina &
 grata occurrit eis felicitatis oportunitas. Nā; mē
 bonefaciū & echiū romanos duces. per inuidiam
 orta simultate. bonefaci? fact? inferior. cu; dolo
 rez sue iniurie nollet r̄lisci nisi damno & pericu
 lo reipublice ad hispanias transiuit & wandalos

ad occupandam libiam & affricaz inuitauit. Quo
cū puolassent. ibi regnū suū multo tpe pfirmauer
ūt & diuina & humana sine aliquo respectu hu
manitatis uel diuinitatis pcurbauerunt.

CIX. De cathologo regū wandaloz.

Primo igit̃ ano gratiani & deiceps regna
uit sup eos modig. silus ānis. xxx. Post
hūc fili⁹ eius gūderic⁹ in hispanijs ānis
xvi. hic capta hispali cū impie elatus. man⁹ in ec
clesiā ipi⁹ ciuitatis extendisset. mox dei iudicio a
demone correptus interijt. Cui gēficus frater
in regno succedēs. regnauit ānis. xlviii. hic ut fer
tur de fide catholica marianā sectā apostatauit.
hic successione regnādi inter filios suos ordinata
ut fratri morienti frater supstes. sine p̄uocantia
filioz succederet morit̃. Cui succedēs honozicus
fili⁹ ei⁹ regnauit ānis. viii. Hic in ecclesiā dei gra
uit. r̄ effera. us. tandē iudicio dei p̄cussus. scatenf
v. m. b. miserabilē xp̄irauit. Post quē trasamūdus
frater ei⁹. xxvi. Hic b. loericū filiū suū ex eudoxia
filia valentimiani impatoris a genserico captiuata
astrigūt sacramēto. ne catholicis i regno suo osu
leret. Qui patre mortuo anteq̄ regnū susciperet.
omnes catholicos ab exilijs iussit reuocari. & epi
scopis ecclesias reformari. sicqz suscepto regno
regnauit ānis. viii. euolutis. lxxiiii. annis. ex quo
genseric⁹ auus ei⁹ statū ei⁹ in affrica p̄phanauit.
hūc gilemer perit̃ ānis. v. post eū regnauit.
Qui tate crudelitatis fuit ut nec parētib⁹ p̄ceret
Tandē b̄lifarī⁹ patrici⁹ a iustimiano impatore ex
iussu dei ad affricā liberandā de manu wandaloz
missus. noctu cū plaustris rusticoz vrbē int̄ roe
untib⁹ ingressus. carthaginē cepit. pecunias infi
nitas recepit. gilemerē ex fuga ad deditionē redu
ctū impatori cōstantinopolim duxit. Sic wadalo
rum regnū destructū est. Sic tandē illa wadonica
rabies cū ip̄o nomine funditus extincta est.

CX. De regno wimiloz siue lōgobaroz

Wimiloz qui postea patria lingua. lōgobar
di a longis barbīs vocati sūt. certā q̄dē
originē legim⁹. sed certū originis eorum
t̄pus nō inuenim⁹. Nā reges regnasse sup eos le
gimus. quoz etiā noīa didicimus. sed ānos regni
eoz p̄ tēpora distinctos nō inuenim⁹. Hi in scan
diuania sc̄thie insula degētes. cū ita multiplicati
essent ut eos terra sua capere non posset. egressio
ne terciē p̄tis minuere multitudinez p̄siliū habue
rūt. & qui nā exire deberēt missa sorte quesierunt
Ergo terciā ps wimiloz put eos missa sorte eleger
at. duob⁹ agion & ybor. de scandiuania insula
egressi. de loco in locū ibāt incertū & vagabundi
& a multis bellis sepe impetiti. vniū. qz p̄ anima
res erat illis. salutē & libertatē suā defendebant.
P̄cro agion & ybor mortuis. regnauit p̄m⁹ sup
eos agelmūdos. xxxiiii. ānis. Qui dū ageret se iu
sto securi⁹ a bulgaribus cū multis suoz est extin
ctus. lamissio regnauit secūdo. sic dict⁹. eo qz a la
ma. id est. voragine fuit extract⁹. lechu terci⁹ il
deoch. iiii. rē. **CX. Actoz. Hoꝝ & ceteroz q̄ sequū
tur lineā & numez ānoz regni. req̄e infra li. xx.
capitulo. cxiii. scz sub ep̄ib⁹ zenonis impatoris ex
illo em̄ loco incipit sigibertus lineā eoz p̄sequi.**

CXI. De origine regni gothoz. Sigibertus

AD gothoz qui apud antiquos gete di
cti sūt. & postea diuisi duo ex se regna
id est ostrogothoz & wisigothoz uꝝ fece

rūt. talē originē fuisse agnouimus ex histoꝝis ior
danis. Isti sc̄diuaniā sc̄thie insulā p̄mo incolant
Cui⁹ possessione nō p̄centi cū rege eoz berith in
de exierunt. & vicinas sc̄thie insulas & terras pa
grātes. vicinas gentes bellis lacelebāt. & tenore
noīs su. finitimas gētes sibi subigebant. Post sub
flemere q̄nto rege suo ad ulterioꝝa sc̄thie p̄gres
si ad ceterioꝝa vsqz ripas danubij. terras t̄acie
dac. eqz diu lōge lateqz sūt puagari. ibi p̄ n̄ l̄ca tē
pora. imo per multa secula in gentē magnā coalu
erūt. & multas gentes victoꝝis suis applicantes
nomen & fortitudinē suā amplificauerūt. virib⁹
in gentē magnā coaluerūt. & multas gentes inge
nio callentes. philosophie quoqz studijs craditi
natiūā barbariā exuentes. humanitate & honesta
te alijs barbaricis gētib⁹ p̄m̄ebāt. Tēpore autē
deci⁹ impatoris trāsito danubio. cū guina rege
suo grauit̄ incubabāt romano impio. qui a decio
imp̄eti bello exercitu romano p̄ trito ip̄m decū
pemerūt. cū filio decio. hac felicitate elati & sepe
postea i agressu romanis duceb⁹ supiores effecti
tori vbi romano erāt terroꝝi. Isti adhuc trāsdanu
biū ostentati. tēpore valēris impatoris. ceperunt
civili bello inter se collidi. ac alaricu⁹ dux vnus
p̄tis cū p̄ualisset frigiterno duci alterius p̄tis fri
giter⁹ a valēte auxiliū peti. xp̄ianuz se fieri pro
mittit. valens auxiliū mittit. eosqz in sectaz arzia
noz arzan⁹ ip̄e induci fecit. **CXII. De
diuisione eoz in duo regna. wisigothoz & ostro**

ANno. xlii. valēris. hui⁹ q̄ gothoz.
etiā ipi in sc̄thia potēter debachabāt
atqz ferociter nacti oportunitatē ex inte
rima gothoz similitate fines eoz ex improviso in
uadūt. eosqz bello mitos aut sibi subiugāt. aut ca
ptiuitate excruciat. aut patria eliminant. Ita go
thi qui multas gētes subdid. rāt suo seruitio. hu
noz subdunt̄ dominio & minis eozū potētiā ad
augent. dū omnes qui gothis seruibāt. p̄ gothos
hunoꝝ parent p̄ncipatu taliter hui⁹ etiā omni
pene sc̄thia p̄ncipatu & fortitudine cunctis p̄mi
nebāt. Gothi miti parci se danubio trāsito ingesse
rūt finib⁹ romani imp̄ij & a valente petierunt
terzā ad inhabitandū sibi dari. Qua re impetrata
cū aliq̄diu se otinuissent. ab omni armoz insolē
tia. tandē romanoz auaricia coacti. & rei familia
ris mopia in ip̄o imp̄ij sui sinu guā d̄c̄tauerūt
p̄lia. Quib⁹ valēs impator occurēs bello. vict⁹
ab eis. & igni crematus. iusto dei iudicio rep̄bli
ce nimia itulit incōmoditatē. hostib⁹ vō auxit̄ elā
tionē. Hi ergo gothi q̄ romano imp̄io incubabāt
wisigothos. i. se occidentales gothos noīabāt. &
p̄ multos ānos occ̄dētiles romanozū fines. vsqz
ad ip̄as ulterioꝝas hispanias infestabāt. vbi etiam
postmodū in regnuz coaluerūt. P̄cro gothi q̄ in
patrio solo trāsdanubiū. sub hunozū dominio re
manere passi sūt. regulos quidē sue gentis habue
rūt & se ostrogothos. i. orientales gothos apel
lauerūt. qui & ipi postea p̄ theodonici regē suū
a zenone impatore ytalie regnū dominio accep
tum. per multos annos tenuerūt. Ita gothi quasi
duob⁹ capitib⁹ sui corrib⁹ orientē & occidentem
ventilantes acerrime. duo ex se regna creauerunt.
scz wisigothoz in hispania. & ostrogothoz in
yitalia. **CXIII. De cathelogo regni wisigo**

Igit̄ a p̄mo anno gratiani **C**horum.
& deici ps regnauit sup wisigothos fri
giter⁹ annis. iiii. Post hūc athanaricus

āno vno. qui p̄federatus theodosio & ab eo p̄stan
 timopolim inuitat. mox xv die quo venerat ibi
 obiit. Ex tūc igit̄ wisigothi sine rege sub theodo
 sio impatore fuerūt ānis. xiiij. Post hoc wisigothi
 rupto cū romanis federe alaricū sup se regē cre
 ant. qui regnavit ānis. xv. Post hūc athanulph⁹
 iij. quo a suis pempto sigericus āno vno. Eo itidē
 a wisigothis pempto. regnavit in icillia ānis. xii.
 Post hūc theoderic⁹. xim. Post quē thurismod⁹
 filii eius. iij. Eo a fratrib⁹ suis friderico & theo
 derico iugulat⁹. theodericus frat̄ ei⁹ in regnū ei⁹
 succedēs regnavit ānis. xiiij. Sed & hic a fratrib⁹
 suis iugulato hcozitus regnavit annis. xix. Post
 hūc filius ei⁹ alaricus. xxi. Hūc tandē clodoneus
 rex francie. signis diuini auxiliij animatus in bello
 p̄grediē. eoq³ pempto quidq³ galliarū wisigothi
 possidebāt. ad p̄es frācoz trāstulit. Amalricus
 aut̄ fugiens in hispaniā. xvi. ānis ibidē regnavit
 Cūq³ clodildez vxorē suā indigne tractaret. eoq³
 arziāne secte secum inferuere vellet. a childeberto
 fratre clodildis in hispania pemptus est. regna
 uitq³ cheud⁹ post eū ānis. xvii. Quo a suis pempto
 thedegisilus ānis. ij. Eo quōq³ inter ouiuādū
 a suis pempto agilam ānis. ix. Qui cū insolentē in
 suos ageret. ach. nazilo⁹ auxiliantib⁹ sibi romanis
 eo pempto regnavit ānis. xxii. Quo mortuo lewi
 gildus cū fratre suo lenna. & post solus regnat
 ānis. xlvi. Post hūc recharodus filii⁹ eius. xv. be
 thericus. vii. sycebod⁹. xxix. siutilara. ii. Quo ob
 crudelitatē suā a wisigothis reprobatō. fisenādis
 xx. chintilan. xvi. tholgan filii⁹ ei⁹ adhuc puer. iij.
 Quo p̄pter puericie leuitatē reprobatō & in cle
 nicū conforato. chintasind⁹. xvii. Post hūc filius
 ei⁹ flauius cui ānotanē āni. xix. Tandem saraceni
 ex africa in hispaniā trāstulit eāq³ sibi v̄dicāt
 Ita regnū wisigothoz & suenoz destructū est &
 redactū sub saracenis. ānis plus minus. ccc. xlvi.
 euolutis. ex quo ex scithia expulsi sūt ab hunis ex
 quo v̄o cedentib⁹ wandalis. & deuictis suenis ce
 perūt regnare in hispanijs ānis circit̄. cc. lvi. euo
 lutis. Regnū vero terciē ptis hispaniaz. qd̄ dicit̄
 gallicienhū qd̄ nec tūc wisigothi. nec postea sara
 ceni potuerūt subigere adhuc viget incolūe &
 deo p̄tegente fide manet inexpugnabile. finitum
 est aut̄ regnū p̄fatū āno dñi. dcc. xx.

C. XIII. De cathologo regū ostrogothoz.
Ostro apud ostrogothos regnavit wim
 tarius ab āno primo gratiani. & deiceps
 ānis sex. quē balamber rex hunoz in bello
 pemit. & post eum regnavit hunimūdus ānis. ii.
 hozismud. ii. Post quem ostrogothi sine rege fue
 rūt ānis. xl. post hoc walamer regnū suscipiēs re
 gnauit ānis. xxxi. Quo in bello pempto. theude
 mer frater ei⁹ ānis. xi. Theodericus hui⁹ filius ei⁹
 successit. cui ānotanē āni. xix. Theodericus autē
 odoathzo rege ytalie quē i fide suscepit pempto
 ytalii potētus est. ibiq³ regnavit annis. xxii. Hic
 boeciū exilio fatigatū tandē pemit. Symacū quo
 q³ patriciū excōsulē interfecit. S³ & iohānes pa
 pa ab eo in carcere cruciatus fame defecit. Post
 dies aut̄. xc. theodericus subito defūct⁹. a quodā
 sancto heremita visus est nudus & discalciat⁹. a
 iohāne papa & symacho patricio i olla wlcani esse
 detrusus. Athalaricus theoderici ex filia nepos.
 in regno ytalie & ostrogothoz succedens regnat
 ānis. vm. post quē theodatus ab amalsyunda ma
 tre athalarici ascitus in regnū. regnat cū ea ānis

duob⁹. post hāc solus. i. cldepardus. i. exari⁹. i. cho
 tilla. x. theias. ii. in quo regnū finiē. **C. XV.**

De ortu regni hunoz.
 E regno hunoz q³ in omī pene scithia te
 nebat p̄ncipatuz. ipa gētis barbaries me
 silere faceret. nisi illō famosū galliarum
 & ytalie exadiū me loqui cogeret. quando p̄ atti
 lam eoz regē iudicium dei se lōge lateq³ effudit.
 quē quasi gladiū linnatū & exacutū de vagina sue
 indignationis. sup peccatrices gētes de⁹ distrixit
 De eoz ergo origime que in antiquozū legunt̄ hi
 stozijs aperiā pauis. Silimer getharū rex gaderi
 ci magni filii⁹. post egressum scanchie insule. iam
 quito loco tenens p̄ncipatum getharū. cū terzas
 scithie cū sua gente introijt. repperit in p̄plo suo
 quafōā magnas mulieres. q̄s gethico sermone ali
 rumnas dicit̄. easq³ habens suspectas. de medio
 sui p̄turbat. lōgeq³ ab exercitu suo fugatas. in so
 litudinē coegit errare. Quas siluestres hoīes quos
 nōn nlli faunos ficarios vocāt. p̄ destrū vagantes
 dū vidissent & eoz p̄plexibus se in coitū miscuis
 sent. gen⁹ h⁹ ferocissimū cōsiderūt. Qd̄ fuit p̄mū
 inter meothidas paludes in mutū tricū atq³ exile
 q̄si hominū gen⁹. nec alia voce notū. nisi q³ huma
 ni simonis ymaginē assignabat. Et quos bello for
 sitan minime supabant. & vult⁹ sui pauore nimīū
 pauore ingerētes terribilitate fugabāt. eo q³ erat
 eis species pauende nigredinis. & velut quedam
 si dicit̄ phas est deformis. ora nō facies habēs. qz
 magis pūcta q̄ lumina. Quoz animi fiducia toz
 uus p̄didit aspectus. q̄ etiaz in pignora sua p̄mo
 die nata deseniūt. Nā maribus sero genas secant
 ut anteq̄ lactis nutrimenta p̄cipiāt. vulneris co
 ganē subire tolerantia. Hinc imberbes senescunt.
 & sine venustate effebi sunt. qz facies sero sulca
 ta. tēpe stiuā piloz gratiā cicatrice absumit. exigui
 quidē forma sed arguti motib⁹ expetiti. & ad eq̄
 tandū p̄mptissimi scapulis latis. & ad arcus sagit
 tafq³ parati. ceruicibus firmi. & supbia semp ere
 cti. Tali ergo stirpe p̄creati. hui cūctis vicinis
 gentib⁹ erāt horrozi & formidini.

C. XVI. De victoria eoz ex gothis & de
Orum potentia auxit **C**regib⁹ eorum.
 victoria de gothis manentib⁹ trās ripas
 meothidis paludis. q̄ in scithia pollebāt
 gloria singularis potētie & fortitudinis. Quā vi
 ctoria hoc modo hui adepti sunt. venatores hu
 noz sequētes vestigia cerue. meothidas paludes
 trāseuntes. q̄s impuias actenus esse p̄rabāt. scit
 hica regionē diligenter explorāt. explorata omīa
 hui⁹ nūciant. ad transeundū eos animant. Hozū
 ducatu paludib⁹ trāsitis velut quidā turbo. sub
 to incubuerūt gentib⁹ scithicis. easq³ omnes sub
 iugauerunt sibi iposq³ gothos ceteris impantes.
 aut p̄mientes expulerūt sedib⁹ suis. hoc felicita
 tis successu hui inter ceteras scithie gētes elati.
 post victoziaz de gothis p̄ ā nos fere. lxxx. labora
 uerūt ad ocussionē & ruinā mūdi. Ab hac eoz vi
 ctoria vsq³ ad mortē attile. regnū eorum in hoc
 ope ānotabim⁹. A primo igit̄ āno gratiani regna
 uerūt super ecs balamber & mūdouch pater atti
 le octar & rugila fratres ei⁹ bleda & attila frat̄
 ei⁹ vsq³ ad mortē marciāni imperatozis ānis pl⁹
 mim⁹. lxxx. Cui scz marciāno imperatozi. apparēs
 dñs in somnis arcū attile fractū esse ostēdit. nec
 id vanū fuit. Eadē quippe nocte attila in nuptijs
 crapulatus. erūpente per apoplexiā sanguine de

narib? in lecto est effocatus. Cui filii ei? hernac
succellit & anumerant ei ani sex. ex tuc regno hu
noz dimuto. tu ex gentiu subiectaz diffisione
tu ex pugnadi i felicitate. regnauerut quide. s; no
in pzioti fortitudine. donec lego post tpe a karo
lo magno victi. cuz ipo suo noie disperere. His
ab hinc filij attile. & post eos zeliobes regnaueit
anis. lix. ex tuc regni hunoz anotatio cessat. quia
omnes getis illi? reges kagam notari legunt. &
nulla distinguendi pprietas inuenit. Preter has &
alie gentes fuerut q romanu imperiu dilacerauer
rut. id e. gepides. curti. alani. bulgares & alie plu
res que omnes ab aquilonis plaga exierut. ut sup
hoc fortasse videat di ctu p pphetā. ab aquilone
pandet malū sup vniuersā terrā. **C. XVII.**

A De initio regni gratiani & viris illustrib? h?
Nno itaqz gratiani pmo ab **C. teporis.**
incarnatōe dñi. ccc. lxxi. ab initio vō mū
di qrtimillesimo. xliiii. theodosius ab eo
maijster militū ordinatus incredibili celeritate et
mira felicitate. deuictis multis barbaris gētibus
lassaz rēpublicā in orientis pētib? reparauit. Maxi
mus a roma deductus in britaniā regis octauij fi
liā in diugiū accepit. regniqz dyademate p eo in
significus est. qz herede masculū non habebat. Nec
multo post idem maxim? in britaniā p tyrānidem
inuasit pēctos. & scythos britaniā incurantes su
pauit. Clarebāt eo tpe damas? rome. xiii. papat?
ānuz agēs. Didim? alexandri? qz vero. vnel. im
eratis āno lumine captus. quīs esset ele mentozuz
ignarus. tñ in literaz scientia etiā phus mirabilis
hi. ronim? totus diuine scripture incūbens. basil
lius quoqz cesariensis. gregori? nicens?. gregori?
nazāzenus. martinus thuronens? epus. ambrosius
mediolanens?. rufin? aquileiensis p̄sbit. mileci?
anthiocen? ep̄s. p hoc clarior qz theodosi? in som
nis p̄uidit se ab eo indui clamide imperiali & dya
demate coronari. In egipto pacomius abbas.

Actor. De damaso papa & didimo. basil oqz
& vtroqz gregorio iā sup̄ dixim?. nūc aut de cete
ris sermonē ordiemur. **C. XVIII.** **De**
vita & actib? sancti hieronimi p̄sbiteri & gestis

Hieronim? eusebij filii? rome **C. iusdem.**
puer baptizatus. literis grecis & latinis
& hebraicis plenissime eruditus. mona
choz vitā & habitū diu tenuit. & semp virgo p
manēs. & puritate mētis & abstinentia corporis
omnib? post futuris eximia sanctitatis exempla
reliquit. Annoz ita qz. xxxix. romane ecclesie car
dinalis p̄sbiteri ordinatus. cū rome p trienniu sa
cris literis studisset. tantū apd̄ populos fauozis
obtinuit. ut omnium iudicio dign? summo sacerdo
tio esset. Sed dū quozūdaz monachoz & clericoz
lasciuiaz increparet. & illi nō ferentes. ei insidias
tenderent. p̄fectus inde ad gregoriū nazanzenuz
pstantinopolitanū ep̄m. postq̄ ab ip̄o sacras lite
ras plenissime didicerit. in heremuz p̄perauit. vbi
quāta sustinuerit. ip̄e ad eustochium de se dixit.
Quadiennio hui? penitēcie sic exacto. ad opidū
bechleem remeauit. ibiqz in breui multos discipu
los coadunās. in sancto p̄posito. & trāslatōe &
explanatōe scripturaz. l. ānis & vi. mensib? desu
dauit. Quadā die aduersperascēte. duz de scriptu
ris cuz discipulis disputaret. subito leo claudicās
cenobiū ingressus est. cui? timore duz fratres dif
fugerēt. hieronim? ei q̄si hospiti obuiauit. & dū
leo sibi pedē ostenderet iubens illū a fratrib? ab

lui. inuenit qz a sentibus lesus esset. Nec moza leo
cōualuit & omni feritate deposita. inter eos q̄si do
mesticū animal habitauit. Tūc hieronim? videns
qz nō tam p sanitate pedis sui qz p eozū utilitate
venisset. ex consilio fratru id ei inuixit officij. ut asi
num qui ligna de nemoze deferebat. in pascuis cu
stodiret. Interea leo sic obediens. quadā die pas
cente asino. somno pressus dormiuit. & ecce nego
ciatores asinū sine custode viderūt. & euz secum
duxerūt. exp̄giscens leo. sociuz nō inuenit. & eum
diu vbiqz pquirens. ad portā cenobij trisus venie
& vidētes fratres qz cardo? solito sine asino veni
ret. veniens ingredi nō auderet. putauerunt qz fa
me impulsus asinū comediisset. & nichil ei dantes.
sed ad reliquū cadaueris qd̄ omederat remittētes.
cū tamen hoc ambigerent. exierūt ad pascua. si for
te aliqd̄ mortis ei? indicium inuenirēt. Et nichil in
uenientes reuersi. hieronimo rē retulerūt. & mo
nitis eius damnū patientē ferentes. & leonē mode
rate tractātes. eidem officij ligna ferēdi qd̄ asin?
faciebat imponunt. Et hoc ip̄m cū leo libenter fa
ceret. quadā die expleto ope ad agrū exijt. quasi
sociū suū adhuc querē veller. & ecce vidit alōge
negociatores cū onustis camelis & p̄cedente as
ino venientes. mos em̄ est illi regionē. ut quando
cū camelis lōgius gradiuntē p̄cedentē & collo su
niculū gestantē asinū subsequant. Cū ergo inuicē
ppinquarēt leo agnito asino. cū magno rugitu su
per eos irruit. & omnib? fugientib? terribilitē cau
da terzā feriens oneratos camelos ante se ad cellā
ire coegit. Audiens hec hieronim? iubēs summū
silentiū benigne fores aperiri p̄cepit. & ex onera
tis camelis voluntatem dei sup hoc expectauit.
Tūc leo p monasteriū ut solebat. ambulans. &
ad fratres singulos se prosternens. q̄si de culpa
tāta quā nō fecerat veniaz postulabat. vñ fratres
penitentiā agebāt de culpa. quā leoni crudelitē im
posuerāt. Cūqz sicut eos hieronim? p̄monuerat.
venturis hospitib? necessaria p̄parassent. ecce hos
pites stare p̄ forib? nūciant. q̄ abbatē videre vo
lebāt. ingrediētes ergo verecūde ante hieronimū
p̄sternunt. ut p culpa quā fecerāt veniā mērent.
At ille eos clementē eleuās. & monēs ne deinceps
aliena vsurparēt. p̄cepit ut reficerent. receptisqz
camelis abiret. Illi vō nichil comedere voluerūt.
donec hieronimo licet plurimum reluctātī darēt
medietatem olei qd̄ ferebāt. & deinceps a se & a
suis heredib? eandē olei mensurā ānuatim dimit
terēt. & sic leti ad pp̄ia redierūt. **C. XIX.**

De libris eiusdem. Actor.

Hic hieronim? triū linguaz peritus. nouū
testamentū grece fidei reddidit. & vet?
iuxta veritatē hebraicā trāstulit. sol? ex
antiquis doctozib? omnes. xvi. p̄phetas exposuic
Quozūdaz etiā grecoz doctoz opuscula in linguā
nostrā trāstulit. Scripsit autē & ip̄e hec omnia que
subscripta sūt. expositionis fidei sue ad damasuz
papā tractatū. i. De simbolo niceno tractatuz. i.
Ex regulis diffinitionū. p̄tra hereticos tractatuz. i.
Cōtra pelagianos libros tres. Cōtra iouiniannū
li. ij. Cōtra luciferianū. li. i. Cōtra heluidiū de p
petua virginitate sancte marie. li. i. Cōtra vizilā
tiū li. i. Cōtra origenez de resurrectione carnis
li. i. Ad auicū p̄sbiterez te errozib? orig. li. i. Ad
pamachiū & ceceanū li. i. Cōtra rufmū p̄sbite
rum acquileie li. i. Apologeticū ad augustinū li. i.
Exhortatōriū ad iulianum li. i. De penitentiā ad

rasticum li. i. De frugi & luxurioso ad damasum papali li. i. Ad oceanum de hoc qd scriptum est vni? uxoris viru li. i. De. xii. questionib? ad hebidiam li. i. De questionib? symeon ad algusiam li. i. De coru ptoe. lxx. in psalterio ad summam & fretelam li. i. De homie pfecto li. i. De historia ioachim & anne li. i. De. xv. signis iudicij tractatu vnu. De illustrib? viris li. i. De distantia locoz li. i. De in terptationib? hebraicoz noim li. vnu. De optio genere interptandi ad pamachium libru vnu. De studio scripturaz ad paulinu libru vnu. De qstio nib? hebraicis in genesi libru vnu. De trib? qstio nib? ad damasu papali libru vnu. De veste sacerdo tali ad fabiolam libru vnu. De. xliij. mansonib? filioz isrl libru vnu. De. vii. gradib? ecclesie ad damasuz papali libru vnu. De questionib? hebraicis libri te gum li. ii. De qstionib? palipomeno li. ii. Breuia rij sup psalteriu li. i. Comentarior sup ecclesiaste li. i. Sup esaiam li. xviii. Sup hieremia li. xx. Sup ezechiele li. xiiii. Sup daniela li. i. Sup osee li. iij. Sup iohel libru vnu. Sup amos libros tres. Sup abdia libru vnu. Sup iona libru vnu. Sup micheaz li. ii. Sup naum libru vnu. Sup abacuc li. ii. Sup so phonia libru vnu. Sup aggeu libru vnu. Sup zacharia li. iij. Sup malachia libru vnu. Sup matheu li. quattuor. Sup marcu libru vnu. Super epistolam ad epheseos li. iij. Super epistolam ad galathas li. tres. Sup epistolam ad tytu libru vnu. Sup epistolam ad philimonem libru vnu. De vita clericoz ad nepotianuz li. vnu. Epitaphiu nepotiani ad heliodoz epm li. vnu. De institutioe clerici uel monachi ad paulinu libru vnu. De vita monachi ad rusticu libru vnu. De vita clerici ad oceanu libru vnu. De virginitate seruanda ad eustochiu libru vnu. Ad demetria dem virginem libru vnu. Ad aleham de institutioe paulae filie sue libru vnu. Ad matrem et filiam in gallia pmozates libru vnu. Obiurgatioe susanne virginis psecrate de lapsu suo libru vnu. Ad scibianu dyaconum lapsu libru vnu. Ad geruchia de monoga mia li. i. Ad furia de viduitate seruanda libru vnu. Ad salumia de morte nebridiij li. i. Ad paula cōsolatoziū sup dormitōe bleffille libru vnu. Ad pam machiu de dormitōe pauline libru vnu. Ad oceanum de dormitōe fabiole li. i. Epitaphiu sancte paulae li. i. Ad thirasiu solatoziū sup dormitōe filie sue li. i. ad mimeruū & alexandrum de resurre ctione carnis libru vnu. Apologeticu ad pamachiu libru vnu. Ad heliodozū monachuz de otem ptu seculi li. i. Ad thespontē li. i. Ad douimionez li. vnu. De trib? virtutib? tractatum vnu. De morte ozie & sampsi & calculo li. i. Expositionis psalmi. xliij. Ad principia virginem libru vnu. Epistolae breues ad diuos. lxx. Sermones. x. De his omnib? q ad edificatioe mozz uel fidei pmet. di cta egregia & de multis breuit excerpta. hic cose quenter inserui. ac p ppria capitula distinxī.

CXX Flores eius de vita monachi.

Hieronimus ad rusticum.
 Nichil est xpiano felicius cui pmetuntur regna celoz. nichil laborosius eo. qui de vita quotidie periclitat. nichil fortis eo qui vincit dyabolū. nichil imbecillius eo q a carne superat. Judas de apostolat? fastigio in pditōis tartaru labie. & nec familiaritate diuini. nec intm ctione buccelle. nec osculi gratia fragie. ne qsi ho mine tradat. que filiu dei nouerat. Quid salomo ne sapientius. attamen infatuat amozib? mulieru

Hec dicim? ut prima te fili rustice frōre doceam? magna cepisse. excelsi sectari. & adolescentie imo pubertatis inceniua calcancē pfecte quidē etatis gradū scādere. Sed lubricū iter esse p qd ingredi eris. nec tm sequi gloriā post victoriā quantum ignominia post rumā. Scio me offensurum esse q plurimos. qui gnalem disputationem de vicis in sua referunt demelia. & dū michi irascunt. suaz indicat sciencia. multoqz peiz de se q de me iudicāt. Ego em̄ neminē noīabo. nec veteris comedie licentia. certas psonas eligā atqz pstringā. prudētis viri est dissimulare. imo emēdare qd in se intel ligat & idignari sibi. nec in amonitore maledicta pgerere. qui & ei dē teneat crimib? . certe in eo melior est qd sua mala ei nō placent. audio te rali giosam habere matrē multoz ānoz viduā. q aluic que erudiuit infantē. & post studia galliarū misit romā. nō pcens sūptib? . & absentiaz filij spe susti nēs futuroz. Hanc tu suscipe ut parentē. ama ue nutrice. venerare ut sanctā. nec alioz imiteris ex emplū. q relinquūt suas & alienas appetūt. quoz dedecus in ppatulo est sub noibus pictatis querētium suspecta pfortia. videns nōnullos accinctis renib? . pulla tunica. barba plixa a mulierib? non posse discedē. sub eodē manere tecto. simul mire diuicia. acillas iuuenes habē in ministerio. & pter vocabuluz nuptiaz omnia esse matrimonij. Tu vō si monach? esse vis. nō mundi habeto curā. nō rei familiaris curā. cui renunciādo hoc esse cepisti. s; anime tue. Sordes vestiu cādide mētis indicium sint. vilis tunica otemptū seculi pbet. ita dicitaxat ne anim? tumeat. ne habitus sermoqz dissentiat. Balneaz fomenta non requiras. qui calozē corpis ieiunioz cupis frigoze extinguere. ieiunia tibi mo derata sint. ne nimia debilitet stomachū. & maio rem refectioe pscencia. erūpant in cruditatem que parēs est libidinū. modicus ac tpatus cib? et carni & anime utilis est. Matrē ita vide ne p illaz alias videre cogaris. quaz vultus corde tuo here ant. & tacitū viuat sub pectoē vuln? . Ancillulas q illi in obsequio sūt tibi scias esse in insidijs. quia quāto vilioz eaz oditio. tāto facilioz eaz ruina est. Et iohānes baptista sanctā matrē habuit. pontifici cisqz filius erat. & tm nec matris affectu. nec patris opib? vincebat. ut in domo parentū. cū periculo viueret castitatis. viuebat in heremo. & oculis desiderantib? xpm nichil aliud dignabat aspice. vestis aspera. zona pellicea. cib? locuste. mel qz siluestre. omniaqz virtuti & omentie pparata. Filij pphetaz quos monachos in veteri testamen to legim? . edificabāt sibi casulas iuxta fluenta ior danis. & turbis vrbuz derelictis. polenta & herbis agrestib? victitabant. qdiu in patria tua es. habeto cellulā p paradiso. varia scripturaz poma decerpe. his vttere delicijs haz fruerē cōplexu. Si scādalizat te oculus pes man? tua. pice ea. nulli pceas ut soli pceas anime. Quis gloriabit castuz se habere cor. astra nō sūt mūda in opectu dñi. quāto magis hoies quoz vita tēptatio est. Ve nobis qui quoties occupiscim? coties fornicamur. mebz atus est inquit in celo. g. m. multo ampli? in terza que spmas & tribulos generat. Vas electionis i cui? ore chris? resonat macerat cozp? suū & sub icie seruituti. & tamen cernit naturalem carnis ar dozem repugnare suē sentētie. ut qd nō vult hoc agere cōpellat. Et tu te arbitraris absqz lapsu & vulnere posse transire. nisi omī custodia suaueris

cor tuū & cū saluatore dixeris mater mea & fra-
tres mei hi sunt zē. Crudeleitas ista pietas est. imo
qd tam piū q̄ sancte matri sanctū filiū custodire
Optat & illa te viuere & nō videre te ad tēpus
ut semp cū xp̄o te videat. Anna samuelē non sibi
s; tabernaculo genuit. **CXXI. De eodē.**

Alij ionadab q̄ vinū & sicera nō bibebāt
qui habitabāt in tencorijs. p̄imi capti-
uitatē sustinuerūt q̄ ab exercitu chalde-
orum vastante iudcā urbes inuadere spulsi sunt.
Videris qd alij sentiāt. vnusq; em̄ suo sensu du-
ciē. michi opidū carcer. & solitudo paradus est
Quid desideram? vrbū frequentia q̄ de singula-
ritate censetur. Moyses ut p̄fesset populo iudeo-
rum. xl. ānis erudit in heremo. Si clericatus te ti-
tillat desiderū. discas qd possis docere & ratōna-
bilem hostiā offeras xp̄o. ne miles anteq̄ tyro. ne
maistrer p̄sūp̄ sis discipul? Nūc monachi incu-
nabula morēq; discutim? P̄imūq; tractandū ē
uerū solus an cū alijs in monasterio viuē debeas
michi placet ut habeas sanctorū p̄ubernium. nec
ipe te doceas. & absq; ductore ingrediaris viam
quā nūq̄ ingressus es. statimq; tibi in p̄em alte-
ram declinandū sit & errozi pateas. Nō pl? aut
minus ambules q̄ necesse est. ne curzens lassēris
morāq; faciēs obdormias. In solitudine cito surre-
pit supbia. & si parūper ieiunauerit. hōiemq; non
viderit putat se alicui? esse momēti oblitusq; sui
alienos seruos iudicat. Qd gula poposcrit por-
rigit man? dormit quātūz voluerit. facit qd vo-
luerit. nullū veretur omnes se inferiores purat.
Quid igit solitariā vitā respēdim? mīme q̄pe
quā sepe laudauim? Sed de ludo monasteriorū
huiusmodi volum? egredi milites. quos heremi
dura rudimēta nō terzāt. q̄ specimen ouerfatōis
sue multo tpe dederit. qui omniū fuerint minimi.
ut p̄imi oīm fierēt. quos nec esurēs aliq̄. nec su-
perauit saturitas. q̄ ui paup̄tate letant. quoz ha-
bitus sermo vult? incessus doctrina virtutū est
Volo ergo te & p̄pter causas q̄s sup̄ exposui nō
habitare cū matre. & p̄cipue ne ut offerentē deli-
catos cibos renuendo cōtristes. aut si acceperis.
oleū igni adijcias. & inter frequentia puellarū p̄-
diē videas qd noctib? cogites. **CXXII.**

Adhuc de eodem.

Nunquā de manu & oculis tuis recedat li-
ber. Corpus pariter animusq; tendat ad
dñm. Irā vince patientia. Ama scientiam
scripturarū. & carnis vicia nō amabis. Ne vacet
mens tua varijs p̄urbationib? que si p̄ectori in-
federint dominabunt tui. & deducēt ad delictū
maximū. facito aliquid operis ut semp dyabol?
inuenit te occupatū. Vel fiscellā tēte iunco. ul' ca-
nistruz lentis tēte vimib? Sariaē hum? areole
equo limite diuidant. in quibus cū olerū iactata
fuerit semina. ul' plante p̄ ordmē posite. aque du-
cant irigie. ut pulcramoz versuuz spectatoz
assistas. Inserat̄ ergo fructuose arbores. uel gem-
mis. uel surculis. ut paruo post tpe laboris tui.
dulcia poma decerpas. Apū fabricare debes alue-
aria. ad q̄s te mittunt salomonis p̄uerbia. & mo-
nasterioz ordinem ac regiam disciplinā in paruis
disce corporib?. Texant̄ & lima capiendis piscib?
scribant̄ & libri ut & man? opereē cibos. & ani-
ma lectōe satiet. In desiderijs em̄ est omnis ocio-
sus. Egipzioz monasteria hūc tenēt morē. ut nul-
luz absq; ope ac labore suscipiāt. nō tā p̄p̄ vict?

necessaria q̄ p̄pter anime salutē. ne vageē p̄ncipioz
cogitationib? mens. & instar fornicātis hierusalē
omni trāseunti diuaricet pedes suos. Dū essez iu-
uenis. & solitudinis deserta me vallarent. in centia
vicioz. ardoreq; nature ferre nō poterā. Que cū
crebris ieiunijs frāgerem. mens tñ his cogitatio-
bus estuat. Ad quā edomandā cuidam fratri qui
ex hebreis crederat. me ī disciplinā dedi. ut p?
q̄ntiliani acumina. ciceronisq; fluuios. grauitatē
q; frontonis. & lenitatē plimij alphabetū discere
stidentia anhelātiq; uerba meditarer. Quid ibi
laboris insūperim. quid sustinuerim difficultatis
quotiens desperauerim. quotiensq; cessauerim.
& p̄tentione discendi rursus inceperim. testis est
p̄scientia. tā mea qui passus suz. p̄ eoz qui mecū
duxerūt vitā. & gratias ago deo. q̄ de amaro es
mīme literaz dulces fructus capio. Dicā & aliud
qd in egipto viderim. Grecus adolescēs erat in ce-
nobio. qui nulla abstinentia. nulla opis magnitu-
die. flamā poterat carnis extinguere. Hūc pericli-
tantez pater monasterij hac arte seruauit. impar-
cuidā viro graui ut iurgijs & cōuicijs insectareē
hoiem. & post irrogatas iniurias p̄im? veniret
ad querimonias. Vocati testes p̄ eo loquebant̄.
qui p̄tumeliā fecerat. Flere ille oeta mendaciuz ce-
pit. nullus ali? credere veritati. solus pater defen-
sionem suā callide opponere studuit. ne abundan-
tiori tristitia absorberet frater. Quid mltā. Jam
āno expleto interrogatus adolescens sup̄ cogita-
tionib? p̄stimis. an adhuc molestie aliquid sūtime-
ret. pape inquit michi viuere nō licet. & fornicā-
ri libet. O si solus fuisset. quo adiutore sup̄asset.
philosophi seculi solent amorē veterēz amore no-
uo q̄si clauuz clauo expellere. Qd & assuero rege
septem p̄cipes fecere p̄faz. ut vasti regime deli-
deriū. aliaz puellarū amore p̄pescerēt. Ali viciū vi-
cio remedianē. nos amore virtutū vicia sup̄emus
Declina aie a malo & fac bonū. quere pacē & p̄se-
quere eā. Nisi oderim? malū. bo uū amare nō pos-
sum? Pax querenda est. ut bella fugiam? nec suf-
ficit eā querere. nisi inuentā fugientēq; omni stu-
dio p̄sequamur. q̄ exuperat omne sensū in qua ha-
bitatio dei est. Pulcreq; p̄secutio pacis dicit̄. iux-
ta illud apostoli. Hospitalitatē p̄sequentes. ut nō
leui scitatio smone. & ut ita loquar sūmis labijs
hospites inuitem? sed toto ardore mentis tenea-
mus q̄si auferentes secū de lucro nō atz p̄p̄dio.

CXXIII. De eodem.

Nulla ars absq; maistro discit̄. etiā muta
aīalia & feraz greges ductores sequunt̄
suos. In auib? p̄ncipes sūt. Crues vnā se-
quunt̄ ordine literato. Imperatoz vn? iudex vn?
p̄intie. Roma ut p̄dita est duos fratres simul re-
ges habere nō potuit. et patrioidio dedit̄. In na-
ui vn? gubernatoz. In domo vn? dñs. In quouis
grādi exercitu vn? signū expectat̄. Per hec omnia
ad illud tendit oratio ut doceā te nō tuo arbitrio
dimittendū. sed viuere in monasterio sub vnus
disciplina p̄ris. p̄fortioq; multoz. ut ab illo discas
humilitatē. ab illo patientiā hic te silentiū. ille do-
ceat māsuētudinē. Nō facias qd vis comedas qd
iuberis. Habeas quantū acceperis. uestiaris qd ac-
ceperis. operis tui pensam p̄soluas. subiciaris cui
nō vis. lassus ad stratū venias. ābulāq; dormites
nec dum expleto somno surgere p̄pellaris. Dicis
psalmū in ordine tuo. in quo nō dulcedo vocis.
sed mentis affectus querit̄. iuxta illud. Psallice

AVI

sapienter. Seruias fratrib? hospitū laues pedes
 Passus iniuriā taceas. prepositum monasterij tibi
 meas ut dominum. diligas ut pencez. credas tibi
 salutare quidquid ille preceperit. nec de maioris
 sententia iudices. cuius officium est obedire & im
 plere q̄ iussa sunt. dicente moyses. audi israhel &
 tace. Tantis negocijs occupatus. nullis vacabis
 cogitationibus. & dum ab alio transis ad aliud.
 opusq; succedit opi. illud solum mente retinebis.
 quod agē cōpellaris. **V**idi ergo quosdam q̄ postq̄
 renūciaverūt seculo. vestimētis dūtaxat & vocis
 pmissio. nō reb? nichil de pristina conuersatio
 ne mutauerūt. res familiaris magis aucta q̄ imi
 nuta. eadem ministeria suulorū. idem apparatus cō
 uiuij. **I**n vitro et patella fictili et auro comeditur
 & inter turbas & examina ministroz. nomen sibi
 vendicat solitarij. **Q**ui vero pauperes sunt & te
 nui substātiola. vident q̄ sibi scioli. pompazū fer
 culis similes pcedūt ad publicū. ut caninā exerce
 ant faciūdiā. **A**lij sublatis ī altū humeris. & intra
 se nescio quid cornicātes. stupentibusq; in terzā
 oculis. tumentia verba trutinant. ut si pconē ad
 videris putes incedere prefecturā. **S**ūt qui humo
 re cellularū imoderatisq; ieiunijs. tedio solitudis
 ac nimia lectione dum dieb? ac noctibus aurib?
 suis psonāt vertunt in melancoliam. et ypocratis
 magis fomētis q̄ nostris monitis indigent. **C**ete
 rū sub religionis titulo exercēt iniusta cōpendia
 & honor nomis christiāi fraudē magis facit q̄ pa
 titur. **Q**uodq; pudet dicere. sed necesse est. publi
 ce extēdentes man? pannis auz tegim? & cōtra
 omniū opionē plenis sacculis morimur diuites
 qui q̄si pauperes vixim?. **T**ibi cum in monasterio
 fueris hec facere non licebit. & molescente paula
 tīm cōsuetudine. qd̄ primum cogebaris. uelle inci
 pias. & delectabit te labor tuus oblitusq; preteri
 toz semp̄ p̄iora sectaberis. **N**equaq; consideres
 quid alij mali faciant. sed quid boni tu facere de
 beas. **I**ta ergo age & viue ut ad altare xp̄i quasi
 de thalamo vgo pcedas & habeas deforis bonū
 testimonium. femine que tuū nomen nouerit. vul
 tū nesciat. **A**ge q̄ clerici sunt. et inter ip̄os secta
 re meliores. quia in omni cōditōe & gradu opti
 mis sunt mixta pessima. **N**e ad scribēdū cito p̄si
 lias. & leui ducaris insania. **M**ulto tempe dilce
 quod doceas. **XXXIII. I**terum de eodem.

Ne credas laudatoribus tuis. imo irrisori
 bus tuis. aurem nelibenter accomodes
 qui cū te adulationib? fouerint. & quod
 amodo impotē mentis effecerit. si subito respex
 ris. aut ciconiaz dephendas post te colla curuari
 aut manu auriculas agitari asini. aut estuātē cais
 ptendi linguā. **N**ulli detrabas. nec ī eo te sanctū
 putes si ceteros laceres. **A**ccusam? sepe quod fa
 cim?. & cōtra nos metip̄os diferti. in nostra vicia
 inuehimur. muti de eloquentib? iudicātes. **T**esti
 tudico grūnius incedebat ad loquendū gradu. ec
 ce per interualla quedam vix pauca verba carpebat
 ut eum putares singulare non ploqui. **Q**ui mul
 tos increpare solitus. multū ī escam resolut? erat
 factoz cuneo circūstrepētium garuloz pcedat
 in publicū. int? nero foris cato. **T**otus ambigu?
 ut ex contrarijs diuersisq; naturis vnū monstroz
 nouamq; bestia diceres esse cōpactam. **I**uxta illō
 poetiuz. **P**rima leo. postrema draco. media qz
 chimera. **N**ūqm̄ ergo tales videas nec huiuscemo
 di hominib? appliceis. qm̄ repente vmet p̄dicio

eo? **E**t ruinā vtriusq; quis nouit. tam scz eius q̄
 loquit q̄ illius qui audit loquentē. **V**eritas angu
 los non amat. nec querit susurdoes. **A**dusus p̄sbi
 tez accusationē cito non recepis. **N**on est enim fa
 cile de pfecta etate credendum: quā & vita p̄te
 rita defēdit. & honorat vocabulū dignitatis. **V**e
 rū quia homies sumus. interdum cōtra annoz ma
 turitatē pueroz vicijs labimur. **S**i me vis corrigi
 deliquētem. apte increpa. tm̄ ne occulte mordeas.
 corripiat me iust? in misericordia. **Q**uid enī mibi
 p̄dest si mala mea alijs referas. si me nesciēte pec
 catis meis imo detractionib? tuis aliū vulneres.
 et cū certatī omnibus narres. sic singulis loquaris
 quasi nulli alteri dixeris. hoc est nō me emendare.
 sed vicio tuo satisfacere. **V**tinam q̄ renūciamus
 seculo volūtatis sit. nō necessitatis. & paupertas
 habeat expectita gloriā. nō illata cruciatū. ceterū
 iuxta miserias hui? t̄pis. & ubiq; gladios seuien
 tes. **S**atis diues est qui pane nō indiget. **N**imiuz
 potēs qui seruire non cogit. **S**anct? exupius to
 lose episcop?. vidue sareptenis imitator. esuriens
 pascit alios & ore pallente ieiunijs. fame torquet
 aliena. omemq; substantiā christi viscerib? eroga
 uit. **N**ichil illo ditū? qui corp? domini canistro vi
 mineo. sanguinē portat ī vitro. qui auariciā eiicit
 de tēplo. qui absq; funiculo & increpatōe cathe
 dras vendentiū colūbas id est dona spiritussancti
 & mensas subuertit mamone. & nūmulariorū era
 dispit. ut domus dei dom? oratōnis vocaret. &
 nō spelūca latronū. **H**uius e vicino sectare vesti
 gia. si habes substantiā. vēde & da paupib?. si nō
 babes. gradū oneze liberat? es. **N**udū xp̄m nud?
 seque. durū grande difficile. sed magna sunt p̄mia
XXXV. Q a senib? sapientiā poti? expectē
 da est q̄ eloquentia. **I**dem ad nepotianū de vi
 ta clericorum.

Quid frigid? senex obuoluit vestimentis.
 & nisi cōplexu adolescētule nō tepescit.
Que sit ista sunamitis vxor. & vgo tā
 feruēs ut frigidū calefacēt. tam sancta ut calētē
 ad libidinem non prouocaret. **E**xponat sapientissi
 m? salomon patris sui delicias. & pacificus bella
 toris viri narzet amplex?. **P**osside sapientiā. possi
 de intelligētiam. ama illam & suabit te. **O**mnēs
 pene virtutes corporis mutant in senibus. & cre
 scente sola sapientia decrescūt cetera. **I**eiunia vigi
 lie & elemosine huc illucq; discursus. pegrinoruz
 susceptō. defensio pauperū. standi in oratione ple
 uerantia. visitatio languentiū. labor manū. & cū
 etā q̄ p corp? exercentur. fracto carpoze minorā
 fiūt. **N**ec dico q̄ in iuuenib? semp̄ frigeat sapiētia
 q̄ ī plerisq; senib? etate marcescāt. sed q̄ adolescē
 tia multa corporis bella sustineat. et int̄ inuentia
 vicioz. & carnis titillationes. q̄si ignis in lignis vi
 ridib? suffocēt. ut suū nō possit explicare fulgorē
Senect? vō eo? qui adolescētiam suam honesta
 artib? instruxerūt. & in lege domini meditati sūt
 die ac nocte. sic doctioz etate. vsu c̄tior. p̄cessu
 tēporis sapientioz. & veterz studioz dulcissimi mos
 fructus metit. **E**t sapiens ille vir grecie temisto
 cles. cum expletis c. vij. annis se mori cerneret. di
 xisse fertur se dolere q̄ tunc egredere e vita. qm̄
 sape cepisset. **P**orro sunamitis ligua nostra coc
 cineā dicit. ut significet calere sapientiam. & diui
 na lectione seruere. **Q**uorsū hec tā longo r̄petita
 principio **N**e a me queras declinationes pueriles.
 scētiarum flosculos. verborum lenocinia. & per

fines capitulorum singulorum. acuta quedā bre-
uiterque delusa. que plausus & clamores excitent
audientium. Amplexetur me modo sapientia. & abyssus
nostra quā nūquam senescit in meo requiescat sinu. Au-
di igitur ut beatus cyprianus ait. non deserta. sed for-
tis. Audi fratrem collegio. patrem senio.

XXXVI. De vita & ornatu clericī.

Clericus qui seruit ecclesie. primo voca-
bulum suum interpretetur. & nōnatur esse
quod dicitur. Cleros enim grece fors dicitur
clericus ergo vocatur. vel quia de sorte domini sunt. vel
quia dominus ipse est fors id est pars clericorum. Ta-
les igitur exhibere se debent ut possideant domi-
nū. & ipsi a domino possideant. Qui possidet do-
minū. & cum propheta dicit. ps. mea dominus nichil
extra dominū habere potest. Quod si quippiam aliud ha-
buerit propter dominū. pars eius non erit dominus.
verbi gratia. Si aurum. si argentum. si possessiones. si
variā suppellectilem. cum istis rebus dominus pars
eius fieri indignatur. Obsecro te ne officium cle-
ricatus generis antiquae militiae putes. id est ne lucra
seculi queras in christi militia. ne plus habeas quam
do clericus esse cepisti. Negotiatorem quoque cleri-
cū. & ex inope diuites factū. ex ignobili gloriosum
quasi quādam pestem fuge. Hostiolum autem tuū nūquam
aut raro mulierum pedes terant. Omnes puellas &
virgines christi. aut equaliter ignora. aut equaliter
dilige. vide ne sub eodem tecto maneat. nec in pre-
terita castitate confidas. quia nec danielis factio. nec
sancti fortior. nec salomōne potes esse sapientior.
memento semper quod paradisi colonū dicitur propria possessio
ne mulier eiecerit. Egrotanti tibi frater sanctus
assistat. & germana vel mater vel quilibet probate
fidei & castitatis persona. Scio quosdam corpore co-
ualuisse. & animo egrotare cepisse. Periculose tibi
ministrat. cuius vultū frequenter attendis. Si propter
officiū clericatus. aut vidua a te visitat. aut virgo.
nūquam domū solus introas. solus tuus sola secreto &
absque arbitrio vel teste nō sedas. Ties quoque habeto
socios. quorum gubernio nō infameris. Non veste
sed moribus ornentur. nec calamistro crispentur comas.
sed pudicitiam habitu polliceantur. Caueto omnes su-
spiciones. & quidquid probabiliter contra te fingi po-
test. ne fingatur ante deum. Crebra munuscula.
& sudariola. & fasciolas. & vestes ori applicatas
& oblitas. ac degustatos cibos. blandasque & dul-
ces literulas sanctus amor non habet. Mel meum
mel meū. meumque desiderium christus est. Omnes
delicias. & lepores. & visu dignas urbanitates. &
ceteras ineptias amatorum. in comedijs erubescimus
in seculi hominibus detestamur. Quanto magis in
clericis & in monachis quorum & sacerdotium propositum
& propositum ornatu sacerdotio. nec hoc dico quod
in te aut in sanctis viris ista formidē. sed quod in omni
proposito. in omni gradu & sexu boni & mali repa-
tur. malorumque condemnatio laus bonorum sit.

XXXVII. De eodem.

Lonia episcopi est pauperum opibus. puidē
Ignominia est omnium sacerdotum prope
studē diuitijs. Natus in paupe domo. &
in tugurio rusticatione. qui vix milio & cibario pane
rugientē saturare ventrem poterat. nunc similia &
mella fastidio. Noui & genera & nomina piscium
in quo litore concha lecta sit calleo. Saporibus
autem discerno pronuntias. & ciborum raritas. ac
nouissime damna ipsa delectat. O quanta apud
dominum merces. si vnusquisque in propriū precium

non sparet. Quāvis sudoribus hereditas cassa expe-
tē. mimosi labore margaritū christi emi poterat.
Diuinas scripturas sepius lege. imo nūquam de mani-
bus tuis sacra lectio deponat. Disce quod doceas
permane in hijs quod docuisti. Non confundant opera
tua sermonē tuū. ne cum loqueris in ecclesia taci-
tū quilibet rideat. Cur ergo hec que dicis ipse nō
facis. Delicatus magister ē. quod pleno ventre de ieiun-
ijs disputat. Accusare auariciā & latro potest.
Illud etiā dico quod episcopi sacerdotes se sciāt esse
suos nō dominos. Honorēt clericos quasi clericos.
ut & ipsis a clericis quasi episcopis honor deferat. Sci-
tū illud est oratoris domiciliū. Cur ego inquit te ha-
beam ut principem. cum tu me non habeas ut senato-
rem. Docente te in ecclesia. nō clamor populi. sed ge-
mitus suscite. lacrimae auditorum laudes tue sit. Ser-
mo presbiteri scripturarum lectione odit. sit. Nolo
te de clamatorem esse. et rabulum garulumque sine ra-
tione. sed ministerium pietatis. Aterita frons interpre-
tatur sepe quod nescit. & cum alijs suaserit. sibi
quoque usurpat scientiam. Nichil tā facile quam vile
plebeculā & indoctā orationem. lingue volubilitate
decipere. quod quidquid nō intelligit. plene miratur. Vestes
pullas eque vita ut candidas. Ornatu & sordes pari-
modo fugiende sunt. quia alterius delicias. alterius glo-
ria redolet. Non absque amictu lineo incedere. sed
precium vestium linearum nō habere laudabile ē. alio
quod ridiculū & plenum dedecoris est refero gloriam
pio. Quod sudarium orariumque non habeas gloriam.
Sunt qui pauperibus pariter tribuunt. ut amplius accipiant.
& sub pretextu elemosine querunt diuitias. quod ma-
gis venatio appellanda est quam elemosina. Sic bestie
sic aues. sic capiuntur & pisces. Modica in ha-
mo elca ponit. ut matronarum in eo sacculi pertrahā-
tur. Melius est non habere quod tribuatur. quam impudenter
petere quod dedit. Nō omnia possumus. omnia alius in
ecclesia oculis est. alius lingua. alius manus &c. nec
rusticus. & tamen simplex frater. ideo se factum
putet si nichil nouerit. nec peritus. nec eloquens.
in lingua estimet sanctitatem. melius est e duobus
imperfectis rusticitatem sanctam habere. quam elo-
quentiam peccatricem. **XXXVIII. De eodem.**

Multi edificant pietates & columnas. eccle-
sie substernunt marmora. nitent auro
splendet laquearia. gemis altare distingui-
tur. & ministrorum christi nulla electio est. neque
mihi alijs opponat. diues in iudea. templum mensa
lucernas. thuribula. patellas. cyphos. mortariola.
& cetera ex auro fabricata. Tunc hec probantur
a domino. quando sacerdotes hostias imolabant. &
sanguis pecudum erat remissio peccatorum. Quāuis
hec omnia precesserint in figura. scripta tamen sunt propter
nos. Alioquin si simplex nos delectat hystoria. cum
auro obuemus. Ducat pontifices christi uxores
virgines. Lepza corporis anime preferat vicijs. Cre-
scamur & multiplicemur. & repleamus terram. nec
pasca mysticum celebremus. quia hec absque templo
fieri lege prohibent. quod si hec omnia sic intelligamus
ut dominus sabbatum. aurum repudiamus cum ceteris
supstitiombus iudeorum. **XXXIX. De eodem.**

Omnium tibi vitanda sunt secularia. &
maxime horum quod honoribus tumet. Turpe
est ante fores sacerdotum domum crucifixi
& pauperis. & qui cibo quoque vescebat alieno. melius
est ante fores solum & milites excubare. iudicemque pu-
cie melius est apud te prandere. quam te in palatio.

Quod si obtenderis facere te hoc. ut reges pro miseris atque subiectis iudex seculi plus deferat clerico pementi quam diuiti. & magis sanctitatem tuam veneratur quam opes. Aut si talis est qui non audiat clericos pro quibuslibet tribulatis nisi iter calices & phialas libenter carebo huiusmodi beneficio. & christum rogabo pro iudice. qui magis subuenire potest quam iudex. melius est enim considerare in domino quam considerare in hominibus. Nunquam vinum redoleas ne audias illud phisi. Hoc non est osculum porrigere. sed vinum propinare. Quidquid inebriat & statum mentis evertit. fuge similiter ut vinum. Nec hoc dico quod dei a nobis creatura damnetur. siquidem & dominum vini potator est appellatus. & thimotheo dolenti stomachum. modica vini sorbitio relaxata est. Sed & modum & etatis & validum is pro corpore qualitate exigimus in potando. Quod si absque vino ardeo & ardeo adolescentia. & inflammo carum sanguinis libenter carebo poculo in quo veneni est suspitio. Pulcre dicitur apud grecos. sed nescio verum apud nos eque resonet. Pinguis venter gignit sensum tenuem. Tantum tibi ieiuniorum impone quantum ferre potes. Sine tibi pura. ca. simplicia. moderata. & non suppositiosa ieiunia. Quid potest oleo non vesci. & molestias quasdam difficultatibus ciborum querere. caritas. pip. nuce. palmarum fructus. similam. mel. pistacia. Tota oratorum cultura vexatur. ut pane cibario non vescamur. Audio preterea quosdam contra rerum hominumque naturam aquam non bibere. & pane non vesci. sed sorbitiunculas de licatas. & serica olera. betarum succum non calice sorbere. sed concha. Proch pudor. Non erubescimus istiusmodi ineptiis. nec tedit suppositio. Insup etiam famam abstinentie in deliciis querimus. Fortissimum ieiunium est aqua & panis. Sed quia gloriam non habet. & omnes pane & aqua viuimus quam publicum & commune ieiunium non putatur.

XXX. **I**tem de eodem. **S**ane ne rumulos hominum aucuperis. ne offensam dei populorum laude commutes. Si adhuc inquit apostolus hominibus placere christi seruus non essem. Nolo te orare in angulis platearum. ne rectum iter precum tuarum frangat aura popularis. Nolo te dilatare simbras. & ostentui habere phylacteria. & conscia repugnante pharisaica ambitore circudari. Intellige quod ta ceam. & quod magis tacendo loquor. Tot sunt regule quot spes gloriarum. Quanta melius erat hec in corde portare quam corpe. & dominum habere fauorem. non aspectum hominum. Vis scire quales domus querat ornatus. habeto prudentiam. iusticiam. temperantiam. fortitudinem. His plagis celi includere. hec de quadriga in altum ferat. Nichil hoc monili precioso. nichil hac gemarum varietate distinctius. & ornamento tibi tunc & tutam. **C**ave quoque ne aut linguarum aut aures habeas prurientes. id est ne aut ipse alijs detrahas. aut alios audias detrahentes. **E**t scito. quia cum eta quam de alijs loqueris tua sententia iudicetis. in his ipsis deprehendendos eris que in alijs arguebas. Neque vero iusta est excusatio illa. referentibus alijs iniuriam facere non possu. Nemo inuito auditori libenter refert. Sagitta in lapidem nunquam figit. interdum resiliens percutit dirigentem. Discat detractor dum te videt non libenter audire. non facile detrahe. **C**um detractoribus ait salomon ne commiscearis. Nunquam de formis mulierum disputes. nec alia domo quid agatur in alia domo per te nouerit.

CXXXI. **A**d huc de eodem. **P**ocrates adiurat discipulos suos ante quod doceat. & in verba sua iurare compellit. Extorquet sacramento silentium. **S**ermo enim incessum. mansuetudinem. habitum. moresque describit. Quanto magis nos quibus antea medicina omnia sa est. Omnium christianorum domos debemus amare quasi proprias. **C**onsolatores nos potius in meroribus suis quam conuiuas in prosperis nouerunt. **F**acile preternit clericus. qui sepe vocatur ad praedium venire non recusat. **N**unquam petentes raro accipiamus rogati. **B**eatius est enim magis dare quam accipere. **N**escio enim quo modo etiam ipse qui deprecatur ut tribuat. cum accepit vilior est te iudicat. **E**t mirum in modum si eum contemseris plus te miratur. **P**redicator contemnit nuptias ne valiet. **P**rocuratores et dispensatores domorum alienarum atque villarum. quomodo esse possunt clerici. qui proprias iubent continere facultates. **A**mico quam propria rape furtum est. ecclesiam fraudare sacrilegium est. **A**ccipisse pauperibus erogandum. & esurientibus plurimum uel cautum uelle esse. uel timidum. aut quod aperitissimi sceleris est. uelle aliquid exinde subtrahere omnium pro non crudelitate exuperat. **E**go fame torquor & tu iudicas quod tui ventri meo satis sit. aut diuide statim quod accepis. aut si timidus dispensator es. dimitte largitorem ut sua sponte ipse distribuat. **N**olo sub occasione mea sacculus tuus plenus sit. **N**emo me melius mea seruare potest. **O**ptimus dispensator est qui nichil sibi reseruat. non ut aduersarijs. sed ut amicis scripsimus. nec inuicti sumus in eos qui peccant. sed ne peccent ante monuimus neque in illos tantum. sed & in nos ipsos iudices seueri fuimus. **V**olentesque festucam tollere de oculo alterius nostram prostrabem eiecimus. nullum lesi. nullius nomen descriptione mea signatum est. neminem specialiter meo sermo pulsauit. **G**eneralis de vicijs disputatio est. sed qui mihi irasci voluerit. prius ipse de se quod talis sit confitetur.

CXXXII. **Q**uod senectus sapientie non sapientia senectuti reputanda sit. **I**dem ad paulinum de institutione monachi vel clerici. **E**cce nos ut utibus tuis. & puos magnos extollis. vltimamque pretem conuiuij occupas. ut patrifamilias iudicio promouearis. **N**oli frater karissime anorum estimare nos nullo. nec sapientiam canis reputes. sed cano & sapie. **N**am & moyses lxx. presbiteros iubet eligere. quos ipse sciret esse presbiteros. utique non euo. sed prudentia iudicandos. **E**t daniel adhuc puer longeuos iudicabat atque impudicos senes etas lasciuia condemnat. **N**oli inquam fide pretere tempibus. nec me idcirco meliorem putes quam prius in christi exercitu cepimus militare. **P**aulus apostolus in vas electiois de persecutore mutatus nouissimus in ordine. pro merito est. quia extremum licet plus omnibus laborauit. **I**udas qui quondam auerterat. tu autem homo unanimis dux me. id est. proditor amici maistris saluatoris arguit voce. & non dum informis leti trabe nectit ab alta. **E**contrario autem latrone crux inuitae patris. & facit homicidii pena martirem. **S**ubi calor longum vincit teporem. **D**enique & tu audita sententia saluatoris. si vis perfectus esse. id est. verba veres in opera. & nudam crucez nudus sequeris. expeditior & leuior scandes scalam iacob. **T**unicam mutas cum animo nec pleno marsupio gloriofas sedes appetis. sed puris manibus & candido pectore. pauperem te & spiritu & opibus gloriaris. **C**rates ille thebanus. homo

quondam ditissim? cum ad philosophandū athe-
nas pgeret. magnū aurū pond? abiecit. nec puta-
uit se posse & virtutes simul & diuitias posside-
re. Nos subfarcimur auro. xpm pauperem sequimur
& sub p̄textu elemosine pristinis opib? icubātes
quomodo possumus aliena fideliter distribuere q̄
nostra timide referuam? Plenus venter facile de
ieiuniis disputat. **CXXXIII.** **Q** non
iuuat sacer locus si spirit? deit.

Non hierosolimis fuisse. sed hierosolimis
bene vixisse laudandum est. Illa expete-
nda est ciuitas. non que occidit p̄phetas.
& christi sanguine? fudit. sed quā fluminis impe-
tus letificat. Neq; hoc dicens meipsum inconstan-
tie redarguo. damnoq; qd facio vt frustra videar
ad exemplum abrahā. & meos & patriā reliquisse.
Sed nō audeo dei omnipotentiam angusto sine
concludere & coartare puo terre loco. quem nō
capit celū. Singuli quiq; credentiū non locerum
diuersitatib? sed fidei merito ponderant. Et q̄a
deus spirit? est: adoratores eius in spiritu & ve-
ritate adorare eum oportet. Postq̄ siccato iudee
vellere vniuersus orbis celesti roze perfusus est.
& multi de oriente & occidente venientes recubue-
rūt in sinu abrahā. desit nor? esse tātum in iudea
deus. Et crucis igit? & resurrectionis loca his p̄-
sunt. qui prant crucem suam. & cū xpo resurgūt
quotidie q̄ dignos se exhibēt tanto habitaculo. Ce-
ter? qui dicunt templum dñi templū dñi. audiant
ab apostolo. Vos estis templū dei. & spiritus san-
ctus habitat ī vobis. Et de hierosolimis & de bri-
tannia equaliter patet aula celestis. Regnū dei in-
ves est. Beatus hylarion cum palestina? esset. &
in palestina viueret. vna tm̄ die vidit hierosolimā
vt nec contemnere loca sancta p̄pter viciniam. nec
rursus deū loco claudere videret. Ab adriani tē-
porib? vsq; ad impium cōstantini. p̄ annos circitē
dxxx. in loco resurrectionis simulacrū icuis. & in
crucis rupe statua ex marmore veneris a gētilib?
posita colebat. & in specu in quo quōdam christ?
puulus vagūt. veneris amali? plangebatur. Hec
tā longo repetita sūt phemio. ne quicq; fidei tue
desse p̄tes. quā hierosolimā nō vidisti. nec nos
idcirco meliores estimas. q̄ huius loci habitaculo
fruiur. Sed siue hic siue alibi equalē te p̄ opib?
tuis apud dñm habere mercedē. **CXXXIII**

Ron monacho appetenda sit solitudo.
Euera dñs ī locis arbitror. si vrbib? &
frequentia vrbū derelicta. in agello habi-
tes. & xpm q̄ras in solitudine. & oves solus in mō-
te cum hiesu. Nō de episcopis. nō d̄ p̄biteris. nō
de clericis loquor. quorū aliud officiū est. sed de
monacho. De toto huc orbe concurzēt. plena est
ciuitas vniuersi generis hominib?. & tanta verit-
usq; sexus constipato. vt quod alibi ex p̄te fugie-
bas. hic totum sustinere cogaris. Si officiū vis
exercere p̄biteri. si episcopat? te uel op? vel ho-
nor forte delectat. viue in vrbibus & castellis &
alioz salutē fac lucz anime tue. Sim autem cupis
esse q̄ diceris monachus. id est solus. quid facis
in vrbib?. q̄ utiq; non sunt soloz habitacula. sed
multoꝝ. Habet vnumquodq; p̄positū p̄ncipes
suos. Romani duces imite nē camillos. fabzicos
regulos. scipiones. P̄ci p̄ponant sibi pitagoram
socratē. platonem aristotelem. Poete emulē
homerū. virgiliū menandzū. terentiū. Hystorici
thuchidē. salustiu. herodotū. liuium. Oratores

liriam. graccos. demostenem. tullium. Et vt ad
nostra veniam? epi & p̄biteri hēant in exemplū
apostolos & aplicos viros. quoz honorem pelli-
centes habere nitantur & meritum. Nos autē ha-
beam? p̄positi nostri p̄ncipes paulū. antonium.
hylarionē. macharū. Et vt ad scripturaz auctori-
tatem reocā. noster p̄nceps heliscus. helias. nri
duces filii p̄beterum. qui habitabāt in agis aue-
solitudine. faciebant sibi tabernacula p̄e fluenta
iozdanis. De hiis sunt & illi filij rechab. q̄ vinuz
& sicerā non bibebant. qui morabanē in cē. oris.
Obsecro itaq; te vt multitudines hominū. & offi-
cia & salutarōnes & diuicia velut q̄sdā cathenas
fugas voluptatum. **CXXXV.** **Q**ualiter
monacho viuendū sit.

Sit vilis & vespertinus cibus olera & le-
gumina. interdūq; pisciculos p̄ summis
ducas deliciis. Qui xpm desiderat. & il-
lo pane vescit. non querit magnopē de cibis p̄cio-
sis q̄ stercus conficiat. Quidq; post gulā nō sen-
tit. idem tibi sit q̄ panis & legumina. Habes adū
sum iouinianum libros de contemptu ventris &
gutturis plenius diferentes. Semp in manu tua
sacra sit lectio. frequenter orandū. crebre vigilie
& ventre vacuo sepius dormiendū. Rumuscu-
los & gloriolos & palpātes adulatores q̄ hostes
fuge. humilitatē vestiu? tumentī animo non appe-
tas. secularium maxime potentūz consortia deu-
ta. Quid tibi necesse est ea videre crebrius. quoz
p̄ceptu monach? esse cepisti. Soroz precipue tua
matronarū declinet colloquia. ne inter sericas ve-
stes & gēmas circūdentū femiāru? se sordidat.
aut dolcat aut miret. quia altez p̄positi penitētia
altez iactantie q̄si seminariū ē. Caue ne q̄si fidel'
& famosus tuorum quondā dispensator. alienaz
pecuniam distribuendā accipias. Habeto simpli-
citatē colūbe. ne cuiq; machineris dolos. & ser-
pentis astuciā. ne alioz suplanteris insidijs. Non
multum distat in vicō. vel decipe uel decipi posse
Christianū que senseris tibi aut semp aut crebro
de nūmis loquentē. excepta elemosina. q̄ indifiner
p̄z oib?. insitorem poti? habeto q̄ monachum.
P̄ter victū & vestitū. & māifestas necessitates
nichil cuiq; tribuas. ne filioz panem canes come-
dant. Vex xpi templum anima credentis ē. Illam
exorna. illā vesti. illi offer donaria. in illa christuz
suscipe. Que vilitas est pietes fulgere gēmis. &
xpm in paupe fame mori. Iam non sunt tua q̄ pos-
sides. dispensatio tibi credita est. Memeto ananie
et saphire. illi sua timide seruaerūt. tu considera
substantiaz xpi. ne imprudenter effundas. id est
ne in moderato iudicio rem paupum tribuas non
pauperibus. & secūdū dictū prudentissimi viri.
liberalitate liberalitas peat. Noli respicere ad pha-
leras & nomina vana cationum. Ego et inquit in-
tus & in cute noui esse xpianum. grande est non
videri. Et nescio quō plus placet mūdo q̄ xpo di-
splicet. **CXXXVI.** **Q** clericis vitāda
sunt muliez consortia. **I**dem ad cecēanū de
vita clerici.

Prima temptamenta clericoz sunt mulie-
rū frequētes accessus. Nociuū gen? femi-
na. ianua dyaboli. via iniquitatis. scorpio-
nis p̄cussio. flamigero igne p̄cutit euz p̄ximat. si
pula ignem accendit. exuritq; fundanēta montiū
Ego iudico si cum viris femine habitent. non de-
ent viscarium dyaboli. De duob? enī quod vnus

desiderat. si loqui non potest vel temptatur. Re
motio igitur viri castitatis collocat arma. construit
in melioribus castra pudoris. Tecla post tempta
tionē passionis antiochie a paulo. phibetur pie
gere. Nemo miles cum vxore pergit ad bellum.
Si congregationes constituis puellarum. bina in
hebdom. di. visitatione ad benedicendaz. gregati
onem cōuenias. sed nō solus ppter rumigerulos
Fere eas mētes libido domat. Feminam quā vide
ris bene conuersantē mente dilige. nō frequentia
corpali. Germinat femie spinas cū viris habitan
tes. et acthana mentis a cuto mucrone percūtūt
Proch nephas dolor est dicere. sed non decet pre
terire. vnde sine nuptijs nouū gen? vxorz. Et ad
nos quid pīnet. si eos quos diligūt viderint ridē
tibus oculis. salutatonis tenera verba pcedunt.
Deinde cum salutauerint. si eas dei viros pterire
celci? viderint. ptemtozes suos iudicāt & irascū
tur. Lege hieremiā qualis debet esse solitari? ait
cū sedebit solitari? & tacebit Mariā in cubilis pe
netrabilibus angel? solā inuenit. non cum agape
ta loquentē. Et illa ad virilē introitū trepidauit.
tu que fornax es malicie. quid a viro dīderas fre
quenti? salutari. **XXXVII** De orna
tu morum episcopi. **Idem ad oceanum**
de vita clerici.

Siquis epatum desiderat. bo. o. de. opus
non dignitatem. laborē nō delicias. op?
p quod humilitate decreseat. nō fastigio
intumescat. Oportz ergo episcopū irēphensibilē
esse. Omē virtutes in vno h mone aprehendit. &
pene cōtra naturā exigit. Quis em absqz pec
cato. id est absqz reprehensione versē in mundo
sed futur? pastor ecclesie talis eligē. in cui? opa
ratione recte grex ceteri nominē. Perdit enim
auctoritatē docendi. cuius sermo ope destruitur
Vnde & illud tullij. Caput artis est docere quod
facias. Item ornatū virtutibus scdm mensuram.
Sūt em quidā ignorātes mensurā suā. & tāte sto
lōitatis ac recōrdie. vt & i motu & in incessu &
habitu & sermone omuni risum se spectantib? tri
buāt. & qī nō intelligētes quid sit ornat? comūt
se vestib? & mundicijs corporis. & lautioris mē
se epulas parant. cū huiusmodi oīs ornat? & cul
t? forōib? fedioz sit. Item doctozē. Innocens em
& absqz sermōe conuersatio. qntum pōst exem
plo tantū nocet silētio. Item nō vinolētum. vīno
lentia est scuraz & smellatoruz. venterqz mero
estuans. cito respumat in libidine. Nec ad vnus
hōz ebrietatem nudauit femora sua. q per de. an
nos sobrietate stexerat. Loth quoqz p temulen
tiā nesciens libidini miscuit incestuz. & quē sodo
ma nō vicerat. vīna vicerunt. Iterum nō litigio
sum. Nichil est em impudenti? arrogātia rustico
rū. qui garzilitatē auctoritatē putant. & pati sē
per ad lites. in subiectū sibi gregē sermonib? tu
midis tonāt. Item domui sue bene prepositū. Nō
vt opes augeat. non vt regias epulas pareat. non
vt cclatas parinas struat. & phasides aues lēris
vaporibus coquat. qui artificij tempamento & ad
ossa pueriāt. & carniū superficiē nō dissoluant. s?
vt qd pōdicatur? est. pzi? a domesticis exigat. Itē
non neophitū. Heu heu heri cathecumini? hodie
pontifex. Heri i amphiteatro. hodie i ecclesia. ve
spere in circo. mane in altari. dudū factor hystrio
num. nūc virginū psecrator. Oportet aut ē & illū
& tef. b. b. a. qui. f. f. talis ergo sit vt qui religioi

trahit. eius vice detrahere non audeant.
XXXVIII De contemptu patrie & seculi
ad monachos. **Idem ad heliodoz monachū**
Qvanto studio & amore viderim. vt pa
riter in herēo moraremur. cōsciū mutue
caritatis peēt? agnoscat. Vex tu qsi par
vulus delicat? cōtēptū rogāris p blandimēta fo
uisti. & abiēs postularas. vt tibi postq ad destra
migrassem. inuitatoria scripta transmitterē. Nolo
pstimaz necessitatū recorderis. nudos amat here
m? Qui in xpm credis. & eius crede sermonibus
Querite pmi regnuz. c. Affatim diues est q cum
christo paup est. Qui rogantem stemseras. forsi
tan audias obiurgātē. Quid facis i patna domo
delicate miles. ecce de celo tuba canit. ecce cū nu
bib? debellatur? orbem. impater armat? egrediē
Ecce bisacutus gladius. ex regis ore procedens.
obuia queqz metit. & tu mihi de cubiculo ad aciē
& tu egredieris de vmbra ad solem. Corpus assue
tū tunica. lozice on? nō fert. Caput opēū linebeo
galeā recusat. Mollez ocio manū. dur? exaspāt ca
pulus. Audi edictū regis tui. Qui non ē mecum
ptra m e est. Recordare tyrociniū tui diē quo xpo
in baptismate psepult?. in sacramenti vba iurasti
pro nomie eius. nō te patri pcutuz esse. nō matri.
Licet puul? ex collo pendeat nepos. sparsio crime.
& scilicet vestib? vbera quib? te nutricrat mater
ostendat. licet in limine pater iaceat. p calcatū per
ge patit. siccis oculis ad vexilluz crucis quola. so
lum pietatis gen? est. in hac re esse crudelē. Facile
rūpit hec vincla. amor xpi. & timor gehēne. At
cōtra scripta pāpit parentib? obsequendū. s? qui
cūqz eos sup christū amat. pōit animā suā. Gladiū
tenet hostis. ne me pimat. & ego de matris lacris
cogitabo. ppter patrem cristi militiā deserā. cui se
pulturā xpi causa nō debeo qm etiā omnib? eius
causa debeo. Domino passuro timide pfulens pe
tr? scādālū fuit. paul? retinētes se fratres ne hic
rosolimā pget redarguit. Aries iste pietatis quo
fides patit. euangelij retundend? ē mucrone. Ma
ter mea & fratres mei hī sunt. c. Si credūt in cri
stum faucant michi p eius nomie pugnatura. Si
non credūt mortui sepeliant suos mortuos. Sed
hoc ais in martirio. Erzas frater erzas. si putas
vnq xpianum psecutionē non pati. & tunc maxi
me oppugnaris. si te oppugnare nescis. Aduer sari
us nī tanq leo rugies circūt. qrens quē deuorat
& tu pacem putas. Sedet in insidijs cuz di. Et tu
frōdofe arbo is tect? vmbzculo. molles sōnos.
futura preda carpis. inde me pseqē luxuria. inde
auaricia. conat irumpere. inde venter meus vult
michi esse deus p xpo. psequitē inq me hostis. cui
nomia mille. mille nocēdi artes. & ego infelix. me
victozem putabo dum capioz. **XXXIX**
Idem de eodem.

Nimiaduerte frater. Non tibi licet quic
qm habē de tuis rebus. omnis inquit do
minus. qui non renūciauerit. o. c. Cur
timido antio christian? es. Filius hominis non ha
bet vbi caput reclinet. & tu amplas porticus. &
ingētia tectorum spacia metiris. hereditatē expe
ctas seculi. coheres xpi. inceptare vocabalū mo
nachi. hoc ē nomen tuum. quid facis in turba qui
solus es. Et hec ego nō integra rate vel mercib?
nec quasi ignar? fluctuū in doct? nauta pmoneo
Sed quasi nup naufragio eiectus in litus. timida
nauigatozis voce tenuncio. In illo estu carib dia.

sibi scilla. Hic barbaz litus. hic dyabolus pyrata cum socijs portat vincula capiendis. Nolite credere. nolite esse securi. licet in mores stagni fusu equorum arideat. intus est piculum. meus est hostis. tranquillitas ista tempestas est. Quid ergo. Quicumque in ciuitate sunt christiani non sunt. Non est ibi eadem causa que ceteris. Nam cum derelicta domo te castratiles propter regna celorum. quid aliud quam perfectam sectatus es vitam. perfectus autem christi seruus. nichil preter christum habet. Audet quisquam christum mendacem facere. mamonem & christo seruiendo. vociferatur ille sepe. si quis vult post me venire. abneget se & ego onusto auro arbitror me christum sequi. Quod si nichil habeas ut te responsurum scio. cur tam bene paratus ad bella non militas. nisi forte in patria tua te arbitrarie hoc facere posse. cum in sua domum signa non fecerit. Sume rationem. Nemo propheta in patria sua honorem habet. Non quero iniquis honores. Sufficit michi conscientia mea. Neque dominum querat honorem. quippe qui ne a turbis rex constitueretur aufugit. Sed ubi honor non est ibi contemptus est. ubi autem contemptus. ibi frequenter iniuria. ibi & indignatio. & nulla quies. Vbi autem per iniquitatem aliquid auferre ex studio. perfectum dici non potest. Ex hoc colligitur monachum perfectum in patria sua esse non posse. perfectum autem esse nolle delinquitur. Sed de hoc gradu pulsus. puocabis ad clericos. Absit autem ut quidquam de his sinistram loquar. qui apostolico gradui succedentes christi corpus sacro ore conficiunt per quos etiam nos christiani sumus. quod clauis regni celorum habentes quodammodo ante iudicii diem iudicant. qui sponsam domini sobria castitate conservant. Sed monachi alia causa est. alia clericorum. Clerici oues pascunt. ego pascor. Quod si te quoque ad eundem ordinem pia fratrum blandimenta sollicitant. gaudebo de assensu. timebo de lapsu. Qui episcopatum desiderat bono. de oportet autem huiusmodi irreprensibilem esse. Non omnes episcopi episcopi sunt. Attendis petrum. sed & iudam considera.

CXL. Adhuc de eodem.

Quid agis frater in seculo. qui maior es mundo. Quodiu te tectorum umbra premunt. quodiu fumosam urbium carcer in ludicribet ad purum etheris volare fulgoris. Paupertatem times. sed beatos pauperes christus appellat. Labore terrenis. nemo athleta sine sudoribus coronatur de cibo cogitas. sed fides fame non timet. Supra nudam metuis. humum exesa ieiunij mensura collidere. sed dominum tecum iacet. Squalidi capitis horret inculta cesaries. sed caput tuum christus est. Infinita beremi vastitas terret. sed tu paradisi mente deambula. quotienscumque illuc cogitatione ascenderis. toties in heremo non exis. Scabra sine balneis attrahitur cutis. sed qui in christo semel lotus est non habet necesse iterum lauare. Et ut breuiter ad cuncta apostolum audies respondente. non sunt indigni passus huius. Delicatus es carissime. si & hic vis gaudere cum seculo. & postea regnare cum christo. Veniet illa dies. quia ad vocem tuba pauebit terra cum populis. lugubrior mundus imugiet. Potentissimi quondam reges nudo latere palpitant. exhibebunt cum plebe sua. tunc ignis iupiet ad ducetur. & cum suis stultus plato discipulis. aristoteles argumenta non poterit. Tunc tu rusticus & pauper exultabis. & ridebis & dices. Ecce crucifixus deus meus. Ecce iudex qui obuoluit panis in presepio vagit. Hic est ille oparum & quatuor

filius. Hic qui fugit in egiptum. hic qui vestitus cocino. hic sentibus coronatur. Hic magus demonium habens & samaritanus. Cerne manus iudee quas fixeras. cerne latus romane quod foderas. **CXLI.**

Contra monachum vagum & garzulum.

Idem ad dommonem

Moros non erubescere monachum & iuuenem cuius decore veneres fluunt. cuius tanta in loquendo elegancia est. ut comico sale ac lepore perfusus sit. & lustrare nobilius domos. matronarum salutacionibus adherere. religioni nostre pugnam facere. & inter hec fratri suo detrahere. Hic idcirco se eruditum putat. quia iouinianum verba solus intelligit. Est quippe puerbium. balbum melius balbi verba intelligere. inter muliericulas sciolus sibi & eloquens videbatur. postquam vero romana opuscula mea puererunt me quasi emulum exhorruit. quia eius eloquia despiciebatur. Unde intelligat non eque inter fusa et calamos puellarum. & inter eruditos viros de diuina legis dogmatibus disputare. Scribis igitur huc de trivio & de copitis. de plateis circuforanum monachum rumigerulum rabulam instrumentum ad detrahendum. Qui per trabem oculi sui vestucam alterius nitat eruere. concionari aduersus me. & libros quos contra iouinianum scripsi. canimo debet rodere. lacrare. conuellere. Stultus ego qui sine causa gregorium nazanzenum. & didimus in scripturis sanctis cathedricas habui. Nichil michi profuit hebreorum eruditio. & ab adolescentia usque ad hanc etatem. quotidiana in lege prophetarum. euangelij. apostolorum meditatio. Inuentus est homo absque preceptore perfectus. quod eloquentia tullium. argumentis aristotelem. prudentia platonem. eruditione aristarchum. multitudine librorum calcentem. didimus scientia scripturarum. omnemque sui temporis vicat tractatores. Denique dicere materiam poscere. & ad carnem & ad deum aliquid referens in utraque parte. hoc est & per iusticia & per iusticia disputare. Queso igitur te pater carissime ut moneas eum ne loquatur contra propositum suum. ne castitate habitu pollicens verbis destruat. ne virgo vel puer. ipse enim viderit quod esse se iactet maritatus virginibus conpetat. Parcat sibi. parcat mihi. parcat nomini christiano. Monachus se esse non loquendo & discursando. sed tacendo & sedendo nouerit. Non damno nuptias. sed volo omnes qui propter timores forsitan nocturnos soli cubitare non possunt uxores ducere. **CXLII.** De custodia virginicitatis.

Idem ad eustochium de virginitate seruanda.

Audi filia & vide. Nulla in hoc libello adulatio. adulator quippe blandus mimi est. Nulla erit rethorici pompa simonis. qui te etiam inter angelos statuatur. Nolo tibi venire superbia de proposito. sed timorem. Onusta incidis auro. latio tibi vitandus est. stadii est vita hec mortalibus. Hic contendimus ut alibi coronemur. Nemo inter serpentes & scorpiones securus ingreditur. En inebriatus est inquit dominus. gladius meus in celo. & tu pace arbitrarie in terra. quod tribulus generat & spinas. quam serpens comedit. Magnis inimicorum circumdamur agminibus. hostium plena sunt omnia. caro fragilis & cinis fusa post mortem pugnat sola cum pluribus. Quod si eorum te multitudo turbauerit. & ad singula incitamenta viciorum cepit estuare. & dixerit tibi cogitatio tua. quid faciemus. respondebit tibi helise. Noli timere quoniam plures nobiscum sunt quam cum illis. Ecce

apertis oculis videbis igneum curzum qui te ad exemplū helie in astra iustollat. Et tunc leta cantabis anima nostra sicut passer e. &c. **CXLII.** **Exemplū** hieronimi de seipso.

Quotiens i herēo pstitue? & in illa vasta solitudine que exusta solis ardoib? horridū monachis pstat habitaculū. puta ui me romanis interesse delicijs. Sedebā sol? quia amaritudine eraz replet? **H**orebant sacco mēbra deformia. & squalida cutis sicū ethiopice carnis obduxerat. quotidie lacrimae. quotidie gemit? & si quando repugnantez somnus iminens oppresisset. nuda humo vix herentia ossa collidebaz. De cibis vero & potu taceo. cū etiā languētes aqua frigida vtantur. & coctum aliquid accepisse luxurie sit. **I**lle igitur ego qui ob gebenne metum tali me carcē ipse damnaueram scorpionū tantū soci? & ferarū. sepe choris intererā puellaz. pallebant ora ieiunijs. & mens desiderijs estuabat. **I**n frigidō corpe & ante homiez sua iam carne p mortuuz sola libidinum incendia bulliebant. Itaq; ab omni auxilio destitue? ad hiesu iacebam pedes. rigabā lacrimis. & crīme tergebam. & repugnantez carnez hebdomadaz media subiugabā. **N**ō erubescō infelicitatis mee. quin poti? plango me nō esse qd fuerim. memi me clamante m tie crebro iunxisse cū nō ete. nec p? a peccozis cessasse vberib?. qd a dño rediret increpate tranquillitas. **I**psam quoq; cellulam meā qsi cogitationū meaz consciam pimescā & michimet irat? & rigō? solus telerta penetra bā. **S**ic vbi pcaua valliū. vel aspa montiū. rupium prupta cernebaz. ibi mee orationis locus erat. ibi miserie carnis ergastulū. **E**t vt michi i pe testis ē dominus. post multas lacrimas. post celo oculos inherentes. nōnūqm videbar interesse agnimbis angeloz. & letus gaudēsq; cantabam. **P**ost te in odore vnguētoz tuoz currem?. **S**i aut hec sustinet illi qui exelo corpe solis cogitationibus impugnat. quid patie puella q delicijs fuit. viuens mortua est. **CXLIII.** **Q**uod ab stinentiam nutrienda est castitas.

Quid itaq; potest in me esse piliij. si expropto credie. **H**oc pmum moneo. hoc obtestor. vt spōsa xpi vinū fugiat p veneno hec aduersus adolefentia pma arma sunt demonū. **N**ō sic auaricia quatit. inflat supbia. delectat ambitio. facile alijs carem? vicijs. **H**ic hostis int? in clusus est. quociq; pgimus nobiscum portamus inimicū. **V**inū & adolefentia duplex incendiū voluptatis. **Q**uid oleū flama adijcimus. **Q**uid ardētī corpusculo fomenta igniū mīstramus. **P**aul? ad thimotheū. iam noli inquit aquā bibere zē. **V**i de quib? causis vini potatō cōcedatur. vt ex hoc stomachi dolor & frequēs medeaē infirmitas. **E**t ne nobis forsit an de egrotationib? blandiremur. modicū pcepit esse bibendū. **M**edici potius piliō qd apostoli. **N**oe vinū bibit. & inebriatus ē rudi adhuc seclō. **E**t vt intelligas scripture i omnibus

sacramentū: margarita quippe est sermo dei & ex omi pte forari potest. post ebrietatez nudatio femorum subsecuta ē. libido iuncta est luxurie. post venter extendit. & sic cetera mēbra cōcitantē. **M**aducauit em̄ populus & bibit. & surrexerūt ludere. **L**oth amic? dei in monte saluaē. & de tot milib? populi sol? iustus inuentus ē. inebriatur a filiab? suis. **E**t licet ille putaret genus hominum defecisse. & hoc faceret liberoz magis desiderio qd libidinis. tamē vix iustū sciebant. hoc nisi ebrium non esse factuz. **D**eni qd fecerit ignorauit. **E**t qm qd volūtas nō sit i crimie. eror tamē in culpa ē. **H**eli as cū iezabel fugeret. & sub quercu fellus iacēt. ecce ad caput eius panis collirio? & vas aque. **R**euera nūquid nō poterat deus pditū ei merum mittere & delectos cibos. & carnes conculsiōe mutatas. **H**eliseus filios pphetaz inuitat ad pādīū. & herbis agrestibus eos alēs. psonum pādentiū audit clamorem. mors in olla homo dei. non iratus ē cocis. **L**antioris em̄ mēse p̄suetudinē non habebat. sed farina desup iacta amaritudinē dulcorauit. ea dē spirit? vtute qua moyses mutauerat mirā. **E**t p̄mus e paradiso homo ventri magis obediens qd deo. in hac lacrimaz delectus ē vallem. **E**t ipm̄ dominū fame sathanas tēptauit i deserto. **E**t apostolus clamat de luxuriosis. quoz deus vēt ē. **I**d em̄ colit vnusquisq; qd diligit. **E**x quo solcite puidendū est vt quos saturitas de paradiso expulit. reducat esuries. **Q**uod si volueris respondere te nobili stirpe generatā. semp in delicijs. se per in plumis. nō posse a vino & esculentozib? cibis abstinere. nec his legibus viuere. districti? respondēbo. **V**iuere ergo lege tua. qd dei non potes. non quo de? vniuersitatis creator & domin? in testimoz nostroz rugitu & inanitate vētris. pulmonūq; delectet ardore. s; quia aliter pudicitia tuta esse non possit. **I**ob deo carus audi quid de dyabulo suspicetur. **V**irt? eius in lūbis eius zē. **H**oneste viri mulierisq; genitalia imutatis sūt appellata nominib?. **O**mnis igit aduersū viros dyaboli vtus i lūbis est. oīs i vmbilico cōtra femias fortitudo. **V**is scire ita esse arripe exēpla. **S**āpsō leone fortior. saxo durior. & q vn? & nud? mille ē p̄secut? armatos. i dali de mollescit amplexibus. **D**avid scdm̄ cor dñi delectus. & qui ventuz xpm̄ sc̄to sepe ore cātauerat. bersabee cap? nuditate. adultio iūxit homicidiū. **S**alomō p quez se cecimit ipsa sapia. recessit a domio. quia amator mulierū fuit. **E**t ne aliquis sibi de sanguinis p̄p̄m̄itate p̄suderet. in illicitū thamar forozis amon frater exarsit incendium. **CXLV.** **De viduis fictis & libidinosis.**

Uideas plerasq; viduas anq̄ nuptas infelicē p̄scientiā mentita tm̄ veste p̄tegere. **U**as nisi tumor vteri vel infantuz vagitus p̄diderit. erecta ceruice. & ludentibus pedibus incedunt. **A**lie vero sterilitatez p̄bent. & nec dū nati homis homicidiū faciūt. **N**ōnulli cū se se ferint concepisse de scelere. abortiuū venena medi tantur. & frequēter ipse cōmortue triū criminuz ree. sic ad inferos pducunt. homicide sui aduleē xpi. necdū nati filij paricide. **H**ec sunt q p publicū notabiliter incedūt. & furtiuīs oculoz nutib? adolescentiu greges post se trahūt. **E**t quā viderint pallentē ac tristē. miserā ac manicheā vocāt. **E**t cū se mero ingurgitauerit. sacrilegiuz corpua domi sumendo cōmittūt. **P**urpura taruz in veste

fit tenuis & laxius ut crines decidat ligatū caput
Soccus vilioꝝ . & p̄ humeros mauore volitans .
 stricte manice brachijs adherentes : & solutis ge-
 nibꝫ sit fractus incessus . Hec est apud illas tota
 virginitas . habeant iste huiusmōi laudatores suos
 ut sub virginali nomine citiꝫ peant . Libenter tali
 bus non placemus . Pudet dicere . proch nephas
 triste . Sed verꝫ est . Vnde in ecclesijs agapetarū
 pestis introiuit . Vnde sine nuptijs aliud nomen
 vxoz . q̄ eadem domo . vno cubiculo . sepe vno te-
 nent & lecto . Et suspitiosos nos vocāt . si aliud
 estimemꝫ . **XLVI.** **De vita virginū .**

Nunc ad te mihi omnis dirigat oratio . q̄
 quāto p̄ma romane vrbis virgo nobilis
 esse cepisti . tanto tibi ampliꝫ laborandū
 est . ne & presentibus bonis carcas & futuris . Et
 quidē molestias nuptiaz & in certa cōiugij de do-
 mestico exemplo didicisti . cum soroz tua blefilla
 etate maior . sed p̄posito minor . post acceptū ma-
 ritū septimo mense viduata . & virginitatis coro-
 nam & nuptiaz p̄didit voluptatē . Nolo te ad do-
 mos nobiliū matronaz accedere . nec frequenter
 videre quod contemnis . Disce in hac pte sanctaz
 sup̄biam que xp̄i sponfa es . scito te illis esse melio-
 rem . nec eaz tantū te cupio vitare . gressus q̄ ma-
 ritoꝝ iflātur honoribꝫ . quas eunuchoz greges se-
 piūt . sed etiam eas quas viduas necessitas facit .
 quaz domus plena viuuijs . plena adulatoribus .
 Quaz rubentibꝫ buccis cutis farsa distendit . ut
 eas putas maritos non amisisse . sed q̄rere . Rarus
 tibi sit in publicis egressus . martires tibi q̄rantur
 in cubiculo tuo . nūq̄ deerit causa p̄cedēdi . sꝫ sem-
 per quando est necesse p̄cessura sis . Ad orationē
 titi nocte surgenti non indigestio tibi ructuz fa-
 ciat . sed inanitas . Crebrius lege . q̄ plurima disce
 tenenti te codice somnꝫ obrepit . et cadentē faciē
 pagina sancta suscipiat . Sit tibi quotidiana icui-
 nia . & refectio saturitatem fugiens . Nichil p̄dest
 biduo triduoqꝫ transmissio vacuū p̄tare venerem
 si pariter obruat . Si compensat saturitatem ieiuni-
 um . ilico irzigata humus spinas libidinum germi-
 nat . & mens repleta torpescit . Si quādo senseris
 exteriorēz hominē flore adolescentie suspirare . &
 accepto cibo cū te in lectulo p̄positam dulcis libi-
 dinū pompa concusserit . arripe scutū fidei . i quo
 igne dyaboli extinguitur sagitte . om̄s em̄ adul-
 terantes q̄si di banus corda eoz . At tu xp̄i comi-
 tata vestigijs . & sermonibꝫ eiꝫ incēta dicito . Nō
 ne cor nostrum ardens e . zē . Difficile est humanā
 animā aliquid nō amare et necesse ē ut i quoscūqꝫ
 nostra mēs trahat affectꝫ . carnis amor sp̄s amo-
 re su p̄t . Desideriū desiderio restringatur . quid
 q̄d inde minuitur hic crescat . **XLVII.** **De**
laude virginitatis .

Quis nostrū ex corde dicere potest . Potū
 meū cum fletu miscebam . an non flendū
 est . non gemendū . cū me rursum serpens
 de paradiso virginitatis eiecit . tunicis vult vesti-
 re pellicis . q̄s helias ad paradisū rediens p̄iecit in ē-
 rā dicens . Quid mihi & voluptati que i breui pe-
 rit . Nolo illi subiaceze sententie . qua i homies est
 illata damnatio . In doloribꝫ p̄ies zē . Lex ista non
 mea est . & ad virū cōuersio tua sit ouersio illiꝫ ad
 maritū eius q̄ virū non habet xp̄m . meū p̄positūz
 sine sexu ē . habeant nuptie suū tempus & titulū
 michi virginitas i maria dicitur & christo Dicat
 aliquis . & audes nuptijs detrabere . q̄ a do mino

benedicte sunt . Non est detrabere nuptijs . cum
 illis virginitas auferatur . Glorietur & nupte cū
 a virgibus sint secunde . Crescat & multiplicetur
 ille qui impletur est terram . tuū agmen in celis
 est . Post paradysum & nuditatem . & ficus folia au-
 spicantia pruriginem nuptiarū . Nubat & nubet
 ille . q̄ in sudore faciei comedit panem suū . cuius
 terra tribulos generat & spinas . cuiꝫ herba senti-
 bus suffocat . meū semen centenaria fruge fecun-
 dū est . Consuant tunicas q̄ inconsutam defursum
 tunicam p̄diderūt . quos vagitꝫ delectat infantū
 in ipso lucis exordio . fletu lugentes q̄ nati sunt .
 Eua i paradiso vgo fuit . post pelliceas tunicas mi-
 tiū sumpsit nuptiaz . Tua regio paradysus est . serua
 q̄d nat es . Et ut scias virginitatē esse nature . nu-
 ptias post delictū . virgo nascit caro de nuptijs .
 in fructu reddens quod i radice p̄diderat . Virga
 est mater domi simplex . pura . sincera . nullo extri-
 secus germie coherente . & ad similitudinē di vni-
 tate secunda . Virge flos xp̄us ē . dicens ego flos
 c . Laudo nuptias . quia michi vgiēs generat . lego
 de spinis rosas . de terra aux . de concha margaritā
 p̄t nuptie onerant . quādo q̄d de illis nascit p̄t
 amatur . **XLVIII.** **Adhuc de eodem .**

Quid iudes mater filie tue . indignaris q̄
 militis noluit vxoz esse . sed regis . Grā
 de tibi beneficiū p̄stitit . socerꝫ dei esse ce-
 pisti . De virginitate inquit ap̄tus . p̄ceptum dei nō
 habeo . Quare quia & ipse ut esset virgo non fuit
 imperij . sed p̄prie voluntatis . Nec em̄ audien di
 sunt q̄ eum vxorem habuisse cōfingūt . cū de cōi-
 nentia differens & suadens p̄petuam castitatem
 inculerit . Volo autē om̄s eē sicut meipsū . Et in-
 fra . Dico autē i nuptijs & viduis . bonum est illis
 ut sic p̄maneant sicut & ego . Quare ergo non ha-
 bet dñi de virginitate p̄ceptū . quia maioris ē mer-
 cedis . quod nō cogitur . sed offert . Quia si fuisset
 virginitas impata . nuptie videbātur ablate . & du-
 rissimū erat cōtra naturam cogere . angelorumqꝫ
 vitam ab homibus extorquere . Et id quodāmodo
 damnare . quod vditū est . Alia fuit in veteri lege
 felicitas . beatꝫ q̄ habet semen i syon . Vatuꝫ erat
 orbis . & ut de typicis taceā . sola erat benedictio
 liberoꝝ . Propterea & abrahā iam senex cethure
 copulat . & iacob mandragoris redimit . et conclu-
 sū vuluā i ecclesie figurā rachel pulcra oueritur .
 Paulatim vero crescente segete messoz immissus
 est virgo helias . heliseus virgo . virgines multi-
 filij p̄phetaz . Hieremias captiuitate p̄pinqꝫ vx-
 orem p̄hibet accipe . Alijs verbis id ip̄m ap̄tus loq̄-
 tur . Tempꝫ breuiatū est . reliquū est . ut q̄ habent
 vxores sint q̄si nō ha . Inueniebatur ergo ut dixi-
 mus in viris tātum hoc cōmentie bonū . & in do-
 loribus iugiter eua pruribat . Postq̄ virgo vero
 p̄cepit i vtero . & pepit nobis patrem futuri secu-
 li . soluta maledictio est . Statim ut filij dei iḡ . res-
 sus est sup̄ terram . nouā sibi familiaꝫ instituit . ut
 qui ab angelis adorabat in celis . haberet angeloz
 & i terrenis . Si tibi placet scire quot molestijs vgo
 libera foret . quot vxoz astricta sit . legas terculia-
 num ad amicū p̄m . & de virginitate alios libellos
 & beati cypriani volumen egregiū . & pape dama-
 si sup̄ hac re uersꝫ p̄falsqꝫ compositas . et ambrosij
 nostri q̄d nup ad sorozem scripsit opusculū . In q̄
 bus tāto se effudit eloquio . ut quidq̄ ad laudē
 virginum pertinet exquisierit . ordinauerit . exp̄res-
 serit . Nobisqꝫ diūso emite quo icessent incedēdū

est virginitate; non tantū offerimus. sed seruam? Nec sufficit scire quod bonum est. nisi custodiā attentius quod electus est. quia illud iudicij est. hoc laboris. & illud cōmune cū pluribus. hoc vero cum paucis. **XLIX. De cautela virgini seruanda cōtra seculi temptamenta.**

Itaque obtestor te coram domino & angelius. ne vasa tēpli facile i publicū pferas ne sacrariū dei quisq̄ prophanus inspicat. Oza arcam quā non licebat tēgere attingēs morte subita pstratus est. Neq̄ em aureum vas & argenteum tam carū fuit deo. qm templū corq̄ virginalis pcessit umbra. nunc veritas ē. Tu q̄ de3 simpliciter loqueris. & ignotos quosq̄ blāda voce non despicias. Sed aliter impudici vident oculi. non norunt anime pulcritudinē cōsiderare. sed corpm. Ne declines aurē tuaz in verba mala. Scpe em indēs aliquid loquentes. temptant mētis arbitriū si libenter audias virgo quod dicē. si ad ridicula queq̄ soluaris. Quidq̄ dixeris laudant. quidq̄ negaueris negant. Castā vocāt & sanctā. Ecce vere xpi acilla dicētes. nō vt illa horrida turpis. & rusticana terribilis. & que ideo forsitā maritiū non habuit. quia inuenire non potuit. Naturali dicitur malo. & adulteribus nostris libentē fauemus. Et q̄nq̄ nos respondeam? indignos calidus rubor ora pfundat. t amē ad laudem suaz animā interitē? letat. Sponsa xpi arca ē testamēti. intrinsec? & extrinsecus deaurata. custos legis domi. sup hoc p̄ciatorū q̄si super cherubin sedere vult dñs. Mitit discipulos suos. vt in pullo asine sedeat. Curis te secularibus solue. vt paleas & lateres egipti derelinquens. moysen sequaris i heremo. & ter.ā reppromissionis intrecas. & nō sit qui phabeat. non mater. nō soror. non cognata non germana. dominus te necessariā habet. Qd si voluerit impedire timeant flagella p̄baronis. Hiesus ingr. ssus tēplum. omnia q̄ templi nō erāt p̄ciat. Deus em zelotes est. ergo vbi in pecto re virginali seculari ū negociorū cura estuat. statim velum templi sem diē. Sponsus surgit iratus & dicit. Reinquetur vobis domus ve. de. Semp te cubiculi tui secreta custodiant semp tecum sponsus ludat intrinsecus. orans loqueris ad sponsus. legenti tibi ille loquet. Ore? conclusus. soror mea sōns signatus. Caue ne domū excas. vt velis videri filios regionis aliene. quāuis fratres habeas patriarchas. & israhel pente letaris. nolo te sponsū q̄rere p plateas. nolo te circūire angulos ciuitatis. Sponsus in plateis non potest inueniri. arca & angusta via est que ducit ad vitā. Atq̄ vitā nō inuenisse sufficiat. vulneraberis. nudaberis. & gemebūda narabis. inuenerunt me rē. Zelotip? est hiesus non vult ab alijs videri faciem tuā. Foras vagentur virgines stulte. tu intrinsecus esto. cum sponsō. Que si hostium clausuris & in occulto oraueris. veniet & pulsabit & dicet. ecce ego sto aī ia. rē. Daniel in cenaculo suo neq̄ em man. re poterat i humili. fenestras ad hierusalē ap̄tas habuit. & tu habeto ap̄tas fenestras. sed vnde lumē introcat. vnde videas ciuitatem dei. Ne apenias illas fenestras de quib? dicē. mors intrauit p fenestras vestras. **Q** virgini cauenda sit inanis gloria.

Huius quoq; tibi vitandū est cauti⁹ ne vane glorie ardore capiaris. Cum facis elemosinā deus solus videat. Cū ieiunas

leta sit facies tua. Vestis nec satis munda. nec satis sordida. & nulla diuersitate notabilis. ne tibi obuiam p̄tereuntū turba consistat. & digito demōstreris. Nec satis religiosa velis videri. nec plū humilis q̄ necesse est. nec gloriā fugiendo q̄ras plēs ei paupertatis et miserie atq̄ ieiunij arbitros dclimantes. in hoc ipso placere cupiuit. q̄ placere cōemnit. Et mirū in modum. laus dū vitat appetit. Hoc vicio pauci admodū sunt qui caruerunt. & ille est optimus qui quasi in pulcro corpe rara neruorum sorde respargitur. Neq̄ vero moneo. ne de diuitijs gloriens. ne d generis nobilitate te iactes. Scio humilitatem tuā. stultissimū quippe ē docē qd nouerit ille que doceas. Sed ne hoc ipm tibi iactantiā generet. q̄ seculi iactantiā d̄p̄sisti nec cogitatio tacita subrepat. vt quia i auratis vestib? placere desisti. placere cone. is in sordib?. & quādo in cōuentū fratrum veneris vel soroz humiliter sedeat scabello. te causeris indignā. voce ex industria q̄si confectam ieiunij tenues. & deficiētis imitata gressum humeris imitaris alcerius. Sunt quippe nōnulle exterminātes facies suas vt appareant homib? ieiunantes. q̄ statim vt aliquē viderint igemiscūt. demittūt supciliū. & opta facie vix vnū oculum liberāt ad videndū. Vestis pulla cingulū saccū. sordidū manibus pedibusq̄ venter sol? quia videri non potest estuat cibo. Alie virili habitu veste mutata. erubescūt femie esse q̄ nate sunt crimē amputant. et impudētē crīgant facies eunuchis. Sunt que cilicij vestimēt & cucullis fabrefactis. vt ad infantia redeant imitantur noctiā & bubones. Sed ne tantū videar disputare de femis. viros quoq; fuge quos videris cathenatos. quib? femie contra aplm crimes hyrcorū barba. nigz pallium. & nudi impacientia frigoris pedes. Hec omnia argumenta sunt dyabolū. Tristiciam simulant. & quasi longa ieiunia furtiuis noctiū cibis p̄trahūt. pud. e reliqua dicere. ne videar inuehi potius q̄ monere. **LI.** De quibusdā dissolutis monachis. **I**terū de morib? virginis.

Vnt & alij. de mei ordis homib? loquor qui ideo ad p̄fiteriū & ad diaconatū ambiūt vt mulieres licenti? videāt. Omnis his cura de vestib? si bene oleant. si pes laxa pelle nō folleat. crines calamistrī vestigio rotant. digiti anulis radiant. & ne plantas humidior via sp̄gat. vix ip̄zimūt sūma vestigia. Tales dū videntur sponso magis estimato q̄ clericos. Quidam in hoc omne studium vitamq; posuerūt. vt matronarū nomia. domos moresq; cognoscant. Mane surgentes. de domo in domū salutandi cā discurrunt. & pene vsq; ad cubiculum dormientiū. impoortune ingrediunt. Si puluillū viderint. vel mātile elegans. vel aliquid domestice supellectilis. laudant mirant. atrectant. & se eo indigere cōgrentes. non tam imperant q̄ extorquunt. Hjs inimica castitas & ieiunia. Os barbarū & p̄cax. & in quāda semp armatū. Quocūq; te verteris p̄m? in facie ē. Quidquid nouū insonuerit. vel auctor vel exaggerator ē fame. nec affectate sordes. nec exquisite mundicie pueniūt xp̄iano. Si quid ignoras. si quid de scripturis dubitas. interroga eum quem vita emendat. excusat etas. fama nō reprobat. aut si non est qui possit exponere. melius est aliquid nescire secure q̄ cum piculo discē. Memēto quia i medio laq̄oz ambulat. et mlte veterane

virgines castitatis indubitate. in ipso mortis limi-
ne coronam p[ro]uide de manibus. Si q[ui] ancillule fac
comites p[ro]p[ri]i tui. ne erigaris aduersus eas. nec
infleris vt domina. vnum sponsum habere cepistis.
Eas autem virgines viduasq[ue] q[ui] ociose & curiose
domos circueunt matronaz. que tubore frontis ac
trito. palatos vice mimos. q[ui]si quaso pestes abice
Corrumpunt bonos mores. colloquia mala. Nulla
illis nisi vestis cura est. & q[ui] ventris sunt p[ro]xima
vicose atq[ue] lasciuie quidq[ue] vis mali insinuane. ac
ferreas quoq[ue] mentes ad delicias molliunt.

CLII. **Q**libri poetaz & philosophoruz
p[ro]pter sacros libros spernendi sunt.

Que enim comunicatio luci ad tenbras.
Quid facit cum psalterio orati? cu[m] eu[m]
gelij marq[ue] cum aplis cycero. Olim cu[m]
relicta domo & pentib[us]. p[ro] xpo militatur? p[ro]ger[et]
hierosclimā bibliotheca qua[m] michi rome sumo stu-
dio p[ro]feceram. carere non poterā. Itaq[ue] post cre-
bras vigilias & lacrimas. quas p[ro]teritoz recorda-
tione peccatorum fundebā. plato vel tullius sume-
bat in manibus. si quando in metipsum reuertens
p[ro]phetam legere cepissem sermo hebrebat icultus
& quia lumē cecis oculis nō videbā. non oculoz
culpam putabam esse. sed solis. Deniq[ue] in media
ferme. xl. medullis infusa febris. sic ifelicia mēbra
deposta est. vt ossib[us] vix hereret. Interim p[ro]p[ri]e
exequit. & vitalis anime color toto iam frige cen-
te corpe in solo tantū repente pectusculo palpi-
tabat. Tamē subito rapit in spū ad tribunal iudi-
cis p[ro]p[ri]e. vbi tantū lumis erat vt p[ro]p[ri]e in ter-
ram. sursum aspice non auderet. Interrogat d[omi]n[u]m cō-
ditione xpianū me esse rudi. Et ille qui p[ro]fidebat
m[er]itis aut cyceronian[is] es non xpian[us]. vbi ē em-
thesaur[us] tu[us]. ibi est & cor tuū. Alio ob mutui i-
ter verbera quib[us] cedi me iusserat conscie magis
igne torquebar. illum mecum versiculū repetens
in inferno aut quis confitebitur tibi. Clamabam
autem inter verba. miserere mei domie mi. mei.
Tandem ad p[ro]fidentis genua p[ro]uolui qui astabat
p[ro]cabant vt veniam daret adolescentie. & erro-
locū penitentie cōmodaret. exactur[us] deinde cru-
ciatū. si gentiliuz literaz libros aliqui legissē. Ego
itaq[ue] qui constitut[us] in tanto articulo etiam vellet
maiora p[ro]mittere. decerare cepi & dicere. Domie
si vnq[ue] habuero codices seculares si legero te nega-
ui. Inter h[ec] verba dimissus reuerto. & miranti-
bus cunctis oculos aperui. multo lacrimaz im-
bre p[ro]fusus. nec hoc Vani sōnij illusio fuit. Teste
michi tribunali ante q[uo] steti. & iudicium quod
timui. me plagas sensisse post somnū. & liuentes
scapulas habuisse. Tantoq[ue] de hinc studio diuina
legisse. quāto mortalia ante non legeram.

CLIII. **C**De auaricia fugienda.

Auaricie quoq[ue] tibi vitandum est maluz
non quo aliena appetas. hoc em̄ & publi-
ce leges puniūt. sed quo tua que tibi sūt
liena non serues. Si in alieno inquit fideles non
fuisstis. quod vestrū est quis dabit vobis. Aliena
nobis auri argentiq[ue] sunt pondera. nostra posses-
sio spiritalis est. de q[ui] alibi dicit. redemptio viri
p[ro]p[ri]e diuitie. At dicit. Puella suz delicata. & que
meis manib[us] laborare non possum. si ad senectaz
venero. si egrotare cepto. quis mei miserebit. Au-
di ad aplos loquētē hiesū. Respicite volatilia celi
zē. Si vestis defuerit lilia p[ro]ponit. si esurieris bea-
tos audies paupes & esurientes. Si aliquis affli-

xit dolo. legito. oplacco michi in infirmitatibus
meis. & dat[us] est michi stimul[us] carnis m. ne extol-
lar. Letare in omnib[us] iudicijs dei. Exultauerūt ei
filie iude in oib[us] iudicijs tuis dñe. nichil intulim[us]
in hunc mundum. neq[ue] auferre quid possum[us]. Ac
nunc plerasq[ue] videas armaria supare vestibus tu-
nicas mutare quotidie & tamen tineas nō posse
separare. Inficiūtur mēbrare colore purpureo. au-
rū liquecit in lras. gēmis codices vestunt. et nu-
tus ante fores eaz christ[us] emozit. Infinita de scri-
pturis exempla suppetant. que auaricia doceat
esse fugendam. vtz quid ante non plures annos
nitie gestum sit referā. Quidā e fratrib[us] parior
magis q[ui] auarior nesciens xxx. argenteis dominiū
venditū. c. solidos quos lima texedo acq[ui]erat mo-
riēs dereliquit. Inicum est inter monachos osiluz
nam in eodē loco arctiter q[ui]q[ue] milia diuisis cellul[is]
habitabāt. quid facto op[er]e esset. Et alij paupibus
distribuēdos esse dicebant. alij dādos ecclesie. nō
nulli pentibus remittendos Machari[us] vero & p[ro]p[ri]e
& ysidorus & ceteri patres. sancto ei[us] loquen-
te spū decree. rūt infodiēdos esse cū eodē dicētes
Peccunia tua tecū sit in p[ro]p[ri]e. grandisq[ue] p[ro]p[ri]e
tū egiptū cunctos terroz inuasit. Et quoniā mona-
chorū fecim[us] mentionem. & te scio libēter audire
q[ui] sancta sunt. aurē palisp[er] accomodā. **CLIII.**

CDe triplici genere monachoz antiquoz.

Tria sunt in egipto genera monachorum
Primū est cenobitaruz. id est in cōmuni
viuentiū Prima apud eos confederatio ē
obedire maiorib[us]. Diuisi sunt p[ro] decurias & cētū-
rias. ita vt ix. homibus decim[us] p[ro]p[ri]e. & rursus x.
p[ro]p[ri]os sub se habeat cētēsimus. Manent separati
sed iunctis cellulis vsq[ue] ad horā nonam. Statutuz
est vt null[us] p[ro]p[ri]e ad aliū p[ro]ter decanos. vt si forte
fluctuat quis cogitationibus. illius p[ro]soleat allo-
quijs. Post nonā vero in omne concursiē. psalmi
resonant. scripture recitant. & cōpletis orationi-
bus cūctis reside ntib[us] medi[us] pater incipit dispu-
tare. Quo loquente tū silentiū sit. vt nemo aliuz
respicere. nemo audeat excreare. dicētis laus in fle-
tu ē audiētū. Tacite voluūt p[ro] ora lacrimę. nec
in singul[is] erumpit dolo. Cū vero de regno xpī
& futura gloria cepit anūciare. videas cūctos su-
spirio moderato. & oculis ad celuz leuatis dicere
intra se. Quis dabit michi pen. zē. De hinc vnaq[ue]
q[ue] decuria cum pente suo p[ro]p[ri]e ad mensas quibus
vicissim ministrant. pane viuēt & legumib[us] &
oleribus. q[ui] sale solo conciunt. Vinū tantū fenes
accipiunt. quib[us] & cū puulis sepe fit prandiū. vt
alioz fessa sustēret eras. alioz nō frāgat incipiēs
Ipsi autē patres nocte circueunt cellulas singloz
& aure apposita diligenter q[uo]d faciant explorant.
Quē tardiozem de p[ro]p[ri]e dermit. nō mox increpant
sed dissimulato quod nozūt eum sepi[us] visitāt. &
pus incipientes puocant magis orare q[ui] cogunt.
Et quia nō licet cuiq[ue] dicere. tunicā vel sagū non
habeo. ita econo[m]z vnūersa moderatur vt nemo
q[uo] postulet nemo dehibeat. Si quis autē egrotare
cepit transferē ad exētrā latiozem. & tanto senuz
ministerio confouet. vt nec delicias vrbium. nec
matris q[ui]rat affectū. Secundum gen[us] est anacho-
ritaz. id ē solitarioz. qui de cenobijs exeūtes. ex-
cepto pane & sale. nichil ad deserta p[ro]ferūt. Hui[us]
vite auctor paul[us]. illustrator anthonius. & vt al-
ti[us] p[ro]fcedam princeps iohes baptista fuit. Tercūz
gen[us] ē quod dicit[ur] rēnoct dērimū atq[ue] neglectū

hij bini vel trini habitant. nec multo plures. suoq; arbitrio ac dicione viuentes de eo que d laborauerint in medium ptes conferunt ut habeant alimeta comunia. habitant autem qm plurimi in castellis & urbibus. & qsi ars sit sancta non vita. quidq; ren dederit maioris est pccij. Inter hos sepe iurgia sunt quia cibo suo viuentes non patiunt alicui se esse subiectos. Reuera solent certare i ieiunijs. & re secreti victorie facere. Apud hos affectata sunt omnia. laxa manice & calige follicates. vestis grif sioz. crebra suspiria. visitatio virginuz. detractio clericoz. & si qn dies festus venerit saturatur ad vomitum. **CLV.** De oratione & ceteris que debet virgo seruire.

Quamq; apostolus semper nos orare iubet & sanctis etiam ipse somnus oratio fit: tamen diuersas orandi horas debemus habere. ut si forte aliquo ope detenti fuerim. ipsum tempus nos ad officium adimoneat. Horam tertiā sextam. nonam. diluculu quoq; & vesperum nemo e q nesciat. Cibi non sumant nisi oratione pmissa nec a mensa surgendum nisi gratia referat creato ri. Noctibus bis terq; surgendu. egredientes de hospicio armet oratio. regredientibus occurrat oratio priusq; lectio. ad omne incessus manus pingat. crucem. Teipsam considerans non in alterius ruma. sed in tuo ope gloriari. Nec dicas illa & illa suis rebus frui honoratur ab hominibus. fratres ad illa veniunt & sorozes. Primum dubium an virgo sit talis. nam homo videt in facie. deus in corde. Debinc etiam si corpe virgo e. an spu virgo sit nescio. Aplus autem ita virginem diffiniuit. ut sit sancta corpore & spu. Ad extremum habeat sibi gloria suam. vincat pauli sententiam. delictis fruatur & viuat. nos meliorum exempla sectemur. pone tibi beatam mariam. ad quam cum angelus gabriel in viri specie descendisset. pterterita respondere non potuit. Nunq; enim fuerat a vizo salutata. Deinde nuncium dicit & loquitur & q hominem formidabat cum angelo fabularet inter pida. Potes & tu mater esse domini. ut dicas a timore tuo domine concepim. Ceteris virgines apud diuersas hereses esse dicuntur. Scorta sunt estimanda. non virgines. sed quia sciunt virginalis vocabulum glorioz. sub ouiu pellibus lupos tegunt. xpm mentunt. antixpm couestunt. Cauter virgo qd alie simulant. tu vere esse cepisti. Hec omnia q digessim. dura videbunt ei q non amat xpm. Qui autem eo nozeuus est domino. & osurget. libe clamabit. Quis nos sepabit a caritate xpi. Amemus & nos xpm semp. & eius queramus amplexu. & facile videbitur omne difficile. breuia putabimus vniuersa q longa sunt. & iaculo illius vulnerari dicem. heu mihi qa incolat meus p. e. Filius dei p salute nostra hominis factus filius. de cetero mensibus in utero ut nascatur expectat. fastidia sustinet. crudelitate egredit. panis inuoluitur. & ille pugillo mundu meludens. breui presepio collocatur. deridet. reberat. crucifigitur. Quid retribuam domino zc. Calicem sal. Hec est enim sola digna retributio. cuius sanguis sanguine compensatur. Aplus in laboribus plimis in carceribus abundantiis in fame & siti zc. Nos autem si abus insulsius fuerit veristamur calix frangitur. mensa subuertitur. verba sonant. & aqua tepidior sanguine vindicatur. Regnu celoz vim patitur. Nisi vim feceris celorum regna non capies. Nisi pullaueris impotune panem non accipies sacramenti. An non tibi videtur esse violentia.

cum caro vult esse quod deus est. & illu locu vnde angeli conuerunt. angelos iudicatura conscendit. Egredere queso paulisp de carcere. et presentis laboris mercedem ante oculos tuos pingere. qua oculus non vidit. Qualis erit illa dies. cum tibi maria mater domini choris occurrerit comitata virginuz cu post mare rubru pharaone submerso cu exercitu suo. tenes tympanu precinet rursuris. Ceterum zc. Tunc tecta in tuos leta volabit amplexu. Tunc & ipse spous occurret & dicit. Surge ppera amica mea zc. Tunc & angeli mirabuntur et dicent. Que est ista q pgre dicitur zc. Videbunt te filie. & predicabunt regne & laudabunt. Sara cu nuptis obuia veniet ana cu viduis. pueri quoq; clamabunt osanna in excelsis. Quotiens te vana seculi delectauerit ambitio. quoties ibi videris aliquid gloriozum sic ad paradysum mente transcendere. **CLVI.**

De custodia virginis. Idem ad de m. triadem virginem. **I**neredibilis anime fortitudo est. inter gemas & sericum. inter eunuchoz & puellarum cateruas. & adulatione & misteria familie pstreptis. & exquisitas epulas. ieiunioz laborem appetere. vestiu asperitatem. victu cōmētia. Solent miseri pntes. & non plene fidei xpiane. deformes. & aliquo mēbro debiles filias. quia dignos generos non inueniunt. virginitati tradere. tati ut dicit vitu estimantes margaritum. & eas in opes relinquit. alioz filioz luxurie & delictis ad omnem copiam pudentes. Fert autem & omnium cristianoz laude celebraz. quidq; fuerat nuptijs preparatu a sancta christi sinozice virgi traditu. ne sponso fieret iuria. imo ut dotata pstinis opibus veniret ad sponsum. & qd in rebz mundi pitu ru erat. domesticoz dei mopia sustentaret. Miratur emuli. virtus enim semp iudice patet. Michi ppositu est. stilo ecclesiastico laudare auia vgis mee & gratias agere q voluntate eius sua adiuuere voluntate. Alioqn cellula monasterij. vilis cibus. vestisq; pempta. & etas vicina iam morti. breuisq; epis viaticu carent omni assentationis infamia. Deniq; in reliquis pibus omnis michi sermo ad vginem. nobilez non min? sanctitate q genē. cui? qnto sublimis ascensus. tantos lapsus piculosoz. Quando eras in seculo que seculi erant diligebas. polire faciem. ora depingere. ornare crinez. & alienis capillis turritu vertice struere. Nunc autem quia seculu reliquisti. secundo post baptismum renunciaisti dyabulo & pompis eius. Si in cogitationes tuas coluber ascenderit. omni custodia serua cor tuu. & crebro signaculo munias frontē. ne exterminator egipti in te locu reperiat. Cithera assu mere iubet. & cyru multis peccatoz ossa vulneribus ut agat penitentiaz. et maculas pstime feditatis. cu petro amaris abluat lacrimis. Vez nos ignorem? penitentia ne facie peccem? Illa quasi secunda post naufragiu miseris tabula sit. in virgine integra seruetur nauis. Aliud est querē qd pderis. aliud possidere quod nunq; amiseris. **CLVII.** De abstinentia virginum.

Dost cogitationu diligentissimam cautoz ieiunioz tibi arma sumenda sunt. & cetera. ne du cu dauid. humiliavi i ieiunio. a. m. Eua p cibū deiecta est de paradiso. Helias xl. diem rum excitat i ieiunio. igneo curru rapitur. ad celu Moyses ieiunās xl. dieb? & xl. noctibus. familia nitate dei pascit. Saluator quoq; q virtutum &

conuersationis sue nobis reliquit exemplū. In iob scriptū est de dracone. virtus eius in lūbis e. Ad uersus iuuenes & puellas etatis ardore abutitur & inflammat rotam natiuitatis nostre. Omnes em adulterantes q̄si clibanus. Hec sunt ignita dyabolū iacula. q̄ simul & vulnerant & inflamant. & a rege babilonio tribus pueris p̄parant. Sed quō ibi quartū speciem habens quasi filij hominis imē sos mitigauit ardores. Sic & in animo uirginali rore celesti & ieiuniorū frigore. calor puellaris exinguit. & humano corpi angelicū impat̄ cōuersatio. Quāobrem & vas electionis de uirgibus se dicit domini nō habere p̄ceptum. Quia cōtra naturā imo ultra naturā est. non exercere quod natura sis interficere in te radicē tuam. & sola uirginitatis poma decerpe. nescire thoz. omnem uirorū horre cōtactū. & i corpe uiuere sine corpore. Neq̄ uo imoderata tibi ipam? ieiunia. & enormē ciboz abstinentiā. quib? statim corpa delicata frāgunē. & ante egrotare incipiunt. q̄m sancte ouerfationis iacere fundamēta. p̄boz quoq̄ sententia est. moderatas esse virtutes. excedentes modum atq̄ mensurā inter uicia reputari. Vnde & unus de septem sapientib? ne quid ait nimis. Sic debet ieiunare ut non palpites. & respiraie uix possis. & comitum tuaz vel portoris vel trabaris manibus sed ut strato corpis appetitū. nec in lectione nec in psalmis. nec in uigilijs. solito quid min? facias. Ieiunium non p̄fecta uirtus. sed ceteraz uirtutum est fundamentū. **CLVIII. De institutione mox uirginis.**

Mitare sponsum tuum esto auie matiq̄ subiecta. nullum uiroz & maxime iuuenū. nisi cum illis uideas nullū scias quē ille nesciare. Secularis quoq̄ sententia est eadem uelle. & eadem nolle. ea demū firma amicitia est. Eunuchoz quoq̄ tibi & puellaz. ac seruuloz mores mazis elegāte q̄ uultuū elegātia. Scuzilitas atq̄ lasciuia te presente non habeat locum. nunq̄ uerbum inhonestū audis quin irascaris. Rīde & rideri secularibus derelinq̄. grauitas tuā p̄sonā decet. Cathonem quoq̄ illū dico censoriū. & uestre quondam urbis principem. qui i extrema etate grecas literas non erubuit censoz. nec desperauit senex discē. & marcū crassū rīisse semel i uita scribit luci? Fuit illa affectata seueritas. & gloriā querens popularem. Nos affect? & p̄turbatiōes q̄rō i tabernaculo corpis hui? habitam? fragili corpe circūdamur. moderari & regere possum? amputare non possumus. Vnde psalmista ait. Ira scimini & no. pec. Superfluū teoz te monere p̄ra auantiā. cū generis tui sit & habē et calcare diuitias. Da pauperib? non diuitibus. non p̄pinq̄is nō ad luxuriā. sed ad necessitatē. Siue ille sacerdos. siue cognat? sit. siue affinis. nichil i illo aliud consideres. nisi paupertatem. Laudant te esuriētūz viscera. non ructuantū opulenta cōuiuia. In actibus apostolorū quādo domi nostri adhuc calebat cruoz. & feruebat recēs in credentib? fides. om̄s possessiones suas uendebant. & p̄cia eaz ad aplo rū deferbant pedes. ut ostenderēt pecunias esse calcandas. Ananias & saphira dispensatores tūmi di. imo corde duplici. q̄a post uotū cōtrulerunt quasi sua. & non eius cui semel ea uouerāt. p̄tem q̄ sibi iam aliene substantie referauerūt. metuentes famem quā uera fides nō timet p̄sentē meruerimōctam. Alij edificent ecclesias. colūnarūz

deurent capita. altare auro & eboze distinguant nō reprehendo. vnusquisq̄ in suo sensu abundat meliusq̄ est hoc facere. q̄ repositis opibus incubare. Sed tibi aliud p̄positū est. xpm uestire i paup̄ibus. pascere i esuriētib?. uisitare in languentibus suscipere in his q̄ tecto indigēt. & maxime in domesticis fidei. uirginū alere monasteria. seruiū rei & paup̄ez spū habere curam. qui dieb? ac noctibus seruiūt domino tuo. qui in terra positi imitatur angeloz conuersationē & nichil aliud loquentur. nisi quod ad laudes dei p̄tinet. habentesq̄ uictum & uestitū. his gaudent diuitijs qui pl? habere nolūt. si tamen seruant p̄positū. Alioquin si amplius desiderent. his quoq̄ q̄ necessaria sūt p̄batur indigni. Hec ad uirginē diuitem & nobilez sum locut? nūc tantum ad uirginē loquar. id est nō ea q̄ extra te sed in te sunt. tantū cōsiderans.

CLIX. De exercitio uirginis & societate ei?

Reter psalmoz & orationis ordinez q̄ tibi hora tertia. & sexta & nona. ad uesperū. medio noctis et mane semp̄ exercendū. statue quot horis sanctaz scripturā ediscere debeas. quāto tpe legere. nō ad laborē. s; ad delectationem et instructionē anie. Cūq̄ hec finieris. spacia. et frequēter te ad figēda genua sollicitudo animi suscitauerit. habeo lanam semp̄ in manibus aliarumq̄ netā. aut in globum collige aut texēda compone. q̄ texta sunt respice. que ezata resp̄hēde. que facienda constitue. Si tantis operū uarietatib? fueris occupata. nūq̄ tibi dies longi erunt nec id. irco tibi ab ope est cessandū. q̄a deo p̄picio nulla re indiges. Sed ideo cū omnib? laborandū est. ut per occasionē opis nichil aliud cogitas nisi quod ad domini p̄tinet seruitutez. Simpliciter loquar. quāuis omnem sensum tuū in paupes distribuas. nichil apud christū erit preciosū q̄ q̄d māibus tuis ipsa confeceris. vel in usus p̄prios. ut in exemplū uirginum ceteraz. vel quod auie matiq̄ offeras. maiora ab eis in refectionē pauperum p̄cia receptura. Solet tamē inter plerosq̄ esse certamē. utz solitaria. aut cū multis sit uita melior. Quaz prior preferē quidē secunde. sed in uiris dūculosa est ne abstracti ab hominū frequentia. soz diuis et impijs cogitaciōib? pateant. et pleni arrogātie et supercilij cūctos despiciant. armētq̄ linguas suas. vel clericis vel alijs monachis detrahēdo. q̄nto magis in feminis. quaz mutabilis fluctuāsq̄ sentētia. si suo arbitrio relinquat. cito ad deteriora labitur. Noui ego in utroq̄ sexu p̄ nimia abstinentiam. cerebri sanitatem i quibusdam fuisse uexatā. p̄cipueq̄ in his q̄ in humectis et frigidis habitauere cellulis. ita ut nescirēt quid agerēt. quo se uerterent. quid loqui. quid facere deberēt. Certe si rudes seculariū literaz de tractib? hominū desertoz quippiam legerint. uerboficate solam discūt absq̄ noticia scripturaz. et iuxta uer? eloquium cū loqui nesciant tacere nō possūt cruditorū sibi assumūt sup̄eliū. pus impitorū magistri q̄ doctoz discipuli. Bonū est igitur obedire maioribus. pere perfectis. et post r. gulas scripturarum. uite sue tramitem ab alijs dūcere. nec p̄ceptoz uei pessimo. s; p̄sumptione sua. De tali b? feminis et apostolus loquit̄ que circūferūtur omni uēto doctrine semp̄ discētes. et nūq̄ ad ueritatis scientiaz perueniētes. Graues femine. et maxime uidue ac uirgines tibi comites eligant. quaz p̄ba ē uerfatio. hmo moderat? sancta uerecūdia

Fuge autē lasciviam puellarū. que ornant capita. crines a fronte demittūt. cutē pollūt. astrictas habeant manicas. vestimenta sine ruga. soccosq; crispates. ut sub nomīe virginali vendibili? peāt. Mozes em̄ et studia dominarū. plerūq; et ancillarum et comitū morib? iudicatur. **I**lla tibi sit pulcra et amabilis. **I**lla tibi sociā. q̄ nescit se esse pulcram. q̄ negligit forme bonū. & pcedens ad publicum non peāt? & colla denudat. nec pallio reuato crura vlt̄ cuices apit. sed celat faciem. & vix vno oculo qui vie necessari? est patente graditur. **C**incinaculos pueros & calamistratos. & pegrini muris olentes pelliculas q̄si pestes & venena pudicitie deuicta. **V**irginum q̄ in monasterio viuunt nūq̄m aliqua sola pcedat. **CLX. De institutione virginis ab infantia sub cura parentum.**

Idem ad letam de institutione filie. **F**ilia tua paula cantica mūdi ignoret. turpia non intelligat. adhuc tenera lingua psalmis dulcib? imbuet. pcul sit etas laica puerorū. **F**iant ei litere buxee vel eburnee. & ludat in eis. et vt lud? ei? eruditio sit. **H**abeat & in discendo socias quib? inuideat quarum laudibus mordeat. **N**ec est obiurganda si tardior sit. sed laudib? excitādū ingeniū. vt et vicisse se gaudeat & victa doleat. **C**auē ne ieptris blanditijs feminarū dimidiata vba dicē filia osuescat. ne ī auro atq; purpura discat ludē. quoz̄ altez̄ ligue altez̄ morib? officit. ne discat ī tenero quod ei postea discendū est. **G**reca hystoria narzat alexandruz̄ orbis dominatorem. in morib? et in incessu leonidis pedagogi sui non potuisse carere vicijs. quib? ad huc puulus fuerat infectus. pculuis ē em̄ malorū emulatio. & quoz̄ virtutes assequi nequis. cito vicia imitaris. **M**odestam habeat gerulā. nutricez̄ grauem. **C**um autē viderit in peāt? eius transiliat. & collo dependeat. nolētī alleluia decantet. sit omnib? amabilis. & vniuersa p̄p̄m̄quitas rosam ex se natam esse gaudeat. **I**pse habit? doceat eā cui p̄missa sit. **C**auē ne cerula & purpurisso. ora x̄po consecrata depingas. ne collū auro & margaritis p̄mas. nec caput gemis oneres. nec capillū irrufof & ei aliquid de gehēne ignib? aspiceris. **P**retextata nobilissima quondā femina iubente viro hermetio q̄ paruz̄ eustochij virginis fuit. habitū ei? cultumq; mutauit. & neglectū crimem mundano more texuit. v̄ncere cupiens & virginis p̄positū & matris desiderū. **E**adem nocte vidit angelum dei in somnis. terribili facie mimitantem sibi. & dicentem. **T**u ausa es viri imperiū x̄po preferre. & virgīs dei caput. tuis sacrilegis manib? atrectare q̄ iam nūc arescent. vt sentias excruciatā q̄ feceris. & finito mense q̄nto ad inferna duceris. **S**i autē p̄seueraueris in scelere & marito simul ozberis & filijs. **O**mnia p̄ ordinē expleta sunt. & se rā misere penitentiam velox signauit interit? **S**ic se vlt̄scit x̄pus ī violatorib? templi sui. sic gemas & preciosissima ornamenta defendit.

CLXI. Ceterum de eodem. **N**ely sacerdos offendit dominū ob vicia liberoz̄. & ep̄us fieri non potest qui habuerit filios luxuriosos & nō subditos. **S**i autē etas p̄fecta & sui iuris pentib? imputat quātomagis lactens et fragilis. q̄ ignorat boni et mali distantia. **Q**ui itaq; puul? ē. & sapit vt puulus. donec ad annos sapientie venerit. tā malicius q̄ bona pentibus imputant. **S**i sollicita es et

prudēs ne filia tua pcutiat a vipera. cur non eadē cura puides. ne pcutiat a malleo vniuerse terre. ne egrediat cum dima. vt videat mulieres regiois aliene. **N**e ludat pedib? ne trahat tunicas. vena non danē nisi melle circūlita. & vicia non decipiūt. n̄ sub specie vmbraq; vtutū. **N**ō vescat filia in publico. id est in pentū diuicio. nec videat cibos quos desideret. **E**t licet quidē putent maioris eē virtutis. p̄sentē p̄temnere voluptatem. tamē ego securiois arbitroz̄ contm̄entie. nescire qd̄ querat. **C**arnū edulio sustentē. ne prius deficiat pedes q̄ curzere incipiat. **N**unq̄m abs te pcedat in publicū. basilicas martirum & ecclesias sine matre non adeat. null? ei iuuenis cincinat? arzideat. **N**olo de ancillulis tuis aliquam plus diligat. cuius crebro auribus insurzet. qd̄quid vni loquitur hoc omnes sciant. **P**laceat ei comes non compta atq; formosa. q̄ liquido gutture carmen dulce moduletur. sed grauis pallēs. sordida. subtristis. **N**octe ad orationes surgat. mane ymnos decantet. **O**rationi lectio. lectioni succedat oratio. **D**iscat & tenerē colum rotare fusum. stamina pollice ducere spernat bombicū. telas. sericū. vellera. & aurū in fila lentescens. **T**alia parēt vestimenta q̄bus pelatur frig? nō quib? vestita corpa nudent. cib? ei? olusculum sit. & similia. raroq; pisciculi. sic comedat vt semp̄ esuriat. vt statim post cibū possit orare & legere. **D**isplicent mibi ī teneris maxime etatib?. longa & immoderata ieiunia. **E**xperimento didici asellum in via cum lassus fuerit diuerticula q̄ rere. hoc imppetuū p̄ceptum sit. vt longi itineris p̄petes vires supent. ne in p̄ma māsione curzētes corruam? in medijs. **C**eterz̄ in quadagesima contm̄entie vela pandēda sunt. & tota aurige retinacula equis laxanda properantibus. **Q**uāq̄m alia sit cōditō seculariū. & alia virginū atq; monachorū. **S**ecularis homo in quadagesima. ventris ingluuiem decoquit. & ī coclearz̄ (more suo victitans) succo futaris dapib?. ac sagie aqualiculū pat. **V**irgo & monach? sic ī quadagesima suos dimittāt equos. vt sibi meminerint semper esse curzendum. **M**ichi omnino ī adulta virgine lauacra displicēt que seip̄sam debeat erubescere. & nudam videre nō posse. **S**i em̄ ieiunijs & vigilijs macerat corp? suū. & in seruitutē redigit. cur econtrario balnearū fomētis. sopit? ignis suscitatur. p̄ gemis & serico virgo tua diuinos codices amet. quibus nō auri & pellis babilonie vermiculata pictura. sed ad fidez placeat emendata & erudita distinctio. **C**auēat omnia apocrypha. iurare nō discat. mentiri sacrilegiū putet. **T**rade ei comitē sanctitatis. cui? sermo & incessus & habit? doctrina sit virtutum.

CLXII. Reprehensio virginis cōsortium matris sue deuictantis. **I**dem ad matrē & filiā in gallijs. **O**bscuro vt si morozaci? aliquid scripsero. non tam mee credatis austeritatis esse q̄ morbi. **P**utride carnes ferzo curatur & cautēno. venena serpentiō pellūtur antidoto. & quod magis dolet maiori dolore curatur. **M**ater & filia pietatis nomina. officioz̄ vocabula. nature vincula. secundaq; post deū federatio. **N**ō est laus si vos diligatis. sed scel? est quod odistis. tu vero filia. iam em̄ desinā ad matrem loqui. quam forsitan & etas & ibecillitas ac solitudo excusabilem faciūt. **C**ur domū eius angustā iudicas. cui? non tibi fuit venter angustus. **D**ecem mensibus

vtero clausa vixisti. & vna die i vno cubiculo cu
 matre non duras. an oculos eius ferre non potes.
Si virgo es quid times diligentem custodiam **S**i
 corrupta. cur non palam nubis. **S**ecunda post nau
 fragium tabula est. quod male cepis. saltez hoc re
 medio tempore. **Q**uid tibi necesse est in ea vltari
 domo. i qua necesse habeas quotidie aut pite aut
 vincere. quis vnqm iuxta vipam secuz? dormit.
Que si & non pcutiat certe sollicitat. **S**ecurior e
 pite non posse. qm iuxta piculum non pisse inter la
 sciuas puellas. & comatos limbiatosq; iuuenes
 gradieris. **D**abit tibi barbatulus quilibet manuz.
 & pressis digitis. aut temptabitur. aut temptabit
Erit tibi inter viros & matronas diuiniu. specta
 bis aliena pocula. **I**n alijs sericas vestes. aurataf
 q; miraberis. **I**n ipso quoq; conuiuio vt vescais
 carnib? quasi mura cogers. vt vinum bibas dei
 laudabile creatura. vt laueris balneis sordib? de
 trahet. **I**nter hec aliquis coniuuantiu vel assisten
 tiu. quoniam alienas non audebit vxores. te quia
 custode no habes sepius respectabit. loquet nu
 tib? & quidqd metuit dicere significabit affectu
 b?. **I**nter has & tantas illecebras voluptatu. etia
 ferreas mentes libido domat. q maior in virgi
 nibus patitur famem. dum dulcius putat esse qd
 nescit. **V**idimus aliquem ossib? vix herentē illici
 tis aruisse amorib?. & ante vita caruisse q pestis.
Quid tu facies puella sani corporis. delicata pi
 guis. rubens. estuans. inter carnes & vna. & bal
 neas. iuxta maritatas. & iuxta adulescēulas. **Q**ue
 & si rogata non feceris. tamen deforme putes te
 stimonium si rogeris. libidiosa mens ardentius
 honesta persequitur. & quod no licet dulcius su
 spicat. **D**ifficile inter epulas seruat pudicia. **N**i
 tens cutis sordidum ostendit animu. vestis ipsa
 tacentis animi indicium est. si rugam no habeat. si
 p terram vt altior videaris trahatur. **S**i de indu
 stria dissuta sit tunica. vt aliquo intus appareat.
 opiatq; quod fedum est. apiat qd formosum est.
Caliga quoq; ambulantis nigella. ac nitens strido
 re ad se iuuenes vocat papille fasciolas opzimune
 & crispāti cingulo angustis? pect? artat. **C**apilli
 vel in fronte vel in aures defluunt. **P**alliolum mter
 dum cadit vt candidos nudet humeros. & quasi
 videri noluerit celare festinat quod volens dete
 xerat. & quando i publico quasi p verecundiā opig
 faciem lupanaruz arte id solū arte ostendit. quod
 ostensum magis placē potest. **R**espondebis vnde
 me nosti. & quomō tam longo positus. in me ocu
 los tuos iactas. fratris tui hoc michi lacrima nar
 rauerūt. qui vicinam mentie? fuisset. & magis hoc
 timens q arguens dixisset. **D**ispensatore domus
 omnes famuli rodunt. & quidqd domia no dedit
 illū clamitant subtraxisse. **Q**uerulū seruoꝝ gen?
 est. & quātūcunq; dederis semp es min? est. non
 em considerant ex quanto. sed quātū deē doloz
 q; suum solis q possunt obreccationib? osolanē
 facili? credunt mala homines. & quodcūq; domi
 singie rumor in publico sit bona conscientia nul
 lius & oculos fugit. **CLXXIII.** **R**epre
 hēnsio instructo virginis lapsē. **I**dem de la
 plu susanne virginis & consecrate.

Quid tunc o susanna **Q**uid no erumpis
 in vocē. & mentis tue exponis ardore.
Audite me omnes populi. & videte do
 lore meū. **I**uuenes m. i & virgines mee ab. erūt in
 captiuitatē **A**d te nūc michi sermo est. que caput

hoz & causa maloz es. q multipliciter misera cuz
 gloria virginitatis nomen etiam poidisti. **N**ephas
 est em te vocari susannā. q casta non es. **V**nde i
 piam. quid pmū. quid vltimū dicaz. bona omem o
 rem que poidisti. an mala deflea q inuenisti. **E**ras
 virgo in paradiso dei. vtiq; inter flores ecclesie eras
 sponsa xpi. eras templū dei. eras habitaculū spiri
 tus sancti. **E**t quotiens dico eras. totiens necesse
 est vt ingemiscas. quia no es qd fuisti. **I**ncedebas
 in ecclesia tanq; colūba illa de qua scriptum ē. pē
 ne columbe deargentate. **S**plende bas em vt argē
 tū. fulgebas vt auz. eras tāq; stella i manu domi
Que est ista subita cōuersio. q repentina mutatio
 est. de dei virgine facta es corruptio sathane. de
 spōsa christi scortum execrabile. d templo deipha
 nū imundicie. de habitaculo spiritus sancti tuga
 rium dyaboli. **Q**ue icedebas cū fiducia vt colūba
 nūc laes i tenebris vt vespertilio. **Q**ue fulgebas
 vt aurum ppter virginitatis decorez. nunc vilior
 facta es luto plateaz. **Q**ue fueras stella radians
 in manu domi. veluti d alto celo ruens. extinctū
 cōuersa es in carbonē. **V**e tibi misera. & iteruz ve
 que tāta bona piter ppter pui temporis luxuriam
 poidisti. **A**peri oculos si potes. erige frontē si au
 des. & aliquē sanctorū diligent inuere. **N**onne fa
 ciem tuā. conscientia cōmissi tanq; plūbum incli
 nat. **Q**uid facies corā maria & tecla & agnete. &
 immaculato thoro puritatis. **Q**uid itez facies co
 raz angelis sanctis. **N**onne splendore & caritate
 immaculatoꝝ. quasi fulminib? pessa cōbuteris.
 sed dictura es forsitan. **N**on potui sustinere. qui
 carne fragili circūferabar. **R**espondebit tibi beata
 tecla cū suis innumerabilib? socijs. & nos eadem
 carne amictē fuim?. nec tamē plenuz castitatis no
 stre ppositū. aut fragilitas carnis potuit mutare.
Reuera non potest caro corūpi. nisi mens fuerit
 ante corrupta. remanebit ergo in crimine aia. que
 carnem pcedit in crimine. **O**furtiua turpitudine
 constuprata. habitu virgo. facto non virgo. bis
 adultera. & in actu & in aspectu. **V**irgo scdm
 aplm sollicita est. vt sit sancta corpore & spū. tu
 autem in contrariū totum vertis. vt nec sis facta
 torpe nec spiritu. corpe quidez fornicādo. spiritu
 autem virginitatem mentiendo peritudo ergo ne
 cessaria est. **S**ed qnta putas & qualis necessaria ē
 penitentia. q autem equet crimina aut certe exce
 dat. **I**n pmis omnis cura huius vite intermittēda
 est tibi. & qsi mortuam te existimans sicut es. quō
 possis reuiuiscere cogita. **D**einde tibi lugubria ve
 stis accipiēda est. & mēs ac mēbra singula digna
 castigatione puniēda. **A**mput nē crimes. quia p
 vanam gloriā occasionē luxurie psterunt. **D**e
 fluāt oculi lacrimis. q masculum non simpliciter
 aspexerūt. **P**alleat facies. q quondā impudice
 irubuit **T**otū itaq; corp? incuria & ieiunijs ma
 ceret. cinere a psūm & cilicio cooperitū. & qā sibi
 male d pulcritudine placuit phorrescat. **C**or vero
 seipsum inquietans & cogitationib? ventils. tan
 q; cera liqueat. **G**radi plaze alta & plixa opus
 est medicina grandeq; scelus grandem habet nes
 cessario satisfactōnem. **E**t certe si mente tenerēt
 homines quale iudiciū immet mūdo. sensus huma
 uis necessitate seculari non dispgereēt si non infi
 delitate grauaretur **Q**uātūuis & qualēuis cruci
 atū ad pēns libenter sufferrent. dūmodo illas pe
 nas ignis eterni non incurrerent.

CLXIII. De custodia vidualis castitatis.
Idem ad furiam de viduitate seruanda.

Non querunt in xpianis initia. sed fines Paul? male cepit. sed bene finiuit. Iude exordia laudant. sed finis pdicione dānatur. Quid facit in facie christiane purpurifus & cerusa. quoz alteruz ruborem genarum la biozqz mentie. alteruz cantore ozis & colli ignis iuuenū fomenta libidinum. i impudice mētis indi cū. Quomō flere potest p peccatis suis q cutem undat lacrimis. & sulcos in faciez ducit. Ornatus iste non domini est. sed velamen anti xpī. Qua fiducia vultus ad celum erigit. quos conditor non agnoscit. nō ethnei ignes. nō vulcania tellus. non vesu? & olimpus tantis ardorib? estuat. vt iu ueniles medulle vmo plene & dāpib? inflamate. grandis virtutis & solite dilige e est supare q nata sis. in carne nō carnaliter viuere tecū quoti die pugnare. et indusum hostem argi vt fabule ferūt centum oculis obseruare. Nonnulli vitā pudī cam appetentes in medio itinere corruūt. dū solaz carniū abstinentiā putant. et legumib? stomachū onerāt. & vt qd sentio loquar. nichil sic inflammat corpora. & titillat mēbra genitalia. sicut cib? indigest? ructusqz cōuulsus. quid qd seminariū volupratuz est. venenum puta. pcus cib? & venter semp esuriens triduanis pferē ieiunij. & multo meli? ē quotidie paz q raro satis sumere. Cogita te quotidie esse mortuū. & nūq de secundis cogitabis nuptijs. **CLXV. Iterum de eodem.** **Idem ad acheruciam de monogamia.**

Inter dū sibi libido blandit. vt qd ppter intempantiam suā quodā faciūt. vt videantur facē desiderio liberoz. Verūtamē semen terre bone centesimū. sexagesimū. & trice simū fructum tenet. centenari? tamē p virginitatis corona p̄mum gradū teneat. Sexagenarius p labore viduaz in secundo sit numero. tricenarius federa nuptiaz ipsa digitorum diuisione teste tur digamia in quo erit numero. imo extra numerum. certe in bona terra nō ozitur. sed in vepib? & spinetis vulpium. Itaqz obsecro te religiosa in xpo filia. vt testimonia ista non noueris. quibus incontinentibus & miseris subueniē. Sed illa potius lectites. quib? pudicia coronat. Sufficit tibi qd pidiisti primū virginitatis graduz. & p ter cium venisti ad secundū. id ē p officium cōingale ad viduitatis continentiam. Extrema imo abiecta nō cogites. Q. si & p? diluuiū et añ diluuiū vigit illa snia. crecite & multiplicamini replete terraz. Quid ad nos. in quos fines seculoz decurserunt. Quibus tūc. temp? breue ē. & iam securis ad radicem arborū posita est. q siluam legis. & nuptiarum euangelica castitate succidit temp? amplexā di rē. Olim glorie erat illum audire versiculū filij tui sicut nouelle o'iuaz. & videas si. t. Nūc de cō tinentib? dicē. qui adheret domino vn? spiritus est. Proponis michi gaudia nuptiaz. ego tibi opponam piram gladiū & incendiū. Non tantuz bonū est in nuptijs qd speram?. quātū malū qd acci dere potest & timendū ē. libido em̄ transacta sem per sui reliquit penitūdinē. nūqm̄ satiat & extimēta itez reaccendit. Vsu crescit & deficit. nec rationi paret. q impetu ducit. Sed dicis ample opes & dispensatio rei familiaris. egent auctoritate viri. sed & nisi cum serualis tuis ipa seruiēris familie tue impare nō poteris. qsi non possis probate

etatis habere famulos vel liberos. qui p̄sint do muī vel ad publicū respondeāt. tributa psoluant. Quere p̄mum regnū dē. & hec omnia apponētur tibi. Melius est remfamiliarem minui. q̄ aie salutē p̄ire. Meli? ē amittere quod aliqn̄ peritūrum est q̄ id p̄ quo om̄ia dimittēda sunt. Nos vero arde m? avaricia. & contra pecuniā disputantes auro sinū expandimus. nichilqz nobis satis ē. Et illud quod de megarensib? dicē: iure miseris coaptari potest. Edificat q̄si semp victuri. viuūt q̄si altera die morituri. Et hec facim? q̄a domini verbis nō credim?. & quia etas optata cūctis. nō viciniam mortis. q̄ debetur mortalib? lege nature: sed cas sa spe annoz nobis spacia polliceē. Nemo em̄ tam fractis virib? & sic decrepitate senectutis ē. vt nō se putet vnū adhuc annū esse victuz. Vnde sub repit obliuio conditionis sue. vt terrenū animal iam qz soluendū erigatur in supbiam. & anō celū teneat. **CLXVI. De bono vsu diuitiaz nebridij.** **Idem ad saluam viduam de viduitate seruanda.**

Nec diuiti obsunt opes. si eis bene vtaē. nec paupem egestas cōmendabilioz fa cit. si inter sordes & inopiaz peccata nō caueat. Nichil nocuit militanti nebridio paluda mentū. & balche? & apparitoz cat. rue. quia sub habitu alteri? alteri militabat. sicut econtrario nichil p̄dest alijs vile palliū. furna tunica. corpis illuuiēs. & simlata paupras. si nomis dignitatem operib? destruāt. Ioseph & in egestate & in diuitijs dedit exp̄imenta virtutū. Daniel & tres pueri sic p̄erant babilonie opibus. & inter p̄ncipes ciuitatis vt habitu nabuchodonosor. deo mēte ser uirent. Maroche? & hester iter purpurā sericū & gēmas superbiam humilitate vicerūt. Diuitib? inquit hui? seculi p̄cipe rē. Hic diuiciū? quomō camelus intrare posset p foramē acus. quō animal tortuosum deposito onere sarcinaruz assumat sibi pennas colūbe. & requiescat in ramis arborū que de synapis semine succreuit. Legimus in esaia. camelos madian. & epha & saba auruz & th? ad vrbem domini deportantes. Docet & esopi fabula plenū muris venterem p angustū foramē egredi n̄ valē. Ergo nebridij? meus quotidie illud reuoluēs q̄ volūt diuites fieri incidit in temptationes dyaboli. & in laqueū dyaboli rē. Quidqz & impatoris largitō. & honozis infule sibi dederant. in vsu pau perū conferebat. Nec semel abijciebat sarcinā quod fecerūt apl'i patrez. & rethe & nauiculam li quentes. sed ex equalitate alioz inopie suam abū dantiam omunicabat. vt postea illoz diuitie hui? indigenciam sustentarent. Scit ipsa cui scribo me nō nota sed audita narzare. nec ex aliquo in me benesicō. scriptoz more grecoz gratiā lingua reddē vbi nāqz vile olusculū. & abari? panis. & cibus potusqz moderat? ibi diuitie supuacue. ibi nulla adulatio. Ex quo colligit fidele esse testimonium quod causas nō habet mentiēdi. Ad vitutes ei? certas veniā quas singulas in paucis hominibus deprehendimus. Quis fornacem regis babilonis sine adustione ingressus est. Cuius adolescentis egiptia domina pallium non tenuit. Mirū dictum est. Nutriet? in pallatio. contubernalis & discipulus augustoz. Quorum mense ministrat orbis & terza. ac maria seruiūt inter rez omniū abundantiam. In primo etatis flore tante verecundie fuit vt virginalē pudorem vinceret. et ne leuē q̄dez

in se obsceni rumoris fabulam daret. Deinde purpuratorum propinquus. & cum ambobus studiis eruditus. non est inflatus in superbiam. non ceteros homines obducta fronte premit. sed cunctis amabilis fuit. **CLXVII. De institutione vidue.**

Didicisti cathalogum virtutum tuarum quid debeas nomi tuo. quibus meritis secum dum pudicitie gradum possideas. Nec te moueat quod sexagenaria eligatur vidua. & putas adolescentulas ab apostolo reprobari. Sed te credas eligi ab eo qui discipulo suo dixerat. Nemo adolescentiam tuam contemnat. procul sint a conuiuijs tuis phasides aues. turtures crassi. atagen ionicus. & omnes aues quibus amplissima patrimoniam auolant. Nec ideo te a carnibus vesci non putas si suum leporem atque ceruorum & quadrupedum animalium esculentias reprobes. Non enim hec pedum numero. sed suauitate gustus iudicant. omnis creatura dei bona est. Audiant hec mulieres que solite sunt quod placeant viris. comedant carnes que carnis seruiunt. quare seruo despumat in coitu. Que ligate maritus generationi ac liberis dant operam. Quarum vteri portant fetus. eaz & intestina carnis impleant. Tu vero que in tumulo mariti sepelisti omnes pariter voluptates. que litam purpurisso & cerusa faciem super feret eius lacrimis diluisti. que pullam tunicam nigrosque calceolos. candida vestis. & aurati socci de positione sumptuisti. nichil habes necesse aliud nisi perseuerare in ieiunio. pallos & sordes gemme tue sine plumaz mollities iuuenilia membra non foueat. balneaz calor notum non succendat adolescentule sanguinem. Audi quid ex persona vidue prementis ethicus peccata decantet. Ille meos pro me sibi iunxit amores abstulit. ille habeat secum. seruetque sepulcro. Si tantum vilissimum vitium. quoniam preciosissimum margaritarum si sic communi lege nature damnat omnes gentilis vidue voluptates. quod expectandum est a vidua christiana. que pudicitiam suam non solum ei debet que defuncta est. sed ei cum quo regnatura est. Teneras in feminis fama pudicitie est. & quasi flos pulcherrimus cito ad leuem marcescat auram. leuique flatu corrumperit. maxime ubi etas osentit ad vicium & maritalis deest auctoritas. cuius umbra tuta men uxoris est. Quid facit vidua inter familie multitudinem. inter ministroz greges. quos nolo ut contemnat famulos. sed ut viros erubescat. Cerre si ambitiose domus hec officia flagitant. proficiat hijs senes honestis moribus. cuius honor domus dignitas sit. Scio multas clausis ad publicum foribus. non caruisse infamia seruulorum. quos suspectos faciebat aut cultus impudicus. aut crassi corporis nitor. aut etas apra libidini aut ex conscientia amoris occulti secutus animi tumor. qui etiam bene dissimulatus frequenter erumpit in publicum. & conseruos quasi seruos despicit. Omni ergo diligentia custodias cor tuum. & caueas quidquid de te fingi potest. Non ambulet iuxta te calamistratus procurator. non hystris fractus in feminam. non cantoris dyabolici venenata dulcedo. non iuuenis cultus & nitidus. nichil artium scenicaz. nichil tibi in obsequijs melle iungatur. Habeto tecum viduaz et virginum choros habeto tui sexus solacia. ex ancillaz quoque moribus domine iudicant. **CLXVIII. Item de eode.**

Emp in manibus tuis diuina sit lectio. & tam crebre cogitationes ut omnes cogitationum sagitte. quibus adolescentia percipi

solet. huiusmodi clipeo repellant. Difficile quia potius impossibile perturbationum incipiis carere que pia eo quod incitua viciorum omnium titillent animos. & quasi in metitullio nostrum iudicium sit. vel abijce cogitata. vel recipe. optimus ille est qui minimis vegetur. velut si egregio insperos reprehendas in corpore neuos. hoc est quod alijs verbis propheta significat. Turbat sum & non sum locutus. Irasci mihi & nolite pec. Et illud architectarum ad villicum negligentem. Iam te verberibus enecasse. nisi & iratus essem. Ira enim viri iustitiam dei non operatur. Sicut irasci hominis est. & ira non proficere christiani. Sic omnis caro. concupiscit quidem ea que carnis sunt. sed nostrum est voluptatis ardorem maiore christi amore restringere. & lasciuens iumentum frenis medie subiugare. ut non libidinem. sed cibos grat ac desideret. & sessozem spiritus sanctus moderato ac composito portet incessu. Quorsum ista. Ut hominem te esse noueris. & passionibus humanis nisi caueris subiacere. De eodem cuncti facti sumus luto. iisdem compacti exordijs. In serico & in pannis eade libido dominatur. Nec regum purpuras timeat. nec mendicantiu spernit squalorem. multo que melius est stomachum te dolere quam mentem. impare corpori quam huire. gressu vacillare quam pudicitiam. nec statim nobis penitentie blandiant subsidia. que sunt infelicium remedia. Cauendum est vulnus. quod dolore curatur. Aliud est integra naue. & saluis mercibus portu salutis intrare. aliud nudum habere tabulatam. & crebris fluctuum recursibus ad asperissima saxa collidi. Nesciat vidua digami indulgentiam. nec nouerit illud apostoli. melius est nubere quam viri. tolle quod peius est viri. & pro se non erit bonum nubere. Primus lamech maledictus & sanguinari. & de stirpe chaym descendens. unam costam diuisit in duas. & plantarum digamie primus diluuii pena subuertit. unde illud apostoli. Volo adolescentulas nubere. cur indulserit statim subiecit. Iam enim quodam declinauerunt post sathanam. Ex quo intelligimus illum non stantibus coronam. sed iacentibus manum porrigere. Vide qualia sint scanda matrimonia. que lupanaribus preferunt. Quia declinauerunt aie quodam post sathanam. ideo adolescentula vidua. que se non potest committere. vel non vult. maritum potius accipiat quam dyabolum. **CLXIX. De morte amici & institutione monachi.** **I**dem ad pamachium de morte pauline.

Quid boni habeat sanitas languor ostendit plus sensum quod habuimus postquam habere desuimus. In tribus mulieribus & sanguine & virtute diuictis tria christi premia recognosco. Eustochium virginis flores metit. paula laboriosam viduitatis aream terit. paulina castum matrimonij cubile conseruat. Etenim nec sororis felicitatem. nec continentiam matris ausa appetere. maluit in humilioribus tuto pergere quam pendulo gradu in sublimioribus fluctuare. Et ut quadrigam domum una emitteret sanctitatis. nobis post dormitionem pauline pamachium monachum ecclesia pepit per humum. Ex patris & diugis nobilitate patricium eleuosis diuictis. humilitate sublimem. Prima virtus est monachi. hominum prementere iudicia. & semper apostoli recordari dicentis. Si adhuc hominibus placeat. Ingenia liberaliter educata facilius verecundia quam metus superat. & quos tormenta non vincunt interdum vincit pudor. Non parum virum. nobilium locupletem. potentium in plateis vitare comitatum

miscere se turbis rusticis . de principe vulgus fieri .
 Et quanto humilior tanto sublimior est . lucet margarita
 in foridibus . Parua quidem dimissimus . gran
 dia possidemus . Centuplicato fenore xpi pmissa
 redduntur . Semp grandia in audientiu ponuntur
 arbitrio . Non tibi imponit necessitas vt voluntas
 pmissum consequat . Si ergo vis pfectus esse . esse qd
 xpus est . vende non ptem substantie . ne timor pe
 nurie infidelitatis occasio sit . sed totus . & da pau
 pibus . n locupletibus . n supbis . Da quo nctas suste
 tet . no quo augeat opes . Cuiq legeris illud apli .
 non alligabis os boui triturati &c . & dignus est
 opari mercede sua . & qui altari ministrat . de altari
 picipant . Memeto quoq huius snie . hntes victu
 atq vestitum . his contenti sumus . Vbi videris su
 mare patias . & phasides aues letis vaporibus di
 scoqui . vbi argenti pondus . feruentes horticis man
 nos . comatulos pueros . preciosas vestes . picta ta
 petia . vbi ditior est largitore cui largiendus e . ps
 sacrilegij est rem pauperum non dare pauperibus
 Et tñ no est satis pfecto & consummato viro opes
 stemnere . pecuniam dissipare & pijcere . quod in
 momento & pdi & inueniri potest . Fecit hoc soe
 tes thebanus . fecit aristhenes . fecerunt plurimi quos
 viciosos legimus . plus debet xpi discipulus prestare .
 qd mundi phus . glorie animal . & popularis aure
 atqz rumoz venale mancipium . Tibi non sufficit
 opes stemnere ; nisi christu sequaris . Sentio te di
 uinis ardere doctrinis . nec temeritate quozunda
 docere quod nescias . sed ante discere qd doctur
 sis . Non coturnata affectas eloquentia . nec more
 pueroz argutas sententioas in clausulis struis . ci
 to turgens spuma dilabit . Felices inquit fabi ar
 tes essent . si de illis soli artifices iudicarent . Hec p
 teries tetigi . vt eruditus pnt auribus n magnope
 cures quid impitoy de ingenio tuo ramusculi ta
 ctitent . s; pphetaz quotidie medullas bibas . Hec
 quoqz moneo vt non solum pecunia sed etiã xpo
 teipm offeras . hostiam viuã . Sic hostis antiquus
 magis pmentie qd numozuz esse certamen . facile
 abijcitur qd heret extrinsecus . Intest inu bellu pido
 sius est . Zacheus diues erat . apostoli paupes . &
 qntum ad diuitias nichil . qntu ad voluntate totu
 mundu piter reliquerunt . Si offeram xpo opes cu
 anima nostra libenter suscipiet . Sim aut que foris
 sunt deo . que int dyabolo demus . no est equa p
 titio . Qd patricij generis pmus inter pmos mona
 chos ee cepisti . non tibi sic tuozis . s; humilitatis
 occasio . Quãtũcuq te deieceris . humilior xpo no
 eris . Esto incedas pedibus . fusca tunica vestiaris .
 equeris paupibus . inopum cellulas dignanter in
 troeas . aquã porres . ligna concidas . focu extruas
 vbi vincla . vbi alape . vbi sputa . vbi flagella . vbi
 patibulu . vbi mors . & cu omnia que dixi feceris .
 ab eustochio tua paulaqz vinceris . si no ope ac cer
 te sexu . Hec dico no quo d ardore tue mentis qd
 qm dubitem . sed quo currente impellã . & acriter
 dimicanti feruore fauore augeam . **LXX**

De laude sancte marcelle vidue .
 ad principiaz virginem de vidua vel obitu sancte
 marcelle .

Nolent vidue seculares purpurisso ac ce
 rusa ora depingere . sericis nitere vesti
 bus . splendẽ gemis . aurũ portare cici
 bus . fragrare mirra . dñatu se caruisse virozum le
 tanẽ . qrunqz alios . no quibus iuxta sententiã dei
 seruiant . sed quibus impent . vñ & paupes eligũt .

vt nomẽ tñ viroz habere videantur . In vidua no
 stra marcella . pfusa est gentilitas . Omnibus em pa
 refecit q esset vidua xpiana . qm pscientia & habi
 tu pmittebat . Talibus vfa est vestib . quibus fri
 gus depellet . non mēbra nudaret . aurũ vsqz ad an
 nuli signaculũ repudiãns . & magis in ventribus
 egenoz qd in marsupijs recondens . nullũ clericoz
 vel monachozũ q ample domus plerũqz necessitas
 exigebat . absqz arbitris vidit . Semp in comitatu
 suo virgines & graues viduas habuit . sciens ex la
 sciũia puellaz sepe de dominarũ moribus iudicari .
 Raro pcedebat in publicũ . & maxime nobiliũ ma
 tronaz . vitabat domos . nisi cogereẽ videre quod
 ptempserat . respondeat forsan ifidelis lector . me
 in mulierclarũ laudibus immozari . Qui si forte re
 corde sanctas mulieres comites domi saluatoris
 que de substantia sua ei ministrabant . & tres ma
 rias stantes ante crucem mariãqz pprie magdale
 nã . q pma ante apostolos xpm vidẽ meruit resur
 gere . se poti supbie qd nos odēnabit septie . q vir
 tutes no sexu . sed animo iudicam . Hec annis plu
 rimis suã sic transegit etatem . vt ante se vetulam
 cernet qm adolescentulã fuisse meminisset . laudãt
 illud platoniciũ . phia est meditatio mortis .

LXXI . De consolatioe fidelium sup
 morte amicoz . **Idem ad thirahã consolatoriã**
Tupe murũ fidei tue penetratũ vulnere
 b2 orbitatis . que sepire debuerat spes
 resurrectois . Nũquã spes cu dolore cõ
 cordat . nec fides sentit quãcunqz iacturã . Resur
 gere credim . & nostros plangim . Quid facem
 si mozi em piciperet deus . Voluntas ei2 vtqz sola
 sufficet ad solatiũ . cui nullum iubemur imponere
 affectũ . Nichil abstulit tuam . quia recipere digna
 t2 e ppiũ . Et creditũ suũ recipere decuit creditozẽ
 & nichil aliud decuit qd creditozi gratias agẽ mu
 tuãtem . & dicere eũ iob . Domĩ dedit domĩ
 abstulit rẽ . Addit & alia solatioe puidentiã . q
 iaculis orbitatis occurrat . plangẽ em deberemus
 amicis de seculo recedentibus . si seculi inimicias
 contrãre mĩme sentirem . & plangim domi bñfi
 cia q nouit infirmitati nostre quid pster . piclitari
 volebat adhuc q dolet aliquem dormientẽ . & inẽ
 fructus vite p̄sentis videre cupit miser laborare
 Quid ergo p dormiente lacrimas fudis . qsi nescias
 quid in teipso quotidie patiaris . ppter hoc em &
 dñs discipulos admonet dicens . Si diligeritis me
 rẽ . plane mortuũ lazarũ fleuit . sed no tuas lacrimas
 fudit . Doluit lazarũ non dormientẽ . sed poti re
 surgentẽ . & flebat quem cogebat ppter alios sal
 uandos seculo reuocare . hanc vitã dans ingemisce
 bat . quã tu doles esse sublatam . Contra lacrimas
 ei2 pugnant lacrimae tue et amor tu2 . q2 amorĩ no
 ouenit . Ille em nolebat reddẽ laboribus quem dile
 xerat . & tu amare te credis cui labor vis adhuc r̄
 stare tormenta . Michi crede . Sola in omnibus in
 credulitas meret . Et sicut non potest fides nosse
 quod doleat . sic diffidentia sola doloribus inuenit
 ancilla . Preterea vide si aliquid debeat dolori oce
 di . vbi sine aliquo remedio potest animũ fatigari .
 Sequit consumatio omniũ gaudiozũ q in resur
 rectione inuicem nobis domino reformante reddẽ
 mur . sicut scriptum est . Si em credimus rẽ .

LXXII . Idem de eodem . **Idem ad theo
 dozam de morte lacini .**

Aduersus mortis necessitate que iter fra
 tres diuidit . & carissima inter se nomia

crudelis & dura dissociat: hoc solatio erigimur .
 q̄ in breui visuri sum? eos quos absentes dolem?
 Neq; em̄ mors sed somn? appellat scōz apostolū
 Lucinus in breui consumatus expleuit tpa multa
 Nos dolendi magis qui quotidie in prelio stam?
 Vulnera peccatoz accipim? . vicijis fordidamur .
 Ille iam securus & victor te aspicit de excelso . &
 fauet laboranti . & iuxta se locū p̄parat . eodem ca
 ritatis amore . quo ī terra quoq; oblitus officij cō
 iugalij sororem habere te cepit . **I**dem ad pau
 lam consolatoriam sup̄ morte blefille . Testoz m̄ i
 paula hiesum quē blefilla nūc sequit̄ . testoz s̄ctoz
 angeloz ei? . quozum s̄ortio fruitur . eadez me do
 loz p̄peti tormenta que pateris . Verū s̄iderem?
 quid ethicus ille psalm? sonet . **I**ust? es dñe . & re
 ctum iudiciū t . **H**oc non potest nisi ille q̄ ad vni
 uersa q̄ patit̄ magnificat dominum . & suo merito
 imputas de eius in aduersis clemētia gloriā . **C**ur
 aut̄ durū sit quod q̄nq; patiendum est . dolemus
 quēqm̄ mortuū . ad hoc em̄ nati sum? ut maneam?
 eterni . **C**eterū nōne vereris . ne tibi saluatoz dicat
 irasceris paula . q̄a filia tua mea facta ē filia . indig
 gnaris de iudicio meo . & rebellib? lacrimis facis
 iniuriā possidenti . **C**ibuz tibi denegas nō ieiunio
 rum studio . sed doloris . non amo mediā istā . **I**ei
 nia hec aduersarij mei sunt . uullā animā recipio . q̄
 nolēte me sepaē a corpore . **T**ales stulta phia mar
 tires habeat . habeat zenonem theoumbretū vel ca
 thonē . **S**i uiuentē crederes filiā . nūqm̄ plangeres
 ad meliora migrasse . **L**uxisse legiē iacob filiū quez
 putabat occisum . ad quē et ip̄e erat descensur? ad
 inferos dicens . **D**escendā ad filiū meū lugens ī in
 fernū . **Q**uia necdū paradisi ianuā xp̄us effregerat .
 necdū flamē illam rūpheā . & vertiginē p̄sderiuz
 cherubin sanguis ei? extinxerat . **V**nde & abrahā
 licet in loco refrigerij fuerat . tamen apud inferos
 esse cū lazaro scribit̄ . **E**t dauid iuste fesse filiū par
 ricidā . q̄ aliuz puulū postq̄m ut uiueret impetra
 re non potuit . quia sciebat non peccasse . nō fleuit
De moysē vero & aaron . q̄ eis ex veteri moze sit
 planct? exhibitus . nō est mirandū . cū & ī actib?
 apostoloruz iam euangelio choruscante stephano
 fecerint hierosolime fratres planctū magnum . &
 utiq; planct? magn? nō in plangentū exaiatōne
 ut tu estimas . sed in pompa funeris & exequiarū
 frequētia intelligend? sit . **P**arce queso tibi . p̄ce si
 lie iā cū xp̄o regnanti . p̄ce saltē eustochio tue cui?
 pua adhuc etas . & rudis pene infantia . te magistra
 te dirigiē . **G**randis in suos pietas . impietas ī deū
 est . **A**brabā vnicū filiū let? interfecit . & tu vnā
 de pluribus quereris coronatam . **D**etestande sūt
 iste lacrimę plene sacrilegio crudeli que nō habēt
 moduz . sed vsq; ad viciniā mortis accedūt . vlulas
 & exclamitas . & quasi quibusdā facib? accēsa . q̄n
 tū in te est tui semp̄ homicida es . **S**ed & ad talē sē
 per clemens hiesus ingrediē & dicit **Q**uid ploras
Non est puella mortua sed dormit . **I**rrideāt circū
 stantes . **I**sta infelicitas iudeoz est . **T**e quoq; si ad
 sepulcz volueris filie volutari . angel? increpabit
Quid queris uiuentē cū mortuis . **CLXXIII .**
De vita nepociani militis . **E**picaphiū nepo
 ciani ad heliodorum ep̄m

Nepocian? dū esset in palatij militia . sub
 clamide & candente limo corpus cilio
 circūcixit . ante seculi potestates stans
 lurida ieiunij ora p̄trauit . sub alterius signis &
 vestibus sūmo rege militauit . **E**t ad hoc cingulū

habuit ut viduis & pupillis opp̄ssis ac miseris s̄b
 ueniret . **M**ichi tamē non placent donatōnes iste
 impfecte seruitutis dei **S**ed tñ baltheo posito . ha
 bituz mutato . quidq̄ castrensis peculij fuerit i
 paupes erogauit . excepta vili tunica . & opim̄to
 pari quo tecto tñ corpe frigus excluderet . nichil
 sibi reseruauit **C**ult? ip̄e p̄untie moze sequēs . nec
 mundicijs nec forzib? notabilis erat . **Q**uid ml̄ta
 sit clericus . & p̄ solitos grad? p̄sbyter ordinat̄ .
O bone ih̄u quis ibi gemitus . quis vlulat? . q̄ cibi
 interdētō . iuuenilem etatem indignā sacerdotio
 causabat̄ . **S**ed eo dignior erat . quo clamabat se in
 dignū . & negando merebat̄ qd̄ esse volebat . **I**giē
 clericatū . nō honozē . sed onus intelligens . p̄mam
 curam habuit . ut humilitate suparet muidiā . **D**e
 inde ut nullā in se obsceni rumoris fabulā daret .
 ut q̄ mordebanē ad eius etatē . stupent ad continē
 tiam . **S**pes miseroz solamē lugētū fuit . **I**ta in sin
 gulis virtutib? emmebat . quali cet̄as nō haberet .
Inter p̄sbyteros & coequales p̄m? in ope . extre
 m? in ordīe . **G**rauitatē moz hylaritate frontis
 tempabat . gaudiū in risu nō cachinū intelligēs . **I**e
 iunia ī aurige modū p̄llicitudine & virib? corpis
 tempabat . **M**ense a uūculi intererat . & sic apposi
 ta quez libabat . ut & supstitōnem fugeret . & cō
 tinentiam reseruaret . **S**ermo eius & omne con
 uuiū de scripturis aliquid p̄ponere . libent̄ audire .
 verecūde r̄ndere . recta suscipe . p̄aua acriter con
 futare . disputantē contra se magis docere q̄ vin
 cere . lectione assidua . & meditātōne diuturna . pe
 ctus suū bibliothecā fecerat xp̄i . **V**nde hic feruoz
 nisi ex amore dei . **V**nde legis xp̄i indefessa medi
 tatō . nisi ex amore & desiderio ei? qui legem dedit
Alij numū addant numo . & marsupium suffocan
 tes . matronaz opes venētur obsequijs . **S**ic ditio
 res monachi q̄ fuerant seculares . possideāt opes
 sub paupe xp̄o . quas sub locuplete dyabolo non
 habuerant . & suspiret eos ecclia diuites . quos te
 nuit mūdus antea medicos . **N**epocian? noster au
 rū calcans scedulas p̄sectatur . **I**ta magn? erat ei?
 anim? in magnis ut nec mima negligēt . **E**rat em̄
 sollicitus si niteret altare . si pietes absq; fuligine .
 si pauimēta tersa . si velum in hostijs . si sacrarium
 mūdū . si vasa lucentia . **V**biq; eū ī ecclia q̄reres
 inuenires . basilicā ecclesie . & conciliabula martiz
 diuersis florib? & arboz comis . viciūq; p̄pimis
 adumbrabat . **CLXXIII .**

De laude virginitatis in comparatōe nuptiarū
Ide contra iouinianum . li . primo .
Dum minora maiorib? coequant̄ . inferio
 ris spatio supioris iniuria ē . **B**onum est
 inquit aplus mulierem non tangē . ergo
 malū est tangē . **S**ed ideo ignoscit̄ ne deteri? fiat .
 vnde dicit p̄pter fornicatōez aut̄ zē . **S**ed quale est
 illud bonū . quod deterioris dicitōne v̄l sp̄atōe cō
 cedit̄ . **I**llud naturaliter bonum est . qd̄ non habet
 mali sp̄atōez . quod p̄latione alteri? nō obumbat̄
 quale est illud bonū quod ozare p̄hibet . & corp?
 xp̄i accipe nō p̄mittit . **V**acandū est em̄ ab ample
 xib? ut vacet̄ ozatōni . scdm̄ illō . **N**olite fraudari
 inuicē zē . **D**eniq; loquens apostolus dicit . **B**onuz
 est homini mulierē non tangē . & bonū est illis si
 sic p̄mancant sicut & ego . vbi autē venit ad nupti
 as . nō dicit bonū ē nubē . sed meli us est nubere q̄
 v̄ri . **O** paulē si nuptie p̄ se bone sunt . noli eas incē
 dio cōpare . sed dic simpliciter bonum est nubere .
Suspecta ē michi boitas rei hui? . quā magnitudo

malū alterius. malū cogit esse inferi? Ego autē nō leuius malū. sed simplex p se bonū volo. Alii iam eunuchi deo placent. quos castrauit nō necessitas sed volūtas. Tm̄ interest inter nuptias & virginitatē. q̄ntū inter non peccare & bñfacere. Erūt m: quit duo in carne vna. nō tres: nō quattuor. Alio q̄n iam non duo sed plures. Vñ samaritana sextū habēs maritū arguit q̄ nō sit ei? vir. Vbi em̄ numer? maritorū est ibi vir q̄ pprie vnus ē. esse desistit. cū vna costa a principio in vxorem versa sit. Prim? lamech sanguinari? & homicida vnā carnem in duas vxores diuisit. & fatricidiū & digamiam eadē diluuij pena deleuit. Quam sancta sit digamia hinc ostendit. q̄ digamus in clez eligi n̄ potest. Et vidua que duos habuit viros etiam de crepita & egens ecclesie stipes non mereē accipē. Non damno digamos. imo nec trigamos. & si dici potest octogamos. sed vt plus aliquo inferam etiam scortatorē recipio penitentē. Castitas semp operib? nuptiaz p̄lata fuit. Nam p̄mi pentes ante offensam v̄gines in paradiso fuerūt. Post peccatum autē & extra paradisu p̄m? nuptie. Nuptie itaq; terram replent. virginitas paradisu. vnde dictum ē. Crescite & multiplicamini zc. Pri? em̄ oportuit siluā plātari & crescē. vt esset qd̄ deinceps posset excidi. Quātūq; interest inter radicē & fructum tm̄ inter nuptias & v̄ginitatē. Sic etiā ab initio p̄ditiōnis humane. nec carnes comedebant. nec homines circūcidebant. nec repudiū vxoribus dabatur. & hoc vsq; ad diluuiū Postq̄ ergo venit x̄ps in fine tempoz. & reuoluit o ad alpha. id ē fm̄m retraxit ad p̄ncipiū. nec circūdimur. nec repudiū dare p̄mittimur. nec carnes comedim? dicēte ap̄lo. bonum est non manducare carnem. & non bibē vinū. Nam & vinū cū carnib? post diluuiūz dedicatū ē. Moyses moziēs a populo israhel plāgitur. Josue autē q̄ nec filios nec vxorem habuisse legiē q̄si victur? i morte nō plangit. Nuptie em̄ finunt in morte. virginitas autē post mortem incipit coronari. excepto petro. non legiē d̄ alijs apostolis q̄ vxores habuerūt. Cūq; de vno sit scriptū & de alijs tacitū. intelligē debem? illos si ne vxorib? fuisse. **CLXXV. De fugiendo amore mulieris. & de pueritate iouiniani**

Amor non dico meretricis. sed gñaliter mulieris. semp insatiabilis ē. q̄ extinet? reaccendit. & post copiā rursus inopiā patitur. animūq; virilē effemiat. & excepta passio ne quā sustinet aliud cogitare non sinit. Qui vxorem ducit. i ambiguo est vtz odiosam an amabilem ducat. Si odiosā duxerit ferri non potest. Si amabilem. amor ei? insatiabilis ē. ifernoq; & terre arēti & incendio iuxta salomonem compaē. Legimus turturis hanc esse naturā: vt si parem p̄iderit nō viugatur alteri. Vnde patet digamiā & a mutis auib? reprobari. Si omnes inquis virgines fuerit quō stabit genus humanū. Noli inquā metuē. ne om̄s virgines fiant. Difficilis res est v̄ginitas. & ideo rara. Si om̄s virgines esse possent nūq̄m domini dicit. q̄ potest capē capiat. Nec apostol? i persuadendo trepidaret dicens. de virgib? p̄ceptum dñi non habeo: q̄silū autē do. Sed erūt iquit ap̄lus illuzores zc. Ibi describit sermo apostolic? iouinianū buccis tumentib? loquentem. & iflata verba trutinātem reprobittentē i celis libertatem. cum ipse sit hu? vicōz atq; luxurie. Nā cū monachum se iactasset esse. & post fordidā tunicā. & nudos

pedes: & cibariū panē & aquepotum ad candidas vestes. & nitidaz cutē. ad mullum. & elaboratas carnes. ad balneas & popinas se oferat. manifestū est q̄ terzā celo & vicia virtutibus p̄ferat. Verū tamē monachus iste formosus. crass? . nitidus. de albatu. & semp quasi sponsus icedens. aut vxorem ducat. aut v̄ginitatē equalem nuptijs p̄obet. a si n̄ duxerit frustra oēs nos v̄bis agit. cū ope nobiscū sit. An iā cū p̄p̄is monēt vt alteri viro nuberet. eo q̄ eēt adhuc ei etas itegra. bona facies. ne qua q̄m inquit hoc faciā. Si em̄ bonū viz iuenero vt ante habui. nolo timē ne p̄dam. Si malū quid necesse ē. post bonū pessimū sustimē. O rem ip̄z bā. quozūndā matrimonia adulterijs coheserunt. Adulter em̄ est vt ait festi? i sentētijs in suā vxorē amator ardentior. In aliena quippe vxore omnis amor turpis ē in sua nimius. Sapiens itaq; vir iudicio debet amare viugem. nō affectu. regit impetus voluptatis. nō p̄ceptū ferē in coitu. Nichil em̄ fedius est. q̄ vxorē amare q̄ adulterā. Certe q̄ dicunt se cā reipublice. & humani gñis. vxorib? iungi. saltē pecudes imitent. & postq̄m vxorū venter icumuerit. ne p̄dāt filios. nec amatores se exhibeant vxorib? sed maritos. **CLXXVI.**

Qz p̄ abstinentiā carnis libido frenanda sit. Idem in libro secundo.

Sensus carniū. & potus vini. ventrisq; saturitas seminariū libidinis ē. p̄ quem q̄n qz sensib? quasi per quosdam fenestras vicōz ad animam ē introitus. hoz perturbatōni b? aīa p̄grauat & capiē. Qua ratōne mlti p̄horū iuitati. frequentias v̄bium & amenitates locozū & q̄nq; sensiuū illecebras reliquerūt. ne p̄ luxū & abundantiam copiaz. anime fortitudo mollesceret. Inutile ē quippe crebro vidē. p̄ que aliq̄n capt? sis & eoz de piculo cōmittē quib? difficulter careas. Quis quis estimat & abundantia ciboz potōnū se perfrui & posse vacare sapientie. hoc est: i delicijs versari. & vicijs delicioz nō teneri. seip̄m decipit. Cū em̄ ab his p̄cul remoti sepe capiamur nature illecebris. & cogamur ea cupere quoz copiam nō habem?. q̄nto magis si circūdati rethib? voluptatū esse nos liberos arbitremur. Sensus noster illō cogitat qd̄ vidz. audit. odorat. gustat. attrectat. Quosdā etiā philosophos legim? sibi oculos eruisse. ne pilloz visum a contemplatōe p̄bie auocaretur. Frustra igitē quidē simulac̄ salua fide & pudicia & mentis integritate. voluptatib? vti. cūz cōtra naturā sit copijs voluptatū sine voluptate p̄frui. Vnde ap̄lus. que in delicijs iquit est viuētia mortua ē. Sensus corpoz sunt quasi equi sine ratōne curzētes. Anima igitē i aurige motū retineat. frena curzentiū. absq; gustu quidē impossibile est humanū cor? p̄ subsistē. sed adesse debet ratō vt tales & tantas sumamus escas. quibus nec cor? oneret. nec libertas animi p̄grauet. olez pomozū ac leguminū & facilioz apparatus ē. & arte impendijq; coquoz non indiget. & sine cura sustentat. moderateq; sumit. nec auide deuorat. Ex diuersitate autē carniū & saporis delectatōne ventris inflatio concipit. moribq; ex saturitate nimia concitauē. Multi quoq; impatientiam gule vomitu remediatur. Et qd̄ turpiter ingesserūt turpi? egerunt. Qd̄ autē miranduz ē. etiam epicur? voluptatis assertor in libris suis dicit. olemibus & pomis & vilibus cibis esse viuendum: eo q̄ carnes & exquisite epule ingenti cura p̄parentur. maiore m̄q;

penam habebant in quærendo. quæ voluptatem in vte
do. Grandis autem anie exultatio est pro otentia eẽ.
mundum sub pedibus habere. & omnem eius potentiam
epulas. libidines. propter que diuitie companionẽ. vili
bus cibis mutare. & grossiori tunica compensare
Quid necesse est sapienti viro & probo christi tantam ha
bere fortitudinem: quæ adlethibz & militibz necessaria
est. quæ cum habuerit ad vicia puocetur. christiano sa
nitas absque viribus nimis necessaria est. Tolle epu
larum & libidinis luxuriam. & nemo querat diui
tias. quorum usus aut in ventre aut sub ventre est. Etiam
ex vilissimis cibis vitanda est satietas. nichil enim ita
obruit animam ut plenus venter. & estuans. & huc
& illucque se vertens. & in ructu et in crepitu. ven
torum efflatone respirans. Quale est istud ieiuni
um. aut qualis refectio est post ieiunium. cum pro
dianis epulis distendimur. & guttur nostrum me
torum efficitur lacrimarum. Dumque volumus pro luxu
riosis inedia famem querere. tamen voramus quantum
vix alterius diei nox digerat. itaque non tam ieiunium
appellandum est. quæ crapula & fetens ac molesta
digestio.

CLXXVII.

Asertio perpetue virginitatis beate marie.
Itaque contra heluidium.

Heluidius iste homo turbulentus. sacer
dos simul & laicus. loquacitatem facun
diam estimat. & maledicere omnibus bone
conscientie signum arbitrat. Discat aliquis recitare. quæ
numquam didicit loqui. In partu virginis nulla obstetrix
fuit. nulla muliercularum sedulitas intercessit. Ipsa
pannis infantem inuoluit. ipsa mater & obstetrix
fuit. & cum in prosepio reclinauit. Sed vnde inquit fra
tres domini dicti sunt. qui fratres non erant. Itaque
nunc doceberis quattuor modis fratres in scriptu
ris dici. natura. gente. cognatione. affectu. Natu
ra ut esau & iacob. gente ut omnes iudei. cogna
tione ut abraham & loth. affectu qui in duo sem
dit. in spirituale. & sic omnes christiani fratres vocantur. &
omnes. & sic omnes homines. quia ex vno patre Impitiss
sime vero hominum ista non legeras. & toto scriptu
rarum pelago derelicto. ad iniuriam virginis tuam
rabiem contulisti. in exemplum eius quez fabule ferunt
qui cum vulgo esset ignotus. & nichil boni possit
facinoris excogitare quo nobilis fieret. dyane ter
plum incendit. Et nullo prodehente sacrilegium. fertur
ipse in medium processisse. clamitans sese incendiū sub
iecisse. Sciscitantibus ephesi principibus. quæ ob cau
sam hoc facere voluisset. respondit ut quæ bene non
poteram. male omnibus innotesceret. & hoc quidem
de illo greca narrat hystoria. Tu vero templum do
minici corporis succedisti. Tu contaminaisti sacrari
um spiritus sancti. ex quo vis quod digna fratrum & sororum
processisse congeriem. Apud christianos soloecismus
est magnus. & viciū turpe quid vel narrare vel facere
Si describat infans biesus tegmine membrorum so
lite inuolutus. ingerant dura precepta. vagitus puuli
octaua die circūcisio. non erubescimus. non silemus
Quanto humilioza sunt que pro me passus est. tanto illi
plus debeo. Et cum omnia replicaueris nichil cruce pro
feres. & meliosius. quæ profitemur & credimus. & in qua
de hostibus triumphamus. Tu dicis mariam virginem
non procreasse. ego pro michi veditico etiam ioseph virgi
nem pro maria fuisse. ut ex virginali coniugio virgo fi
lii nasceret. & cum maria virgo procreasset. quæ pater do
mini appellari meruit. Nec hoc ideo dicimus quo
nuptias odemnemus. Ipsa quoque virginitas est fru
ctus nuptiarum. Virgo cogitat que sunt domini. ut sic

sancta corpe & spiritu. nuptia autem cogitat que mundi
sunt. Idem vero tu putas esse diebus ac nocti
bus ieiunij vacare atque orationi. & ad aduentum
mariti faciem expellere. gressum frangere. blandicias
simulare. Illa hec agit ut turpior appareat. & natu
re bonum fuscet. iniuria hec ad speculum pingit. & in
otumelia artificis conatur pulchrior esse. quæ nata est.
Inde infantes garriunt. familia prostrepat. liberi ab
ore dependent. computantur sumptus. proparant ipse
dia. hinc coquorum accincta manus. carnes terit. hic
texturicum turba commurmurat. nuntia interim vir
venire cum sociis. Illa ad yrundinis modum lustrat
omnia penetralia. si thorus rigeat. si pauimenta vtrius
si ordinata sunt pocula. si prandium paratum. Rursum
de que inter ista ubi sit ista dei cogitatio. nec tamẽ
negamus maritatas sanctas mulieres iuenerit. sed
que uxores esse desierunt. & que in ipsa necessitate
coniugij imitarentur virginum castitatem. **CLXXVIII.**
Subsannatio errorum vigilantium. **I**dem
contra vigilantium.

Vita in orbe monstra generata sunt. so
la gallia monstra non habuit. sed viris se
per fortibus & eloquentissimis abundauit.
Exortus est subito vigilantium. veris. dormitantium. quæ in mu
do spiritu pugnet contra christi spiritum. & martium neget
sepulcra veneranda. damnandaque dicat reliquias. con
tinentiam heresim putat. Dolet martium reliquias pro
cioso operi velamine. & non vel pannis & cilicio col
ligari. sed proci in sterquilinum. & solus vigilantium
ebrius & dormiens adoret. ergo sacrilegus fuit con
stantinus imperator. qui sanctas reliquias andree. lu
ce & thimothei transtulit constantinopoli apud quos do
mones rugiunt. & habitatores vigilantium illorum se
sentire presentiam contentent. Dicis in libello tuo quod duz
vuiumus mutuo pro nobis orare possumus. Postquam
autem mortui fuerimus. nullus sit pro alio exaudienda
oratio. Sed si apostoli & martires adhuc in corpe
constituti possunt orare pro ceteris. quoniam de se adhuc do
bent esse solliciti. quanto magis post coronas victo
rias & triumphos. Denique sancti non appellantur mor
tui sed dormientes. Tu vigilans dormis. & dor
miens scribis. Cereos autem non clara luce accendi
mus. sicut frustra caluniaris. sed ut vigilantes no
ctis tenebras hoc solatio tempemur. Quod si aliqui pro
impitiam & simplicitatem zelum dei habent. sed non
secundum scientiam. hoc pro honore martium faciunt quid
inde prodis. Causabantur & quondam apostoli quod pro
piret vni
gumentum. sed domini voce correpti sunt. Neque enim
christus indigebat vnguento. nec martires lumie cereo
rum. et tamen illa mulier in honore christi hoc fecit. deu
otioque mentis eius recipere. Et quæcumque accendunt ce
reos secundum fidem suam. habent mercedem. dicente apo
stolo. vnusquisque in suo sensu abundet. nam et absque
martium reliquijs pro totas orientis ecclesias. quando
legendum est euangelium accendunt luminaria. iam so
le rutilante. non utique ad fugandas tenebras. sed
ad signum leticie demonstrandum. Miror quod non dicas
nequaquam perpetranda martiria. deum enim qui sangui
nem taurorum hyrcorumque non querat. multo magis ho
minum non requiret. Quod cum dixeris. imo et si non di
xeris ita habebis quasi dixeris. Rideas forsitan et
mulierculum deliramenta subsannes. non erubesco
earum fide. que pro me viderunt dominum resurgentem.
quæ mittunt ad apostolos. que in matre domini saluatoris
sanctis apostolis commendantur. Tu ructato cum seculi
hominibus. ego ieiunabo cum femis. imo cum religio
sis viris. qui pudiciam vultu proferunt. et pallioa

iuzi penitentia ora portante. Videris mihi dolere et aliud. ne si soluerit apud gallos continentia & sobrietas atq; ieiunium. t.berne tue lucra nō habeat & vigilias dyaboli ac temulēta quivia tota nocte exercere non possis: **LXXIX.**

De bonis pauperib? sustentandis. & de tumultib? fugiendis.

Reterea ad me relatus est qd prohibeas hierosolimā in usus sanctorū aliq̄ sum: p̄tū solatia dirigi. cū aplūs hoc in ep̄istolis suis instanter p̄cipiat fieri. respōdebis hoc vnumquēq; in patria sua posse facere. nec pauperes defuturos qui opib? sustentandi sūt eccl̄ie. Nec nos quidē negam? cūctis paupib? etiā iudis si tanta sit largitas stipēs porrigendas. Sed aplūs docet faciendam quidē elemosinam ad om̄s. s; maxime ad domesticos fidi. De quib? & saluator ait facite vobis amicos zc. Nūquid isti paupes inter quoz pannos & illuicem corporis flagrans libido dominae possunt habere eterna tabernacula. q̄ nec p̄sentia possident: nec futura. Non em̄ simpliciē paupes. sed paupes sp̄u beati appellanē. de qb? scriptū est. Beat? qui intelligit lup egenū & pauperem. In vulgi paupib? sustentandis: ne quāq; itellectu: sed elemosina opus ē. In sanctis paupibus beatitudis ē intelligētia. ut ei tribuat q̄ erubescit accipere. et cū accepit dolet metēs carnalia. & seminans sp̄ualia. Q̄ autē assentit meli? eos facē q̄ vtantur reb? suis. & paulatim fructus possessionum paupib? diuidat. q̄ illos qui possessionib? venū datis semel om̄ia largianē. nō a me eis. sed a dño respondēbit. Si vis p̄fectus esse. va. zc. Nec a suo studio monachi deterrēdi sunt a te linguas viperis quibus argumentaris & dicis. Si om̄s se clausuram & fuerit i solitudine. quis celebrabit eccl̄ias quis seculares homines lucrificet. hoc em̄ modo si om̄es tecū fatui sunt. sapiens ēē quis poterit. et virginitas non erit p̄banda. Si em̄ omnes virgines fuerint nuptie non erūt. Interibit em̄ gen? humanū. solus atq; tractus dormitanti? vigila: bit in lectulo. rara est virtus. nec a pluribus appetit. atq; vniā hoc om̄es eēt qd pauci sūt. d qb? dicē. multi sunt vocati: pauci vō electi. & vacuē eēt carceres. Monachus autē nō doctoris habet. sed plangentis officiū. qui vel se vel mundum lugeat. & domi pauidus p̄stoleat aduentum. q̄ sciēs imbecillitatē suā. & vas fragile qd portat timet offendere. ne impingat. corruat atq; frāgat. Vū & mulierū maxieq; adoleſcēculaz vitat aspectū & intantū castigator: sui est. ut etiā que tuta sunt p̄mescat. Cur inquis p̄gis ad heremū videlicet ut te non audiā. nō videā. ut tuo furore non mouear. ut tua bella non patiar. ne me capiat oculus meretricis. ne forma pulc̄rīma ad illicitos ducat āplex? respondebis. hoc non est pugnare. sed fugē. Ita in acie aduersariis armatus obiste. ut postq̄m viceris coroneris. Fateor imbecillitatē meā. Nolo in spe pugnare victorie ne perdā aliquando victoriā. Si fugero. gladiū deuicauit. Si stetero. aut vincendum michi est. aut cadendum. Quid autē necesse certa dimittere. & incerta sectari. aut scuto aut pedibus mors vitanda est. Tu qui pugnas. & superari potes. & vincere. ego cū fugero non vincō. i eo qd fugio. sed ideo fugio ne vincar. Nulla securitas est cū vicino serpente dormire. Potest fieri ut me non mordeat. tamen potest fieri ut aliquando me mordeat. Matres vocamus. sorores & filias

& non erubescim? vicijs nostris nōia pietatis obtemperare. Quid facit monach? in cellulis feminaz. Quid sibi volunt sola & puata colloquia. & arbitrios fugiētes odii. Sanctus amor impatientia non habet. Qd de libidine dixim? referamus ad auariciam. & ad omnia vicia que vitant solitudine. Et idcirco vrbū frequentias declinam? ne facere cōpellam? q̄ nos non tam natura cogit facere. q̄ voluntas: **LXXX.**

Inuectio hieronimi cōtra emulos & detractores suos. **Idē ad assellā de fictis amicis zc.**

Oratias ago deo meo. qd dign? sum quē mūdus oderit. Ora autē ut de babilone hierusalē regrediar. ne michi dñcē nabuchodonosor. s; biesus fil. ioseph. veniat esozas qui inter pretatē adiutor. & reducat me in patriā meā. Scule? ego qui volebam cantare canticū dñi i terra aliena. nec recordabar qd qui de hierusalem egredie. statim incidit in latrones. Maleficum me quidam garriunt. Sed scio p̄ in famiā & bonā famā p̄ueniri ad regna celoz. Ante tribunal xp̄i si mul stabim? ibi patebit qua mente q̄s vixerit. O iuidia p̄mū mordax tui. O sathane calliditas sēp sancta psequens. Nou facili? venia p̄ua dixisse de rectis. **Idē ad marcellā de omaso.** Ita se habet natura ut amara sit veritas. blāda viciā existimē. Vnde non mir? si nos viciis detrahētes plurimos offendim? Disposui omasum secare ferentē timeat qui strumofus est. Volo cornicula detrahere garriēti. raucedulam se intelligat. Nunquid vn? i vrbē romana ē qui habeat trūcos imbonesto vulnere nares. Nūquid omasus caua verba. & in veficaz more tumētia buccis erucinat i flatis. plaet michi de laruis. de noctuā. de bubone. d̄ nilia te ridere portentis. Quid qd dictuz fuerit. in te dictum puras. In quodcūq; viciū stili mei microscopoz q̄tur. te clamitas designari. An ideo tibi bell? videris. quia fausto nomie vocaris. q̄si nō & luc? ideo dicat. quia mīme lucet. Q̄ si in descriptione fedoz semp irascere. iā te cū p̄sio cantabo formosuz. te optet generū regina. puelle te capiāt. quid qd calcaveris hoc rosa fiat. Dabo tñ p̄siliū quibus absconditis possis pulc̄rior apparere. Nā? non viderat in facie. sermo non sonet ad loquendū. atq; ita & formosus videri poteris & discretus. **Idē ad sabianū dyaconū lapsū.** Liber ille quē p̄hebra denotat om̄is series scripturaz est. inquit? et penitens plangit. & iust? canit. & despanti male dicit: nichil em̄ tā repugnat deo q̄ cor impenitēs. Soluz hoc crimē ē quod veniam consequi non potest. Inimicus tibi fact? sum. vera dicens. Nec doleo de maledictis tuis. Quis enim nesciat. nichil nisi flagitiosum ore tuo laudari. Hoc plango qd tuipse non plangis. qd te mortuū nō sentis. qd q̄st gladiator patus tibi d̄mi in p̄prium fun? ornaris. Dentes puluere teris. raris i rubentī caluarīa capillos digeris. thaurina ceruix toxis adipis. itū mescens. nec quia fracta est inclinat. Sup̄ hec vnguentis fragras. muras balneas. & contra renascētes pilos pugnas. p̄ forum ac plateas nitidus ac politus amator incedis. frons meretricis fracta ē tibi nescis erubescere. Age itaq; penitentiam. conuere miser ad deum. ut ad te deus cōuertatur. an maloz tuoz putas solatiū. si mltos tibi similes habeas. fluāt paululū de oculis tuis lacrimae. & inter sericum & lintheamina quib? tibi videris fulgidus & formosus. intellige te nudum consessus

foetidum mendicantem.
Iterum de eodem.
detractoribus suis.

CLXXXI.
Idem ad marcellam &

Quidā supbie nos arguere solēt. qui cras-
sam rusticitatē solaz p̄ sanctitate habēt
piscatorū se discipulos asserentes. quasi
idcirco iusti sint si nichil sciuerint. Quos ego cum
possem meo iure p̄temnere. asino quippe lira sup-
flue canit. verum ita responsum habeāt. Si displi-
cet eis fontis vnda purissimi. scenosos riuulos bi-
bant. & diligentiā qua auium siluas. & concharū
gurgites no. uent. in scripturis legendis abijciant.
Sintq; in hac re tantū simplices. ut xpi verba exi-
stiment rusticana. in quibus p̄ tanta iam secula tā-
toz sudauerint ingenia. ut rationē vniuscuiusq;
verbis magis opinati sint q̄ exp̄sserint. Apostolū
quoq; arguāt impitē. qui ob multas literas dicē
insanire. Scio te cū ista legeris rugare frontem. &
libertatem meam rursus seminatū timere rixarū
ac meū si fieri potest os digito velle cōprimere. ne
audiam dicere q̄ alij facere non erubescunt. Rogo
quid a nobis libere dictū est. vnum miser locutus
q̄ virgines sepius esse debent cū mulierib; q̄ cum
masculis. toti; orbis oculos offendi cunctoz di-
gitis notoz. Multiplicati sunt super c. c. m. q̄ odo-
me. g. Veruz ne flaccus de nobis rideat. Ampho-
ra cepit institui currente rotā cur vrcus exit. Re-
uertamur ad asellos bipedes nostros. Et in aurez
eoz buccina magis q̄ cithara p̄crepabim;. **Idē**
ad magnum oratorem vrbis rome. Queris cur in
opusculis nostris secularium literarum mterdū ex-
empla ponam;. & candorem ecclesie ethnicoz soz-
dibus polluamus. Responsum breuiter habero.
Nunq̄m hoc queres nisi te totū tullius possideret
si sctas scripturas legeres. et eaz interp̄es omif-
so vulgacio euolueres. Nam & in moyse & i p̄phe-
tarum voluminibus. & epistolis pauli quedaz de-
libris gentiliū assumpta sunt. In deuteronomio
quoq; dñi voce p̄cipiē. mulieris captiue radēdū ca-
put & sup̄cilia. omnesq; pilos & vngues cor. p̄oif-
amputandos. et sic eam habendam diugem. Quid
ergo mirū. si et ego sapientiā secularem. p̄pter eld-
quij venustatem. & mēbz pulcritudinē d̄ ancil-
la atq; captiua israhelicē facere cupio. & si quid in
ea mortuū est ydolatrie vel voluptatis. & erroris
libidinū. vel p̄cido vel rado. & mixtos purissimo
corde vernaculos domino sabaoth ex ea genero.
Idem in apologetico ad p̄machium. Delicata
doctrina est pugnanti dictare ictus de muro. &
cū ipse vnguentis delibutus sis. cruentū militem
accusare formidinis. inuenti sunt scioli tātum ad
detrahendum qui eo se doctos ostentare velint. si
cunctoz dicta lacerent. plautianam familiā imitā-
tes. Non damno nuptias. virginitatē in celū fero
non quia habeo. sed quia magis miroz quod nō
habeo. Ingenua & verecunda confessio est quo
ipse cares id in alijs predicare. Miseric delicias.
& delicie miserijs commutantur. In arbitrio meo
est vel lazarū sequi. vel diuitem. **CLXXXII.**

Abhuc de eodem. Idem ad mineruium et
alexandru de resurrectione carnis.

Siquis contra me murmurat. q̄ eozū ex-
planatōnes legam. quoz dogmatib; n̄
acquiesco. sciat me illud apli libentē au-
dire. omnia p̄bare qd̄ bonū est tenere. Ego ab ado-
lescencia mea p̄fiteor. & origenē. & eusebiū cesari-
ensem. viros doctissimos fuisse. sed errasse in do-

gmātū veritate. et tamen i explanatōnib; scriptu-
rarū sudoris sui nobis memoriā reliquerūt. In ter-
ra aurū querit. & de fluuioz alueis splendēs gla-
rea p̄fertur. pactolusq; sceno dicitur est q̄ fluente
Idem contra vigilantiū. Operis ac studij mei ē
multa legere. ut ex plurimis diuersos flores carpā
nō tam omnia p̄batur. q̄ que bona delectur. Nō
est eiusdē hominis aureos nūmos & scripturas p̄-
bare. vna degustare. et p̄phetas et apostolos in-
telligere. Meam iniuriam patienter tuli. impietatem
contra deū ferre non potui. **Idem** ad p̄machiu
& oceanū. Ipse quoq; origenes in epistola quaz
ad fabianū romane vrbis ep̄m scribit. penitentiaz
agit q̄ talia scripsit. & causas temeritatis i ambro-
siū refert. q̄ secreto edita in publicū p̄tulerit. Qui
obicit michi origenem obicit et michi cur homi-
nem iudeū habuerim p̄ceptoz. cū ego miro odio
auerfer circūcisionē. Libros quidē origenis agre-
gavi. & ideo erroris eius nō sequor. quia scio om-
nia que dixit. atq; vna omnū tractatoz haberē
volumia ut cariditatem ingenij erudicōnis dilige-
tia p̄pensarē. **Idem** in p̄logo hebraicarū questū
onū. Non mirum si contra me puū hominūculū im-
munde sues gruminēt. & pedib; margaritas ocul-
cent. cum aduersum doctissimos quoq; viros. &
qui gloriā iuidia calcare debuerāt liuoz exarsit. Sē-
per quidem in p̄patulo fortitudo emulos habet.
feriuntq; sūmas fulgura montes. Me vero p̄cul-
ab vrbibus foro litibus turbisq; remotū sicq; latē-
tem reperit inuidia. Ut aut nos humiles atq; paup-
culi nec habemus diuitias. nec oblatas dignamur
recipere. ita & alii nouerint se non posse noticiam
scripturarū. id ē diuitias xpi cum mūdi p̄ter habe-
re diuitias balsamū piper et poma. palmarū rusti-
ci non emūt. **CLXXXIII.**

De studio sanctarum scripturarū. Idem de stu-
dio scripturarum.

Uera illa necessitudo ē. & xpi glutino co-
pulata. quā nō vtilitas reifamiliaris. nō
p̄ntia tñ corpoz. non subdola & palpās
adulatio. sed dei timor. & diuinaz scripturarū stu-
dia p̄siliant. Habet aut nescio quid latētis energie
vīue vocis actus. & in aures discipuli de actoris
ore transfusa fortit; sonat. Ingeniū docile & sine
doctore laudabile est. Sancta quidē rusticitas so-
lum sibi p̄dest. & quantū edificat ex uite merito.
tñ nocet si destruentib; non resistat. Veratamē
etiā qui vilia opuscula fabricat. absq; doctore eē
non possunt qd̄ cupiunt. Quod medico est pro-
mittūt medici. tractant fabilia fabri. Sola scriptu-
rarū ars est. quā sibi passim omnes vendicāt. Scri-
bim; indocti doctiq; poemata passim. hāc garu-
la anus. hanc delir; senex. hanc sophia a verbo sus-
hanc vniuersi p̄sumūt. lacerant. docent anteā di-
scant. Alii adducto supercilio grandia verba tru-
timantes inter mulierculas de sacris literis philo-
sophant. Alii quada; facilitate verboz. imo auda-
cia edisserūt alijs. quod ipsi nō itelligūt. Taceo d̄
mei similib;. qui si forte ad scripturas sanctas p̄-
seculares trās veniūt. & sermone d̄posito aures
populi mulserint qd̄quid dixerint. hoc legē deī pu-
tant. nec dignantē scire. quid p̄phete. quid aposto-
li senserint. sed ad sensum incongrua aptant testi-
monia. quasi grande sit. & non vicōsissimū d̄cedi-
gen; dep̄auare sententias. & ad voluntatem suā
scripturam trahere repugnantē. Nolo aut ut offē-
datis in scripturis simplicitate. & quasi vilitate.

verboꝝ. que vel vicio interpretū vel de industria sic placata sunt. vt rusticā cōtionem facilius instruerent. & in vna eademq; sententia aliter doctus. aliter sentiret in doctis. Discamus in terzis quozū scientia nobis p̄seueret in celo. festina queso te & herentis in salo nauicule funē poti? p̄side q̄ solue Antique dictū est. auaro tam deest q̄d habet. q̄ q̄d nō habz. Credētī tot? mundo? diuitiaz est To tum deo dedit qui seipsum obtulit. facile contemnit omnia qui se semp cogitat moriturum.

LXXXIII. De imperfecta hui? vite perfectione. **Idem** contra pelagianos in prologo.

Scito te me nunq̄m hereticis pepisse. s; omni studio egisse. vt hostes ecclesie mei quoq; hostes fierent. Nūquid ego solus sum qui cunctoz gloria mordeor. & tam miser vt his quoq; iudeam. qui nec merent inuidiam.

Idem in libro primo. Hec est vera sapientia im pfectum esse nosse. atq; vt ita loquar cunctozum in carne iustoz imperfecta perfectō ē. Qui habet vnaz virtutē habet om̄s. p̄cipatōe q̄d n̄ p̄prietate. Necessē est em̄ vt singuli in quibusdā excellant Non sufficit ep̄o p̄prietatem habere pudiciam. nisi etiam comitū & ministrorū pudore decoret. q̄ nō solum ope. sed sermone quoq; ac nutib; se abstinē ant ab impudiciis. ne forte in illaz penā incidat he li. qui certe increpauit filios suos dicens. Nolite filij mei. non ē bona res quā audio de vobis. Cor ripuit quidē & tamen penā accepit. quia nō d̄bit corripe. sed ablicere. Quid ergo ep̄iscopus faciet qui ad vicia gaudet. & emendare nō audet. & q̄d tot? populus clamitat nescire se simulat. Veritas amara est. rugose frontis ac tristis. offenditq; cor r epros. Vnde ap̄lus. Inimicus vobis fact? sum vez dicens vobis. Et comit? Obsequiū amicos & veritas odiū parit. Nonne vobis satis est pa tientes p̄dere quod habem? nisi etiā violēto atq; raptori gratias agamus. & eū benedictōib; p̄se quamur. Nūquid p̄ceptū est vt ita inimicos dili gam. q̄si proximos & sanguineos & amicos. vt inter emulū & necm̄ nulla sit distantia. Si inimicos q̄si p̄xios diligo. amicos quid ampli? exhibeo **Idem** in libro secundo. Quāuis aliis viciis ca rere possim? ypocriteos maculā nō habere. ā nul loꝝ aut paucoꝝ est. Non est iust? de? vt tm̄ pec cata p̄demnet. & bonoz opeꝝ nō meminerit. Vo luntas dei nō est discutienda. sed cū gratiaz acti one patiēda. **Idem** in libro tercio. Da mihi ho m̄mē q̄ non esuriat. nec sitiāt. nec algeat. nec dole at. n̄ torqueat aliqua corporis difficultate. & ego tibi ccedam posse hominē nichil aliud nisi de vir tutib; cogitare. Dicis o eritobole sētō te iā dudū loqui gestire. Et tñ erupentia verba non p̄mere. Quis te prohibet quod sentis dicere. aut bonum est quod dicitur? es. & nos bono fraudare nō de bes. aut malū. & tūc non nostri gratia s; pudore siluisti. vicia sunt vicia virtutib;. & si paululuz declinaueris. aut errandū tibi est. aut p̄ceps cadē dū. Quantū em̄ inter se distant p̄mācia & p̄seue rancia. p̄symonia & frugalitas. p̄fusio et liberali tas. p̄rudētia & calliditas. fortitudo & temeritas. cautela & timiditas. quoz alia ad bona referunt alia ad mala. Ille quidē hereticū interficit. qui he reticū esse patiē. **Idem** ad iulianū

LXXXV. De imperfecta penitencia. **Idē** ad iulianū

Ontemnis auz: q̄d p̄miserūt et multi philosophi. e quib; etiā vn? multarum possessionū p̄ciū p̄cedit in pelag? dicent Abite in profundū male cupiditates. ego vos sub mergam. ne ip̄e mergar a vobis. Tepte obtulit si liam virgimē. & idcirco in enumeratione sanctorū ab apostolo ponitur Nolo ea tm̄ offeras dño que potest fur rape. hostis inuadere. p̄scriptō tollere. que salē velis nolis dimissur? es in morte. Illud offer quod null? tibi possit hostis auferre. nulla tyrannidis eripe. quod tecū p̄gat nō ad inferos; imo ad paradisi delicias. Extruis quidē monasteria sanctos sustentas. sed melius faceres si inter san ctos sanct? viueres. Difficile imo impossibile ē. vt & p̄rib; quib; & futuris fruāt bonis. & hic ven trez & illic mētē repleat. vt de deliciis ad delicias transeat. vt in vtroq; seculo p̄mus sit: vt in terza & in celo gloriosus appareat. **Idē** ad rusticū de penitencia. Nichil ita offendit deū vt despatione maloz herere p̄ozibus. & ipsa despatio incredulita tis ē in iudiciū. **Idē** de nomine p̄fecto. Ante tribu nal venturi iudicis om̄s obmutescet seculi lingua & sola erit in rusticulis suis facunda iusticia. Hec ē aut illa stulticia seculariū. hec est sapientia voca toꝝ x̄pm̄ semp in ore habere: qm̄ verbum ē. esuri re quoniā panis ē ip̄i? spū ebrios mētē excedere. s. deo qm̄ calix est noui testamēti. illū petere qui pe ti se vult adeo vt p̄cedi verba m̄stret. q̄ quod nouū & mirabile est apud nos solus petentes se amat. sol? irascit nisi petat. Infidelitas em̄ ē nihil p̄sumpisse de dño. q̄a nichil iudicat illū posse. q̄ q̄d posse iudicat nō p̄scit Sed ecce iā iniuriā fecit se virtutis est. aliena possidere potētie innocētez circūuenisse astutie. hominē despexisse humilē no bilitatis. p̄phetam horrere eloquētis. n̄ x̄pm̄ sapē sapiētis. Sic errorib; plena sunt om̄ia. sic ifusa p̄ hominū mētēs caligine. alio aliū incurfante in un d? obuoluit. & ad hoc vsq; veritas obscurat. vt i mortis gremio iacuisse beatitudo dicatur.

LXXXVI. De laude sanctaz mulierum blefille & aselle. **Idem** ad marcellam de egrota tione blefille.

Scandalizat quēpiā vestis fuscior. Scan dalizet & iohānes qui cameloz pilis ve stit? zona pellicea cingebat. Cibi displi cēt viliores. nichil locusta vili? Ille x̄pianos ocu los poti? scandalizent. q̄ purpurisso & quibusdam fuscis oza oculosq; depingūt. q̄z facies gipsē & nimio candore d̄formes ydola mētunt. q̄b; si for te ip̄rouidēs laciaz stilla erupit. sulco defluit. q̄s nec numer? annoꝝ docere potest q̄ vetule sūt. q̄ capillis alienis v̄ticē struūt. et p̄teritā iuuentatē i rugis anilib; poliūt. q̄ ante nepotū gregē tremē tes vt v̄gule sponūt. Erubescat mulier xp̄iana si nature cogit decorē. Ecce vidua nr̄a p̄ri? vndiq; ornabat. et tota die quid sibi d̄fesset q̄rebat ad spe culū nūc neglectuz caput scit sibi tm̄ sufficere q̄d velatur. plumaz quoq; mollities tūc dura videba tur. et in exstructis thozis iacere vix poterat. nūc ad orandū festina surgit. flectuntē genua sup hu mū. et crebris lacrimis facies ante sordidata pur gat. Pulla ē tunica. m̄m? cū humi iacuerit sordi dat. Socc? vilior. & auratoruz p̄ciū calceoz egen tib; dat. Cingulū n̄ auro gēmisq; distmētū. sed la neuz & simplex. q̄d possit vestimēta astringere. ma gis q̄ scindere. Si quis huic p̄posito iudet et de trahit. blefilla nr̄a ridebit. nec designabit ranarū

loquaciū audire cōiūta. **E**dem ad marcellā de
vita aselle. Asella nostra sano corpe sanior aīo. so
licitudinem putabat delicias. Et in vrbe turbida in
uenit heremū monachoz. Nichil illi? seueritate io
cūdi? nichil iocunditate seueri? nichil suauitate
tri stius. nichil tristitia suauit. Ita pallor i facie est
vt orinentiā indicet. nō redoleat ostentatōem. ser
mo silens & silentiū loquens. nec citē. nec tardus
in cessus. idē semp habitē. neglecta mundicies. icul
ta vestis. & cultus ipse sine cultu. Sola vite sue q̄
litate pmeruit. vt in vrbe lasciuia. & boni eā predi
cēt. & mali detrahere nō audeant. vidue eam imi
tenē & virgines maritate colant. noxie timeāt. sa
cerdotes suscipiant.

CLXXXVII.
De amoze scripture & fuga seculi.

Idem ad marcellam de secedendū ab vxore.
Hmbrosi? (quo cartas. sūpt. & notarios
mistrāte. tam innumerabiles libros ada
manti? noster. & calceterus noster ex
plicauit) refert nūqm se cibos origine p̄te sūpsis
se sine lectōne. nunqm somnū misse. nili vn? e fra
trib? sacris literis psonaret. hoc diebus egisse vel
noctib?. vt & lectō orationē suscipet. & oratō le
ctōnem. Quid nos ventris anālia tale nūqm fec
cūm? quos si secūda hozā legentes inuenit. ofci
tamus. manu faciē defricantes. & quasi p? mul
tū laborem mūdialib? rursū negocijs occupa
mur. Pretermitto prandia quib? onerata mēs p̄
miē. pudet dicere frequentā salutandi. quia ā ipi
quotidie ad alios p̄gim?. aut ad nos venientes ce
teros expectam?. Deinceps itur ad verba. sermo
tenē. lacerantē absentes. vita aliena describit. &
mordentes in uicē osumimur ab iuicē. Tales nos ci
bus & occupat & dimittit. Cum vero amici reces
serint. ratiocinia supputam?. & si damnū vt sepe
in refamiliarī acciderē. soler fuerit nūciatū. vultus
merore depmiē. Letamur ad nuntū. obolo strista
mur. Sicq; imagini dei in qua conditi sam?. p̄so
nas plurimas superinducim?. Et quō in theatris
vn? & idē hystrio nūc herculē robust? ostentat.
nūc inollis in uenerē frangiē. Nunc tremul? in ci
belem. ita & nos tot habem? psonaz facies quot
peccata. vn? dicit p̄pheta. Dñe in ciuitate tua ima
ginem ip. a. ni. red. **CLXXXVIII.** **De si
gnificatōe munerū eustochij & marcelle.** **I**dem in
epistola ad eustochiū de transmissis munerib?.

Drua spē sed magna caritate sūt mune
ra accepisse a virgine armillas epistolaz
& columbas. & qm in dei sacrificijs mel
nō offerē. nimia dulcedo. arte mutata est. & q̄daz
vt ita dicam pipis austeritate condita. Apud deū
em nichil voluptuosum nichil suauē placet. nichil
q; quod i se n̄ habeat aliquid veritatis & mordaci
tatis. Pascha xp̄i cū amaritudinib? manducat. fe
stus est dies & natalis beati petri. festiui? solito
cōmendo. ita tamen vt scripturaz ordmē iocula
ris sermo nō fugiat. nec a scripto palestine nostre
longi? euagemur. Caue ne opis ornamenta dimit
tas. que vere ornamenta sunt brachioz. ne episto
lam pectoris tui scindas. quā a baruch traditā. no
uacū rex p̄phan? incidit. ne ad similitudinē effraym
p̄ osee audias. Facta es insipiens vt columba. Nī
miū respōdebis austerē. & q̄ festo n̄ ueniat diei
Talib? ip̄a muneribus puocasti. dū dileib? ama
ra sociata sunt. & a nobis paria recipies. Verū ne
videar dona minuisse accepim? & canistz cerasis
refertū. talib? & tam virginali verecundia ruben

tibus. vt ea nūc ā lucullo delata existimare. In scri
pturis q̄dē canistrū ficis plenū legim?. cerasa vō
nō inuenim?. Optamus itaq; te de illis pomis fie
ri. q̄ contra templū dñi sunt. & de quibus dicitur
que bona valde. Nichil quippe saluatoz mediū aāt
et sicuti frigidū nō refugiens. calidis delectat. ita
tepidos se euomere in apocalipsi loquit. Vnō no
bis sollicitis puidendū est. vt solennē diem nō tam
ciboz abundantia q̄ spūs exultatōe celebremus.
Quia valde absurdum ē nimia saturitate martirē
honozare velle. sciam? deo ieiunijs placuisse. Ita
tibi semp comedendū est. vt cibū et oratō sequat
et lectio. Quod si aliquib? displicet apostoli ver
ba cantato. Si adhuc hominib? placere: xp̄i āilla
non essem. **I**dem ad marcellam de significatōe
munerū. Vt absentiam corpoz spūs p̄fabulatōne
solemur. faciat vnusquisq; quod p̄ualet. Vos do
na transmittitis. nos epistolaz remittim? gratiarū
ita tamen vt quia velataz virginiū mun? ē. aliqua
in ipis munusculis esse misteria declarem?. Sacc?
oratiōis atq; ieiunij signū ē. felle vt foras pedes v̄
go nō moueat. cerei vt accenso lumie xp̄i expecte
tur aduent?. calices mortificatōz carnis ostendūt
et animū semp ad martiriū p̄paratū. Q̄ aut et ma
tronis offertis muscaria puis animalib? ventilan
da. elegans significatio est debere luxuriā cito re
stringere. quia musce morientes p̄dūt suauitatem
vnguenti.

CLXXXIX.
Sancto firmino ambianensi episcopo

Ex ge
stis eius.
Racion? itaq; valentimiani filius. ciuita
tem quā adiacēti flumie lōbonabeā an
thoni? p̄ ei? cōditoz appellauerat. suo
p̄fecit dominiū. ibiq; impialem sibi sortit? ē digni
tatē. cui et nomē mutādo indidit. et ab ambitu flu
minū ambianis eā nominauit. Per idē t̄pus fausti
an? vir genere nobilis. nō solū ambianis. sed etiā
toti? gallie p̄fectus erat. hic vnicū filiū habuit.
quē in honore et memoria sancti firmini martiris
firmū nūcupauit. Qui bone indolis puerul? esse
incipiens etaculā suā dño p̄creuauit. Cūq; virtu
tū gradib? ad culmiā ecclesie p̄scēdere videretur.
ambianis plebib? grat? episcop? ordinaē. Vbi q̄
lem quēq; se prestiterit q̄s digne valeat explicare.
Quis tantoz verborū copia instruct? sit vt cūcta
eius bona vt decet p̄sequi queat. Ab omni errore
inidelitatis et vane gentiliū supsticiōis vrbe pur
gata. i loco vbi corp? beati firmini martiris tumu
latū fuerat. ecclesiam sancte dei genitricis semper
q; virginis marie p̄struxit. quā p̄loz p̄fluxus sup
mis honozib? munerauit. In qua dū i pascali festi
uitate sacra p̄tractaret misteria. celis aptis palmā
domini nri hiesu xp̄i aspexit. que eius vite sacrosā
cta crismata beauit. qui de sacrosancti muuenis
visione imo p̄ceptōe sanctificatus. ab omni iniqui
namento carnis et spirit? postmodū mansit illes?
O quotiens ob veritatis assertiōez paratā habuit
mortem. sed licet ei fors tempis p̄stare martirium
nō potuerit. gloriā tñ martiriū nō amisit. quia pro
spe eternitatis iugiter laborauit. Insignis itaq; vi
rentib? miraculis choruscus kl. septembis migra
uit ad xp̄m. **CXC.** **De sanctis
eiusdem vrbis episcopis honozato et saluo.**

Ex gestis eorum.
In eadem ecclesia p̄ successiones tempo
rū flozuisse. legūtur etiā alii plures sc̄i
viri. Nam tpe achilberti regis francie

sanctus p̄sul ambianensis vir clarissimus p̄digis & miraculis eximijs nomine & nobilitate honoratus. is quoque dum sacrum corpus xpi sup̄ altare virginis marie consecraret. palmam domini meruit aspicere. quia vice sua consecrationis mysterium perficere. quod spiritu sancto replet. alacri corde de mensa sacrificii manu saluatoris consecratum accipiens. & cum subita mentis veneratōe sumens ab omni iniquitate carnis & spūs postmodum mansit illesus. Idem etiam donū tante dignitatis accepit ut pignora sanctorum fusciani atque victorici & genciani martirū angelo nunciante venerabili lupicino p̄bitero inueniret. Postea tempore theodorici regis nobilissimus vir saluus ambianensem cathedrā suscepit. homo facundus. pudicus. moribus ornatus. in consilio prouidus. omniq; dignitate perfectus. A p̄mouo nāq; iuuentutis flore diuinis studiis deuit. gloriā & blandimentū seculi despexit. Et diuini cultus officio maximo amore assidue exarsit. fuit itaq; a populo uocatus in ordine magistratus. & a deo coronatus in honore pontificatus. Erat autē astutus ut serpens. simplex ut colūba. totū regnū francorum eius consilio theodorici rex ordinabat. eiusq; consiliu barbaras nationes feruido gladio sue potestati subiugabat. Idem etiā p̄sul sancte p̄dicatōnis pabulo corda populorum assidue reficiebat. & ad eterne pascua refectōnis inuitabat. Corp⁹ quidē beati firmi martiris. q̄ ab ydolorum cultura urbem expulerat. & tpe passionis sue miraculis inumeris coruscauerat. in ecclesia beate virginis marie requiescere nouerat. quā beat⁹ firmi⁹ confessor eius dē urbis ep̄s destruxerat. & in ea sepulturā suā elegerat. In quo autem loco beatus martir⁹ uoluit esse ignozabat. Cūq; assidue domino p̄ces fundēs. cū largissimis lacrimis intra semetip̄m tractaret. si tpe suo xpus hūc martirem declarare dignaretur. quadā die plebem omnē diuersi sex⁹ & clez cōuocauit. & more scilicet diuinum officium cū uerbo sancte p̄dicatōnis celebrauit. atq; inter cetera ieiunium eriduanū cū oratōe & gemitu p̄ reuelatōe sancti martiris inuixit.

CXCI De inuentione & translatione corporis sancti firmi. Itaq; p̄sul in terra p̄stratus. & cinere atq; cilicio indutus. cū inundatione lacrimarum. imo flatu a pectore traheret. populusq; indeficenter clamabat. nec ab ecclesia pertrouū recedebat. sed in dictū ieiunium humili mēte p̄ficiebat. In tertia uero die cū auroza p̄mam p̄tez luminis extulisset. sanctus saluus erectis sursum ad celū oculis uidit quasi radiū solis ab arce p̄celi throni exire. & usq; ad locū in quo sanct⁹ martir⁹ quiescebat inenarrabiliter refulgere. Qui mox deo gratias imensas referens cū timore. ac tremore accessit. fodiensq; sepulcrū ap̄ire cepit. & statim odor suauitatis. ac si omnia pigmentorum genera illic uiderent. & ager florid⁹ adesset excreuit. quātoq; plus ab sacro corpore fodiens accedebat. tanto amplius odor inensus fraḡbat. totaq; diocesim illam. & urbes uicinas irragabat. ita ut omnis multitudo tharranensium. tameracensium. nouiomisium ac beluacensium in ipsa hora. quasi in paradiso delectat⁹ se esse putaret. hoc itaq; solo nūcio cognoscens. q̄ tā sacrum mysterium ambianis p̄ reuelatōis spiritus sancti saluus & sacer dotes ac populus celebrarent. cū ceteris & psalmis psallentes. celeriter ad urbē p̄dictā obuiā tanto martiri uenerūt. ac si p̄ceptorem & ducem habuissent. ibiq; inuisa & in

audita uiderūt. Mox em̄ ut sanct⁹ p̄sul ac religiosi sacerdotes martirē a sepulcro leuauerūt. cū esset hyems et glacialis asperitas scz ydib⁹ ianuarii tam feruid⁹ calor mūdum inuasit. ut illi q̄ aderant stupefacti. totū mundū estimarent ab iminentia caloris dissolui. & ad nichilū redigi. Etenim sol i cā ex contra naturā flamigeris euect⁹ q̄dorigis estiu. ali feruore nimietatē frigoris i vno momento dissoluit. idēq; calor pene triū horarū spacio mansit. Dū autē sanctū martirem populi deferentes ad urbem it accipēt. occurrētēs caterue plūme. uelūta sua i uia sternebat & clamabāt osāna i excelsis. Et subito respicientes uiderūt omnes arbores floz aminitate uernantes ac suauiter redolētēs. quasi ut p̄pe iā formatū fructū depromerent. Cacumia uo arborū cū fructib⁹ assidue gliscentibus submissa astabant. & inclinando obsequiū in aduentu p̄clari martiris p̄bebant. Omnis autē plebs admirās cōfestim frondes cū florib⁹ de arborib⁹ euellēbat. et in uia hūmili deuotōe pandebat. Omnia quoq; prata & campi circunquaq; ambianis. in momento plena fuerūt rosas ac liliis. ac diuersis generib⁹ olez ac floz. Quotquot autē infirmi obuiā accedētēs rūpebant flores. & in plateis seminat⁹ sternebant sanietatem recipiebant. Omnes igitē diem illā in leticia & gaudio solenniter celebrarūt. quia p̄gelu ether calorem p̄tulit p̄ niue flores. p̄ pruina frondes. plurimiq; egroti sanati sunt. Hec trāslatio celebrat in octaua epiphanię.

CXCH De quibusdā gestis damasi pape & hieronimi sigibercus.

Anno gradiani secūdo psalteriū qd scdm lxx. interpretēs i omib⁹ ecclesijs cā. ab hieeronim⁹ correxerit. quo iterum uiciato psalteriū nouū composuit. qd a lxx. interpretum edicōe non multū discordaret. & cū hebraico multū concordaret. Qd ut oib⁹ clarū fieret. ip̄m psalteriū distinxit p̄ astericos. id est stellā & p̄ obelos. id ē uirgam iacētē docens ea que continentur sub asterico usq; ad duo puncta in hebreo haberi. & a lxx. p̄termissa esse. ea uero que continentur sub obelo usq; ad duo puncta in hebreo nō haberi. sed a lxx. addita iuxta theodocionis dūtaxat trāslatōes. Hoc psalterium damasus papa rogatu hieronimi in gallicanis ecclis cātari instituit. Et p̄pter hoc gallicanum uocat. romanis psalteriū secūdū. lxx. retinentibus sibi. p̄p̄ quod etiam romanū uocatur. Hec duo psalteria cum non sufficerent ad p̄ponenda testimonia de xpo & iudeos. q̄ nō recipiunt nisi ea que habent in hebreo. addidit & tercium quod uocat hebraicum. eo q̄ rogatu sophonij uiri sapientis trāstulit illud de hebraica ueritate uerbo ad uerbum. Quod psalterium autē & alia hieronimi opuscula. idē sophonij de latino i grecum trāstulit. Theophilus alexandrie ep̄s. ciclū de obseruatōe pasce p̄ centum annos digestum. quē laterculum uocauit. ab hoc anno inchoauit. hoc est a primo solatu theodosij. Damasus papa instituit rogatu hieronimi dicere in ecclesia in fine psalmoz. gloria patri zc. Sicut erat in p̄cipio zc. Instituit & psalmos in ecclesia nocte dieq; cātari. **C**Acto. Ab hoc etiā damaso papa legit hieronim⁹ ordinat⁹ fuisse romē p̄biter eazomalis. & postea sub eodē eiect⁹ fuisse de roma a clericis romanis sibi inuidentib⁹. indūt⁹ ueste muliebrī. Qui romā egressus p̄fect⁹ ē ad gregorium nazāzenū tūc constantinopolitanū ep̄m. Deinde p̄fect⁹ est i syriā

ubi cum mozarē in possessione euagrii presbiteri malchū monachū captiuū reperijt. cuius captiuitatis hystoriā scripsit.

EXCIII.

De actibus monachi captiui. Hieronimus.
Malchus cum a parentibus uxorem ducere cogere non assensit. dicens se monachum vel le fieri. Unde fugit a parentibus ad heremum puenit. ibique inuenit plures fratres. cum quibus monachus iam factus moram fecit. post aliquod vero tempus incidit ei cogitatio ad patriam ire. ut patre defuncto (ut audierat) inris viduitate solaretur. Abbas vero hoc audito ait temptatorem esse diaboli. & prohibuit abscessum. Ille vero permauerat asserere se profecturum. Tandem cum lacrimis dimisit eum abbas. Qui pergens vidit viros multitudinem ac mulierum circiter. lxx. cum quibus comitatus est. Contigit autem ut itinerantibus occurrerent latrones saraceni in equis & camelis qui eos inuadentes deuicerunt. Malchus autem captiuus ductus est cum uxore alterius captiua christiana. tandem de predicti coram domina quadam ipsam adorare compulsi sunt. Quod multa diuini custos factus est. & ut securi & melius curam pastoris ageret. compulerunt gentiles ut carnaliter diuiter tur captiui. Malchus vero imminente metu mortis duxit eam in speluncam pro cubente sibi tristitia. ibique accipiens gladium. se inquit velle occidere animum cum alterius uxore adulterare. Cui illa. ne occidas te quia etiam si velles in me peccare ego propter moderer sed habeto me potius coniugem pudicitie quam corpus sperent domini maritum. christus nouerit fratrem. facile enim persuasum nuptias cum non viderit sic amare. Tunc malchus audita virtutis femina. consensit ei & ut coniugem pro dilexit. Dixit autem malchus. In tali matrimonio transierunt dies plurimi. nec unquam carnem eius vidi. nec ipsa mea. similiter nec ad inuicem tetigim. Cumque iam fuge nulla haberet suspitio. solus in heremo sedens cogitavi vite dulcedinem heremiticam. hac in cogitatione voluens animum. nec vultu potui celare conceptum. Tunc mulier causam tristitie percipiens ait. Et ego similiter tecum fugiam. quod plura eadem nocte ceteris dormientibus. acceptis capris duabus carnes ad viaticum decoquimus et ex pelibus sacculos nobis facientes portauimus. cucurimus. post terga semper aspeximus. Post diem tertium ecce duos subsequentes nos vidimus camelis insidentes. statimque timentes. vestigijs per arenam nos perditos intelligimus. sed offerre ad dexteram speciem in qua nos misimus. licet in ea picula venenatorum animalium timerem. Cumque insequentes nos. scilicet dominus & seruum nos vocarent ut egredieremur. accessit leena & unum post alium gutture suffocato introtraxit. tunc inter gaudium & metum constituti sumus. timebam enim leenam. tunc hora sequente matutina leena catulum suum defere. nobisque ocesit hospitium. Exiimus autem ad vespere. & cepimus camelos quos ozomedanos vocant propter velocitatem. quibus insidentes. decima tandem die ad castra romana perdeserta venimus. oblatique tribuno rei ordinem narrantes. tandem pro camelo accepto. ad priorum abbatiam volui reuerti. sed iam abbate mortuo in mesopotamiam me monachis tradidi. illaque virginibus dilectam ut sororem commendavi. cui tamen me non credidi ut sorori. **Ex cronica. Porro maximus qui da ex imperatoris genere descenderat. & stantini magni sanguineus erat. unde & partem imperij sibi competere caluniabatur. Qui cum bizantie factus fuisset rex. cepit supbire atque tyrannidem exercere con**

tra romanum imderium.

EXCIII.

De obitu sancti basilij & fide amphiloij. Sigibertus.

Anno tercio gratiani basilij cesariensis obiit. qui gemina phia. & sanctitate claruerat. Cui deus appens ad preces eius eum docuit ut propriis verbis sanctum sacrificium consecraret. Cui reuelatum est. quod mercurius miles & martir iulianum imperatorem pemerit. Qui iuuenem qui ob amorem virginis sibi per dyabolum oculate negauerat christum. reconciliauit christo. palam altericans cum dyabolo. Qui impetrauit a deo ut sanctus esset. fuit grece loqueretur. quod peccata peccatricis scripta & signa orando oblitauit. His & multis aliis clarissimum medicus hebreus immerere sibi mortem per tactum vene reuera pronunciarer. mortem orando in crastinum distulit. & ita medicum sui ad christum conuertens feliciter moritur. **Amphiloij. Erat iste ioseph in tactu vene pitissimus. quem prescians diuinitus vir sanctus basilij habitum nostre religionis suscepturum. valde amabat eum. & assidue alloquebatur eum. ut discederet de polluta religione. & viam salutis teneret. Qui non acquiescebat ei. Cum vero transitus viri sancti immimeret. duxit eum ad se. occasione medicinalis discipline dicens. Quomodo vides circa me frater. Ille a tactu vene sentiens mortem imminere ait. crede domine sol cum sole occidet hodie. Cui sanctus. Et si non morior usque mane quod. Qui respondit. Non potest hoc esse domine. nam vix erit una hora anima tua in te. Cui sanctus. Et si fuero cras usque ad sextam. quid facies. Qui respondit. Ego moriar. Cui sanctus. Etiam moriaris peccato. viuas autem christo. At ille. Scio quid dicis. & hoc faciam. Tunc vir sanctus postulauit a deo sibi dare additio vite ut illum saluaret. Veniens autem hebreus inuenit eum viuente. & profectus adorauit magnum deum christianorum. & baptizatus est ab eo. Et propleto misterio sacro. vir sanctus migravit ad christum. Videns autem ioseph quod sicut vir dei dixit sic & requieuit. cadens super peccatum eius cum lacrimis dicebat. Vere serue dei si non voluisses. nec modo mortuus fuisses. crastino autem congregata est multitudo. & duxit honorificum corpus in ecclesiam. Audiens autem & gregorius nazari episcopus. currens & iste aduenit. & prociens super honorificum corpus. multumque lamentans hortabatur populum cum deceteri honore memoratorem eius facere. Simul autem concurrentibus. xii episcopis deposuerunt eum in archarismo marmoreo in templo sancti martiris ysichii. Requieuit autem prima die ianuarii. **Acto. Hic amphilojus yconii episcopus. qui vitam sancti basilij descripsit. legitur aliquando venisse ad theodosium. petens ut arrianorum oculi abula de singulis ciuitatibus expelleret. Quod ille crudele iudicans non fecit. Amphilojus autem tunc quidem tacens. ite reuersus est. theodosiusque solenniter salutauit. Archadium vero iam imperatorem stantem iuxta patrem non salutauit. Imperator autem putans eum oblitum iuitauit ut eum oscularetur. At ille. Sufficiat ei inquit proprius honor. Imperator autem hanc iniuriam filii dicebat sua. Tunc amphilojus clamauit. Vides imperator quod filio tuo non magis quam tibi patris iniuria fieri. Similiter ergo crede. & omnipotentem patrem eos abominari. qui filium eius unigenicum blasphemant. Miratur imperator propter legem dedit. hereticorum conciliabula prohiberi.****

EXCV.

De persecutone iustine imperatricis arizane in

ambrosium. Sigibertus.

Anno graciāni quinto iustina valentiani mater ariana in ambrosiū & omnem sāctam ecclesiaz catholicā execrabili odio defecit. Paulinus. Cū itaq; syriū ad ordinandū ep̄m auenimū ambrosiū prexisset ibiq; iustine regine potentia & multitudine coadunata d̄ ecclia pelleret. vt nō ab ip̄o sed ab arianis ep̄us in eadē ecclesia ordinaret. vna de virgimib; arianozū ip̄u dētiōz ceteris tribunal ei; ascendens. apprehēso eius vestimēto cum illū attrahere vellet ad partem mulieruz. vt ab ip̄is cesus ab ecclesia pelleret. audiuit ab eo. Et si ego indignus sum tanto sacerdotio te tñ nō suenit vel pfessione tuam in qualemcūq; sacerdotem manus mittere. Vnde vereri debes ne iudicio dei aliquid tibi eueniat. Quod dictum exitus pfirmauit. nā alio die mortuā ad sepulcrum vsq; pduxit. gratiam p̄ otumelia rependens. Et hoc factum nō leuem aduersariis metū incussit. Et sic in pace ordinato catholico sacerdote mediolanuz reuersus. ibiq; p̄dicte iustine innumeras insidias sustinuit. q̄ munerib; & honoribus oblati. populū extra eum excitabat. p̄mittēs hec illis qui eū de ecclesia raptū ad exilium pduxissent. Quod cū multi conātes deo pfule pficere nō valerent. vnus infelicioz ceteris euthuni; domū sibi iuxta ecclesiaz parans in ea carzū ostiuit. quo facilius raptū ac superpositum ad exilium pduceret. Sed iniquitas ei; in verticem eius descendit. nam post annū eodem die quo se rape eum arbitrabat. i eodem carpento appositus de eadē domo ad exilium destitatus ē. reputans ip̄e dei iudicio id in se esse ouersū. Cui etiā ep̄us dando sumpt; vel alia necessaria solaciū prebuit. Sed hec homis ofessio nec mulieris nec arianoz furorem respisit. qui eū basilicā pontionam inuadere niterent. exercit; armat; ad custodiendas fores ecclesie direct; est vt nemo catholicus ingrederet. Sed dñs ad ecclesie sue munitentū militū corda ouertit. vt auersis scutis ecclie fores seruarēt. nec egredi dimitterēt. sed ingredi ecclesiam catholicā mime phiberēt. insup etiam p̄ catholica fide cū plebe piter acclamarent. Hoc tpe p̄mū antiphone hymni & vigilie. in ecclesia mediolanensi celebrari ceperūt. & martires sancti geruasii & p̄thasii se sacerdoti reuelauerunt. Erat aut vir quidā arianoz disputator acrim; ad fidem inconuertibilis & dur;. is in ecclesia ostituit tractante ep̄o. vidit vt ipse postmodū loquebat angelū ad aurem ei; loquētē. vt verba angeli ep̄i scop; populo nūciare videret. Sigibert; Frādis post p̄amum marcomirus p̄ami fili;. & sanno fili;. antenoziis p̄ncipantē annis. xxxiiii. quoz ducatu franci cambziam egressi. confedere fec; renū in opidis germanie. nec multo p; quincimū & eradiū duces romanoz. cum omib; pene suis iuxta treueri deleuerūt. Hoc tpe wisigothi sine rege fuerunt annis xxiiii. sub theodosio imperatore.

XCVI De synodo constantinopolitana & prisciliano heretarcha. Sigibert;.

Anno graciāni sexto secūda synod; vniuersalis centū & quinquaginta patrum congregatē constantinopolim. iubente theodosio & annuēte damaso papa. qui macedoniam negantē spiritum sanctū deū esse odēnans. cōsubstantialē patri & filio sp̄i sanctū esse docuit. dans symboli formā. quā tota latinorū & grecorū ofessio in ecclesia. ad missam sollempnib; dieb; de cā

rat. Hic decretū est vt constantinopolis tanq; noue romę ep̄iscopus. post romanū pontificē habeat p̄uilegiū. Priscilian; in hispania ep̄iscop; odēa heresim sui nois ecclesiaz p̄bat. Hic p̄sonas sc̄te trinitatis ofundebat dicens. eundē esse patrē quē filiū quē spiritum sanctū. carnū escas p̄ imūdis spiritibus habebat. coniuges viros a nolentib; feminis. feminas a nolentib; viris sepabat. opificiū om̄ia carnis non deo vero & bono. s; angelis malis assigabat. animas eiusdē nature & substantie esse dicebat cui; est deus. & eas ad agonē quendā sponthaneū tñ i teris exercendum. p̄ vii. celos & per quosdam p̄ncipat; gradatim descendere. & i malignū p̄ncipem icurrere. a quo mundū istū factū esse dicebat. atq; ab hoc p̄ncipe p̄ diuersa carnis corpora feminari. homines vero fatalib; stellis colligatos. corpusq; nostrū sc̄m xii. signa celi opositū esse dicebat. constituēs arietē in capite. taurum in ceruice. geminos in humeris. canez i pectore. leonē in manibus. virginem in ventre. libram i umbilico. scorpiū in coxis. sagittariū in virili. aquario in vesica. capricornū in tibiis. pisces in plantis. Super hiis audiē in concilio ep̄oz. romam petiit ibiq; a sanctis damaso & ambrosio repudiari. in galliis quoq; in synodo burdegalensi. a sancto martino aliisq; hereticis iudicari. vbi se damnādū intellexit. impatorem maximū appellat. a quo auditus. & ep̄atu pulsus. treueris ab enodio p̄fecto p̄mitur cū multis sequacib; suis. edicēte impatore vt hui; secte complices in hispania pimerētur. yrachius & vsaciū ep̄i. accusatores priscilliani. cōmūnōne ecclesie puantē ab ep̄iscopis nephas dicentib; cuiuscūq; modi hominē. ep̄iscopoz accusatōne necari. maxio impatore & aliquib; ep̄iscopis yrachii & vsaciū defendentib;. Et hac d̄ causa sanctus martin; a maxio molestā. quia nolēbat cōmūnicare yrachianis vix tñ obtinuit. vt priscillianiste nō occiderent. Anno quoq; p̄notato maxio in gallias transit. p̄tem gallie sibi subditā britanib; tradit. Inde usq; hodie minor britannia appellat. Maxio quoq; apud treueri sedē ip̄erū sui statuit. graciānū impatorem lugduni p̄mūt. fratres vero eius valentianū filiatō pacis federe. p̄ triennū ytaliam expellit. Helimano;. Hic iustissimā cū matre sua iustina penā luit exili. q̄ & ip̄m ariana heresi polluit. & emmētissimā catholice fidei arcē ambrosium p̄sida obsidione vexauit. nec p̄sqm platis beati geruasii & p̄thasii martirum reliquis incorruptis. nephanda incepta deserta sūt.

XCVII De quibusdā miraculis sancti ambrosii Paulinus.

Amp̄ozib; graciāni beatus ambrosi; cū ad p̄torū macedoniū tūc magistrū officioz. p̄ quodam intercessur; prexisset. ee p̄cepto illi; fores clausas inuenisset. ne ingredien di copiā habere posset ait. Et tu quidē ad ecclesiaz veniēs. clausis ianuis nequa igrediaris inuenies. Quod factum est mortuo graciāno. confugiens em̄ ad ecclesiaz patentib; ianuis aditū repire nō poterat. Erat autem vir sanct; multis vigiliis & laborib;. & quotidiano ieiunio macerans corpus. Erat gaudens cū gaudentib;. & flens cū flentib;. Quotiescūq; illi aliq; laps; suos ofess; eet. ita flebat vt & illū flere p̄pelleret. Cū q̄dragessimūter cū psalmū me excipiente & vidente dictaret. subito in modū scuti corpis breuis caput eius opuit ignis. & paulatim p̄ os ei; tanq; habitator est in

gressus in domum. facta quoque est facies eius velut nix et post ad speciem suam reuersa est. quod cum fieret stupore percussus obrigui. nec potui scribere que ab illo dicebantur donec visio transiit. Quod cum casto dyacono sub cuius cura debebat retulisset. ille gratia dei repletus. aduentum spiritus sancti me vidisse in illo edocuit. Quidam stiliconis comitis seruus falsas epistolas faciebat tribunatui. ita ut tenerentur homines qui ad ministrandum pergebant. quod ut stilico cognouit. homines qui decepti erant. interuentu sacerdotis dimisit. de ipso vero seruo sacerdoti que stus est. Quem vir sanctus ad se productum cum interrogasset. & actorem tanti flagitii deprehendisset ait. Oportet illum tradi sathane in interitum carnis. ne talia aliquis in posterum audeat admittere. Quae eodem momento cum adhuc sermo esset in ore sacerdotis. spiritus in mundum arreptum cepit discerpe. **S**igiberus. Temporibus quoque graciani in gallia sanctus romanus blaiensis obiit. Ambrosius libros de spiritu sancto ad ipsum gracianum scripsit. Corpore pauli constantinopolis episcopi sub constantio in exilio ab hereticis pro christo suffocatis constantinopolim relatum est cum gloria a theodosio imperatore.

Continentia & capitula. xvij. libri.

Octauusdecimus liber continet hystoria anno xi. tunc quibus ipse senior theodosius. & iter hec flores quosdam sanctorum ambrosii & iohannis crisostomi. sed & flores eradiis ex libro de gestis patrum qui dicitur paradisus. flores quoque metricos poetarum claudiani & prudencij. Habz aut capla. cxii.

D e initio impij theodosii senioris.	i.
D e impie iustine exilio & valeutimiani nece.	ii.
Qualiter theodosius eugenium tyrannum vicit. & de antipapa vsino & papa syricio.	iii.
De vita sancti iohannis anachorite.	iiii.
De quibusdam eius documentis.	v.
De exemplis eius contra detractores & contra presumptuosos.	vi.
Exemplum qualiter dyabolus temptat peccatorem de desperatione. & post victoriam de presumptione.	vii.
Item exemplum eiusdem contra presumptuosos.	viii.
De sanctis abbatissis sara & sinclerice & dictis earum.	ix.
De bona indole sancti marini.	x.
De persecutoribus quas relicta militia sustinuit. & de duobus mortuis quos suscitauit.	xi.
De vita eius episcopali & monastica.	xii.
De miraculis eius.	xiii.
Item de eiusdem.	xiiii.
Adhuc de eiusdem.	xv.
De eiusdem ostentia & equitate.	xvi.
Quod demouit indias & presens & absens prospicitur.	xvii.
Qualiter dyabolus sibi purpuratum apparenter repulit.	xviii.
Qualiter in incendio temptatorem passus est.	xix.
De vita sancti maurilii andeganensis.	xx.
De quibusdam eius miraculis.	xxi.
Item de eodem.	xxii.

De promotione eiusdem ad episcopatum.	xxiii.
De spontaneo eius exilio pro puero mortuo sine baptismo.	xxiiii.
Qualiter vsqueque quesitus est & inuentus.	xxv.
Qualiter ad urbem suam rediit. & presertim puerum suscitauit.	xxvi.
De ceteris eius miraculis.	xxvii.
De inuentione corporum gerualii & prothasii martirum.	xxviii.
De vita & agone sancte agnetis.	xxix.
De morte filii presertim & eius suscitatioe et martirio virginis.	xxx.
De his que circa sepulchrum illius gesta et visa sunt.	xxxi.
De ceteris scriptis sancti ambrosii.	xxxii.
Flores eiusdem de moribus episcopi.	xxxiii.
De modestia et verecundia.	xxxiiii.
De iusticia et beneficentia.	xxxv.
De fortitudine et prudentia.	xxxvi.
De bonitate et liberalitate.	xxxvii.
De ocio fructuoso et de pietate.	xxxviii.
De fidelitate et amicitia.	xxxix.
De iuriis illatis ambrosio et de gestis eiusdem.	xl.
Adhuc de gestis eiusdem.	xli.
De vita sancti iohannis crisostomi. et libris eius.	xlii.
Sententie eiusdem de hoc quod verus hominis bonum nullus auferre potest. diuitie vero bone sunt.	xliiii.
Inuectio contra illos qui euangelium documenta non seruant.	xliiiii.
De vera cordis operatione quod licet haberi possit.	xlv.
De origine sancti augustini et erroribus adolescentie eius.	xlvi.
De studiis et eius doctrina seculari.	xlvii.
De compunctione et lacrimis eius.	xlviii.
De studio eius in sacris libris et eius baptismi.	xlix.
De libris quos ante baptismum suum scripsit.	l.
De promotione eius in ecclesia proponenti.	li.
Qualiter vixit in episcopali dignitate.	lii.
De facinore theodosii in thessalonicenses commissa pro quo excommunicatus est ab ambrosio.	liiii.
De compunctione eius et humili postulatione ab solutione eius. et de correctione edicti et absolute theodosii.	liiii.
Quod placella imperatrix intendebat pauperibus sustentandis. ipse vero theodosius ydolis euerendis.	lv.
De subuersione templi iouis apud apamiam.	lvi.
De subuersione serapis in alexandria.	lvii.
De flagitiis tyranni sacerdotis in templo dolo commissis.	lviii.
De simulacro symie. et inundatione nili contra paganorum opprobrium.	lix.
De dispersione ossium beati iohannis baptiste et reuelatione capitis eius.	lx.
De translatione eiusdem ab alexandria in aquitaniam.	lxi.
De prudentia poeta et quibusdam actibus hieronimi.	lxii.
De gestis et dictis sancti arsenii abbatis.	lxiii.
De puero nato gemello et libro eradiis de paradiso.	lxiiii.
Narratio eiusdem de sancto isidoro alexandrino presbitero.	lxv.
De sancto dotheo thebano.	lxvi.
De dido alexandrino et eius narratibus.	lxvii.
De sanctis viris amone et pambro.	lxviii.
De sancto ammonio et beniamin.	lxix.
De machario egipto.	lxx.
De alio machario alexandrino.	lxxi.